

บทที่ 5

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและ การอภิปรายผล

การดำเนินการวิจัยที่ต้องใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งในเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) เชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) และเชิงตรรก (Logic Analysis) อย่างมีบูรณาการ แบบสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรซึ่งเป็นองค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งโครงสร้างระบบอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมในอนาคตที่เหมาะสมกับสังคมไทยที่สุด จนสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปวางแผน กำหนดเป็นมาตรการเพื่อพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ในการพัฒนากำหนดพลทางด้านการศึกษาของกระทรวงกลาโหมกับของรัฐบาลในทุกระดับของการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลพื้นฐานที่มีความน่าเชื่อถือได้กับความเที่ยงตรงสูงจากการติดตามข่าวสารพร้อมเลือกสรรเอกสารสิ่งพิมพ์กับวรรณคดีอันเป็นผลงานของนักทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในงานอุดมศึกษาประกอบทั้ง การทำแบบสอบถาม ออกสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมี 3 กลุ่มได้แก่กลุ่มผู้ชำนาญการพิเศษ (Specialist) มีทั้งสิ้น 24 คน เป็นทหาร 4 คน กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ที่เป็นผู้บริหารระดับสูง (Expertise) ทั้งสิ้น 12 คน เป็นทหาร 11 คน และกลุ่มผู้มีความรู้ความชำนาญ (Connoisseur) มีทั้งสิ้น 24 คน เป็นทหารทุกคน ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 กลุ่มทุกท่านมีการศึกษาและมีหน้าที่รับผิดชอบในกิจการอุดมศึกษา หรือกิจการทหารในระดับสูง เป็นที่ยอมรับในสังคม การรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นการเลือกเชิญแบบเจาะจงที่คุณสมบัติอันได้มีการกำหนดไว้ก่อนหน้า เพื่อขอเข้าทำการสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นโอกาสดีของการวิจัย ที่มีท่านผู้ทรงคุณวุฒิจากทั้งภาครัฐ และเอกชน ได้กรุณาให้ความสนใจเป็นจำนวนดังกล่าว รวมทั้งสิ้นถึง 60 คน เป็นชาย 54 คน และหญิง 6 คนมีอายุสูงสุด 67 ปี ต่ำสุด 35 ปี ทุกท่านมีประสบการณ์ในหน้าที่การทำงานที่ตนรับผิดชอบตามคุณสมบัติที่ผู้วิจัยตั้งไว้อย่างน้อย 15 ปี สรุพบพบว่าผู้ทรงคุณวุฒิเหล่านี้เป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอกถึง 32 คน ระดับปริญญาโท 10 คนและระดับปริญญาตรี 18 คน คิดเป็นอัตราส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 48.4:28.4:23.2 (แผนภูมิที่ 12.) เมื่อเปรียบเทียบความน่าเชื่อถือแล้ว เห็นได้ว่าสูงกว่าที่ได้มีการวางแผนจัดกลุ่มไว้ใน บทที่ 3. กล่าวคือ 40:30:30 ตามอัตราส่วนของ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีการศึกษาระดับปริญญาเอก : ระดับปริญญาโท : ระดับปริญญาตรี เป็นข้าราชการทหารรวม ร้อยละ 66 และเป็นพลเรือนรวม ร้อยละ 34 (แผนภูมิที่ 13ก) อีกทั้งคณะของผู้วิจัย ยังได้จัดดำเนินการสัมมนาทางวิชาการ เพื่อร่วมกันสอบทาน และทำการวิจารณ์ข้อมูลพื้นฐานรูปแบบสถาบัน ฯ ที่จัดรวบรวมมาได้ และในการดำเนินการเลือกกลุ่ม

ตัวอย่างครั้งนี้ ถือได้ว่าเป็นการนำมาซึ่งคุณค่าของความเที่ยงตรงพร้อมกับความน่าเชื่อถือได้ในข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิจัยเป็นที่น่าพอใจ คุณสมบัติพื้นฐานของข้อมูลประกอบผลการวิเคราะห์ที่ได้มา อธิบายรายละเอียดได้ดังต่อไปนี้

ผลการประมวลคุณสมบัติของข้อมูลพื้นฐานเพื่อตรวจสอบเกณฑ์ความน่าเชื่อถือในคุณภาพของข้อมูลที่ได้มา โดยเฉพาะจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผู้ทรงคุณวุฒิ

การกำหนดคุณวุฒิสูงมากเท่าไรเป็นตัวแปรเชิงนโยบาย ที่สามารถนำมาใช้ศึกษาข้อมูลได้ในทางลึก โดยเฉพาะในเรื่องอุดมศึกษา ก็จะต้องมีเกณฑ์น่าเชื่อถือมากเท่านั้น เป็นการปฏิบัติโดยทั่วไปที่ยอมรับได้ ดังนั้นการประมวลผลเพื่อตรวจสอบเกณฑ์ความน่าเชื่อถือในคุณภาพของข้อมูลพื้นฐานจึงถูกกำหนดขึ้นใช้ระดับคุณวุฒิของกลุ่มตัวอย่างผู้ทรงคุณวุฒิเป็นสำคัญ นอกเหนือจากนี้ ประสิทธิภาพในสาขา อาชีพการงาน ตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับสมัคร หรือเคยรับสมัครอยู่ จากช่วงอายุการทำงาน หรือรับราชการอยู่ ก็สามารถใช้เป็นเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงในการกำหนดคุณค่าของ ข้อมูลพื้นฐานได้ สุชาติ ประดิษฐ์รัฐสินธุ์, (2534) คุณค่าของเกณฑ์ความน่าเชื่อถือ เหล่านี้ ได้ถือเอาเป็นที่มาแห่งการกำหนด คุณสมบัติ ต่าง ๆ ของกลุ่มประชากรตัวอย่างไว้ก่อนหน้าการดำเนินการสัมภาษณ์จริงจะได้กระทำ ซึ่งโดยทั่วไป สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้ คือ

1. วุฒิกการศึกษา ระดับการศึกษา ปริญญาเอก-โท-ตรี มีค่าสูง ลดหลั่นกันมาตามลำดับ
2. ผลงานทางวิชาการเกี่ยวกับการอุดมศึกษาเป็นอันดับแรก ทางทหารเป็นอันดับรอง
3. ประสิทธิภาพในการทำงานที่ปฏิบัติประจำ ด้านการบริหาร ด้านนโยบายและแผน ด้านวิชาการ ด้านการจัดการศึกษา และงานที่มีลักษณะเกื้อกูลในองค์ประกอบคุณสมบัติของสถาบันอุดมศึกษา ทั้งจากภาครัฐ หรือ ภาคเอกชน ถ้ามีอาชีพเป็นทหาร ควรต้องสำเร็จจากโรงเรียนเสนาธิการเหล่าทัพ หรือเคยดำรงตำแหน่งในอัตราไม่ต่ำกว่าชั้น พันเอก (นาวาเอก หรือนาวาอากาศเอก) ที่มีวุฒิ ปริญญาตรี –โท หรือ เอก ขึ้นไปตามลำดับ

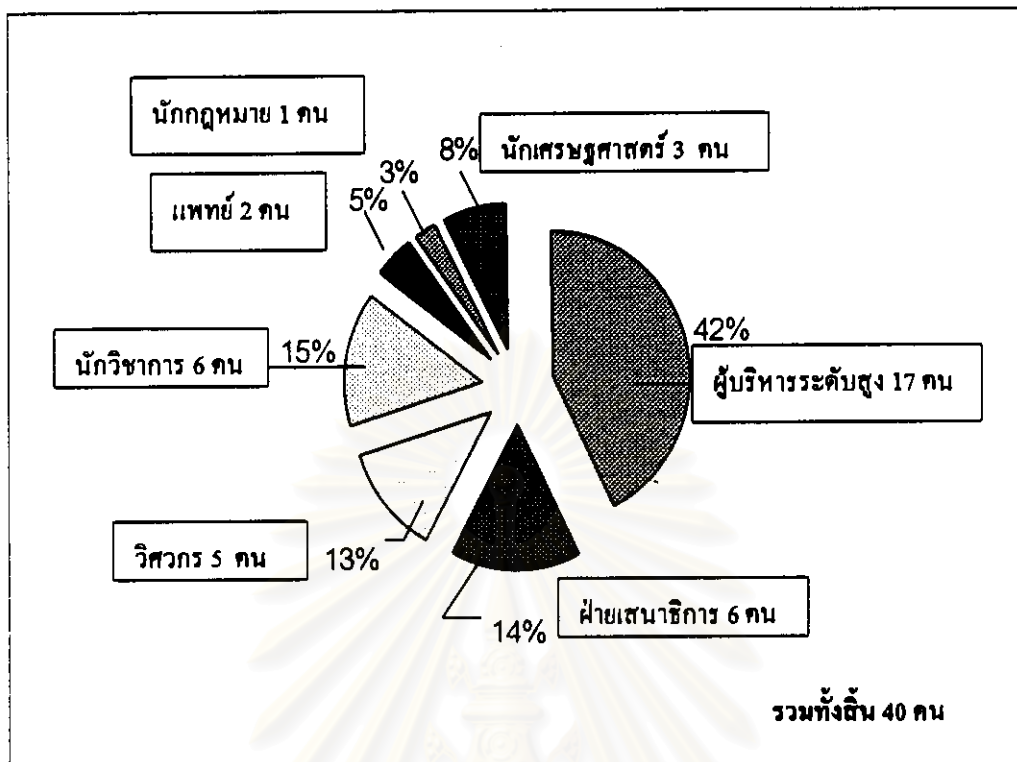
ผลการตรวจสอบระดับคุณสมบัติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างผู้ทรงคุณวุฒิที่ตอบรับการเชิญให้ไปวิจัยไปทำการสัมภาษณ์ได้ ทั้ง 3 ตามกลุ่มจากข้อมูลรายละเอียดส่วนตัว ที่ได้จากแบบสอบถาม (ตัวอย่างแบบสอบถามข้อมูลรายละเอียดส่วนตัว แสดงใน ผนวก ข.) จำนวนทั้งสิ้น 60 ท่าน แสดงให้พิจารณาได้ในตารางที่ 11. ส่วนผลการประมวลข้อมูล ตลอดจนการจัดประเภทของอาชีพโดยทั่วไปเพื่อเปรียบเทียบอาชีพของผู้ที่ถูกสัมภาษณ์แต่ละกลุ่มครั้งนี้ ได้นำมาแสดงในแผนภูมิที่ 10ข และ แผนภูมิที่ 10ค

ตารางที่ 11. ตารางจำแนกคุณสมบัติกลุ่มตัวอย่างผู้ทรงคุณวุฒิ

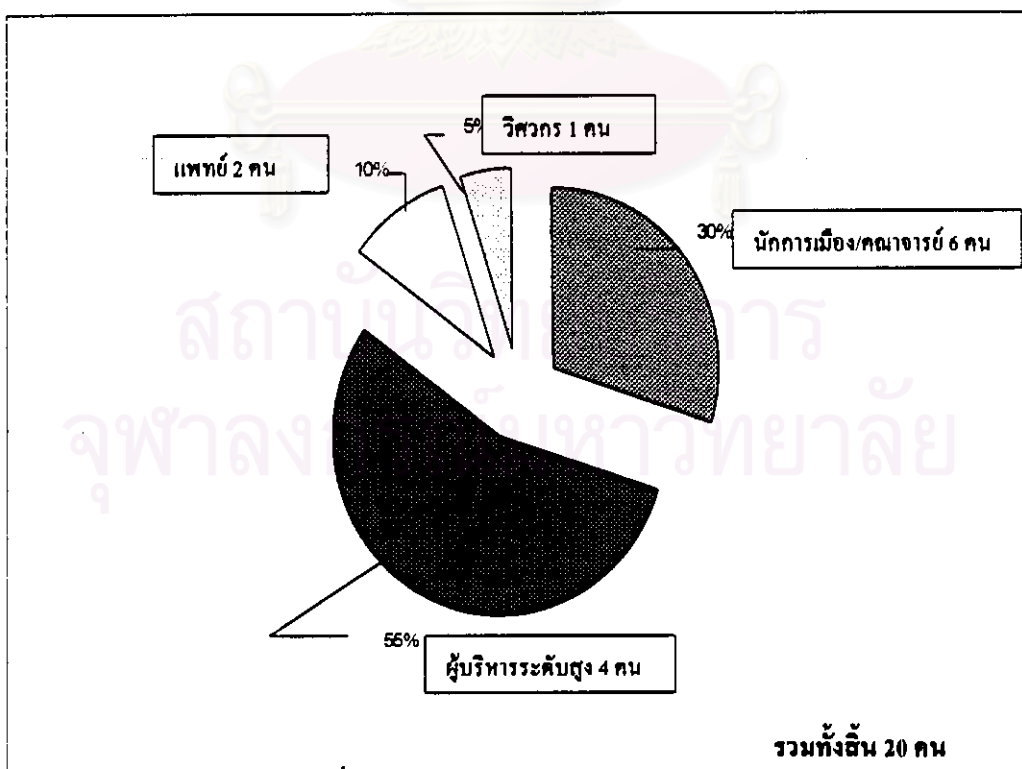
คุณวุฒิ อาชีพ		จำนวน ตำแหน่ง พื่นความรู้																				รวม		
		ปริญญาเอก								ปริญญาโท								ปริญญาตรี						
		พล.อ.	พล.ท.	พล.ต.	พ.อ.	ศ.	รศ.	ผศ.	อ.	พล.อ.	พล.ท.	พล.ต.	พ.อ.	ศ.	รศ.	ผศ.	อ.	พล.อ.	พล.ท.	พล.ต.	พ.อ.		ผศ.	อ.
ทหาร	ผู้บริหารระดับสูง****			3						4	1	1	3							1	4			17
	ฝ่ายเสนาธิการ***												2					1	1	2			6	
	วิศวกร**			1	2								2										5	
	นักวิชาการ**				2	*							3								1		6	
	แพทย์**		1	1																			2	
	นักกฎหมาย**																				1		1	
	นักเศรษฐศาสตร์**												1								2		3	
รวม		0	1	5	4	0	0	0	0	4	1	1	11	0	0	0	0	0	1	2	10	0	0	40
พลเรือน	คณาจารย์****						1	2	2													1	6	
	นักบริหารระดับสูง****					3	4	3	1														11	
	แพทย์**					2																	2	
	วิศวกร**								1														1	
	รวม	0	0	0	0	5	5	5	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	20
รวมทั้งสิ้น		29 คน (กลุ่ม ก. 24 คน, ข. 2 คน, ค. 3 คน)								17 คน (กลุ่ม ข. 6 คน, กลุ่ม ค. 11 คน)								14 คน (กลุ่ม ข. 4 คน, กลุ่ม ค. 10 คน)				60		
กลุ่ม ก. คือ ผู้ชำนาญการพิเศษ(Specialist) มี 24 คน, กลุ่ม ข. คือ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีอำนาจตัดสินใจหรือเสนอแนะในกระทรวงกลาโหม(Expertise) มี 12 คน, กลุ่ม ค. คือ นักวิชาการ(Connoisseur) มี 24 คน																								

* 2 ท่าน มียศเป็น พลเรือตรี และ พลอากาศตรี ** ระดับนำหนักความเชื่อถือได้ปานกลาง ** ระดับความเชื่อถือได้สูง **** ระดับความเชื่อถือได้สูงมาก

แผนภูมิที่ 13 ข การจำแนกประเภทงานในอาชีพของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นทหาร

แผนภูมิที่ 13 ค การจำแนกประเภทงานในอาชีพของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นพลเรือน

การพิจารณาในตารางที่ 11. พบว่าอัตราส่วนขนาดของกลุ่มตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์ที่สามารถดำเนินการได้ถูกส่งไปด้วยคิมีค่าเป็นตัวเลขดังนี้ กลุ่มผู้ชำนาญการพิเศษ(Specialist หรือกลุ่ม ก.) ต่อ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีอำนาจตัดสินใจ (Expertise หรือกลุ่ม ข.) และต่อ กลุ่มนักวิชาการผู้มีความรู้ความชำนาญ (Connoisseur หรือกลุ่ม ค.) มีค่าเท่ากับ 24:12:24 หรือ 2ต่อ1ต่อ2 โดยที่คุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาเอกประกอบด้วยสมาชิกกลุ่มผู้ชำนาญการพิเศษ(กลุ่ม ก.) ถึง 24 คน สมาชิกกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ (กลุ่ม ข.) 2 คน และกลุ่มนักวิชาการ (กลุ่ม ค.) 3 คน ในขณะที่คุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาโท ประกอบด้วยสมาชิกกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ (กลุ่ม ข.) 6 คน และกลุ่มนักวิชาการ (กลุ่ม ค.) 11 คน สำหรับคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาตรี พบว่า ประกอบด้วยสมาชิกกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ (กลุ่ม ข.) 4 คน และกลุ่มนักวิชาการ (กลุ่ม ค.) 10 คน ซึ่งสามารถตรวจสอบความละเอียดของการวิเคราะห์ในส่วนประกอบปลีกย่อยได้จากแผนกที่ 9 และ10 ตามลำดับ ทั้งนี้ แสดงถึงความสอดคล้องในเรื่องความถูกต้องที่จัดอยู่ในเกณฑ์น่าเชื่อถือได้ของข้อมูล ที่กล่าวมานี้ ไม่ใช่แต่เพียงอ้างอิงเฉพาะขนาดของกลุ่มเท่านั้น แต่จะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับคุณสมบัติของกลุ่มด้วย ดังเช่นข้อที่ว่า " ยิ่งกำหนดคุณวุฒิสูงเป็นคุณสมบัติของกลุ่มได้มากเท่าไร เกณฑ์น่าเชื่อถือจะมากขึ้นเท่านั้น" จุมพล พุทกัทรชิวิน (2541)

การวิจัยเพื่อให้ได้โครงสร้างระบบอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมในอนาคตนั้น ต้องหาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบเกี่ยวกับคุณภาพสถาบันอุดมศึกษา ฯ โดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหาสาระ (Content Analysis) ที่ได้มาจากการอ่านวิเคราะห์ (Scanning) สรุปแล้วเห็นว่าควรใช้แนวคิดรูปแบบเชิงภาษา (Semantic Model) มาเป็นกรอบในการอธิบาย เกี่ยวกับเรื่องรูปแบบ (Model) ที่ควรจะต้อง มีคุณลักษณะสำคัญ ที่จะแสดงให้เห็นว่า เป็นตัวแทนของจริง การแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบซึ่งเป็นเชิงนามธรรม นั้น ต้องมีลักษณะที่สำคัญอธิบาย ได้โดยใช้แบบฟอร์มภาษา ที่อาจเป็นตัวอักษร หรือรูปภาพ หรือแผนภูมิประกอบ เพื่อแสดงให้เห็นถึงโครงสร้างทางความคิด -และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างในเชิงคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษา ต่างๆ ในสังกัดกระทรวงกลาโหมในอนาคต ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าวไม่มีหลักเกณฑ์ตายตัว เพราะจะขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะเรื่องของแต่ละสถาบันอุดมศึกษา ฯ โดยทั่วไปแล้ว จะต้องเริ่มต้นจากการศึกษาองค์ความรู้ (Intensive Knowledge)เกี่ยวกับเรื่อง ที่จะต้องใช้ในการกำหนดเพื่อกำหนดโครงสร้างระบบ ฯ ให้ชัดเจน พร้อมทั้งจะใช้ในการอธิบายลักษณะที่สำคัญที่สุดขององค์ประกอบของสถาบันการศึกษาอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม จากการศึกษาวิจัยพบว่า องค์ประกอบที่ดั่งขึ้นเป็นสมมุติฐานที่คาดว่าจะเป็นทั้งหลายอันเป็นข้อมูลของ

วิจัยยืนยันว่าจำเป็นต้องมีครบถ้วนทั้งหมด แต่ถึงกระนั้น องค์ประกอบส่วนมากดังกล่าวมีนัยสมควรที่จะนำมาพิจารณาได้ จากการประมวลทั้งเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณตามตัวเลขแสดงผลการวิเคราะห์ (ตารางที่ 11.)

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมที่ควรเป็น

ข้อมูลจากเอกสารวิจัยการพัฒนาศาสนาบัณฑิตศึกษาทหาร

ข้อมูลจากเอกสารวิจัย ซึ่งได้มีผู้ทำการค้นคว้าเกี่ยวกับ การพัฒนาศาสนาบัณฑิตศึกษา ทั้งของพลเรือนและทหาร และแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพสถานบันอุดมศึกษาจำนวน 20 เรื่อง ดังตัวอย่างสรุปแนบมาใน ผผนวก จ. นำมาใช้ในการศึกษาเปรียบเทียบกับกรอบแนวคิด ๙ ร่วมกับข้อมูลอื่น ๆ เป็นข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิในการสังเคราะห์เชิงคุณลักษณะ (Qualitative Synthesis) นั้น จากการอ่านวิเคราะห์ (Scanning) และการวิเคราะห์เนื้อหาสาระ (Content Analysis) และแนวคิด ได้ผลโดยสรุปสอดคล้องกับองค์ประกอบคุณภาพสถานบันอุดมศึกษาที่ทบวงมหาวิทยาลัย (2540) ได้กำหนดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้แก่สถานบันได้ศึกษาพิจารณา และดำเนินการเพื่อความมีคุณภาพภายในของสถานบันอย่างเต็มที่ องค์ประกอบเหล่านั้นจัดได้ว่าเป็นอุปกรณัม อันสำคัญในการนำไปตั้งเป็นสมมุติฐานในการตรวจสอบ ทศนคติของกลุ่มตัวอย่างผู้ทรงคุณวุฒิ ในการสนับสนุนหรือไม่เห็นด้วย พร้อมให้แนวความคิดในการตั้งข้อสังเกตที่จะเน้นหาข้อมูลในทางลึก ของแต่ละหัวข้อขององค์ประกอบ เพื่อการพิจารณา ร่างโครงสร้างระบบอุดมศึกษา ต่อไป จากการนำองค์ประกอบที่พิจารณาแล้วพบว่า มีเพียง 12 องค์ประกอบที่มีความถี่สูงในการถูกให้ความสนใจมาก มาจัดไว้ศึกษาอย่างใกล้ชิด ดังแสดงในตารางที่ 5. จะเห็นได้ว่า หัวข้อดังกล่าว ได้แก่

- 1.) ปรัชญาและวัตถุประสงค์
- 2.) คุณภาพบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากสถานบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมที่ต้องการ
- 3.) การบริหารสถานบันอุดมศึกษา เช่น การบริหารทางวิชาการ, การบริหารงานบุคคล, การบริหารงบประมาณ, การบริหารทั่วไปและการบริหารกิจการนักเรียนทหาร
- 4.) โครงสร้างระบบอุดมศึกษาและการจัดองค์การ
- 5.) หลักสูตร
- 6.) การเรียนการสอน
- 7.) คณาจารย์และบุคลากร
- 8.) การประเมินผลการศึกษา

- 9.) เทคโนโลยีสารสนเทศ
- 10.) การวิจัย
- 11.) อุปกรณ์การศึกษาและห้องสมุด
- 12.) ความเป็นนานาชาติ

สรุปเนื้อหาสาระที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ชำนาญการพิเศษ(Specialist หรือกลุ่ม ก.) ต่อ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีอำนาจตัดสินใจ (Expertise หรือกลุ่ม ข.) และต่อ กลุ่มนักวิชาการผู้มีความรู้ความชำนาญ (Connoisseur หรือกลุ่ม ค.) เพื่อนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดโครงสร้างระบบอุดมศึกษาและรูปแบบสถาบันอุดมศึกษาของกระทรวงกลาโหมด้วยการอ้างอิงข้อมูลที่จะเก็บรวบรวมได้เกี่ยวกับองค์ประกอบคุณภาพสถาบันอุดมศึกษาของกระทรวงกลาโหม จึงประกอบด้วยแนวคำถามต่อไปนี้

- คำถามเรื่องปรัชญา และวัตถุประสงค์

- 1.) ท่านมีความเห็นในเรื่องพื้นฐานระบบอุดมศึกษาในสากล กับความเชื่อถือ จริยธรรม ความรู้ในสาขาวิชาชีพ ความเจริญก้าวหน้า ในการประกอบอาชีพ เกื้อกูลความมีชีวิตประจำวันในสังคม หรือไม่ อย่างไร ?
- 2.) ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษาทางทหาร คือการผลิตบุคลากร ผู้นำทางทหาร ในสังคมไทย และสังคมภูมิภาคในระบอบประชาธิปไตย มีระเบียบวินัย เป็นผู้นำที่ฉลาดเพียงเท่านี้ เหมาะสมพอเพียงหรือไม่ ? ถ้าท่าน มีข้อคิดเห็นเพิ่มเติม กรุณาชี้แจง

- คำถามเรื่อง คุณภาพบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษา ในสังกัดกระทรวงกลาโหมที่ต้องการ

- 1.) คุณภาพของสถานอุดมศึกษาทหาร ที่มีมาตรฐานสากล ควรมีความเกี่ยวข้องกับสิ่งใดบ้าง ทั้งส่วนภายในประเทศ หรือส่วนภูมิภาคของทวีปนี้ ?
- 2.) คุณสมบัติของความเป็นเลิศในการเป็นผู้นำควรมีอย่างไรตามความคิดเห็นทั่วไป ?

- คำถามเรื่องการบริหารและจัดการระบบอุดมศึกษา ในสังกัดกระทรวงกลาโหม

- 1.) ท่านคิดเห็นอย่างไร กับเรื่องต้นทุนการผลิตที่เหมาะสม กับสภาพวิกฤติทั้งเศรษฐกิจและเทคโนโลยีทางการศึกษา กับการใช้ทรัพยากรที่มีขอบเขต ข้อจำกัด ?
- 2.) การบริหารและการจัดการ ที่ดีในระบบอุดมศึกษาของกระทรวงกลาโหมภายใต้ระบบ

ราชการที่เป็นอยู่ ควรเป็นอย่างไร ? ท่านมีข้อคิดเห็นหรือไม่ในการตรวจสอบ ?

3.) ทหาร เมื่อเปรียบเทียบกับพลเรือนในเรื่องวินัย ท่านเห็นอย่างไร ? บุคคลากรทางทหารมีความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ในเรื่องวิสัยทัศน์ และการกำหนดวิสัยทัศน์ หรือไม่ ?

- คำถามเรื่องโครงสร้างระบบอุดมศึกษาในกระทรวงกลาโหม และการจัดองค์การ

1.) กรุณาให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับ โครงสร้างระบบอุดมศึกษาที่เป็นจริง ในกระทรวงกลาโหม ปัจจุบัน จากข้อมูลที่แนบมาด้วยแล้ว?

2.) ถ้ามีข้อบกพร่องหลากหลายในโครงสร้างดังกล่าว กรุณาแสดงความคิดเห็น

3.) โครงสร้างระบบการศึกษา ฯ ควรเกี่ยวข้องกับโครงสร้างกระทรวงกลาโหม หรือไม่? อย่างไร ? โดยเฉพาะเมื่อต้องพิจารณาสภาพแวดล้อมในทศวรรษต่อไปที่จะต้องเผชิญกับภัยของวิกฤติต่าง ๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจและด้านการจัดการ ทรัพยากรบุคคล

4.) ท่านเห็นอย่างไร กับการนำระบบการศึกษา ทั้งด้าน กลุ่มวิชาชีพเฉพาะทางทหาร (Military Professional) และกลุ่มวิชาการทหาร มาศึกษาร่วมกันในส่วนการศึกษาของเหล่าทัพ ถ้าเห็นตรงกันเช่นนี้ควรพิจารณาการจัดช่วงระยะเวลาอย่างไร ?

5.) ระดับอุดมศึกษาชั้นสูง เช่น วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หน่วยใดควรรับผิดชอบ ? เดิมเป็นส่วนของกองบัญชาการทหารสูงสุด

6.) ความเป็นอิสระจากพลทั้งอำนาจต่าง ๆ ท่านเห็นควรอย่างไร ?

7.) โดยทั่วไป ความคิดเห็นที่ว่า โครงสร้างระบบอุดมศึกษาของกระทรวงกลาโหมที่เป็นอยู่ในปัจจุบันมีจุดด้อย ท่านมีความเห็นว่าเป็นอย่างไร ? และมีอะไรบ้างที่เป็นจุดนั้น ?

- คำถามเรื่องหลักสูตร

1.) ท่านมีข้อคิดเห็นอย่างไรกับการเห็นหลักสูตรอุดมศึกษาทหาร ที่เอาของระบบต่างประเทศมาใช้ เช่น โรงเรียนนายร้อยเวสปอยด์ มาใช้ในโรงเรียนนายร้อยจุลจอมเกล้า ที่ได้แสดงและอธิบายต่อท่านตามแนบ-?

2.) สถาบันอุดมศึกษาทางทหารของประเทศ ควร บรรจุหลักสูตรเช่นไร ทั้งนี้ เพื่อเตรียมรับสถานการณ์สงครามวัฒนธรรมของโลกยุคใหม่ ซึ่งมีความรวดเร็วทางสื่อสารข้อมูล ?

3.) ทำอย่างไรนักศึกษาทั้งพลเรือน ทหาร จึงจะเกิดความคุ้นเคยซึ่งกันและกันได้ ?

4.) “ วิชาชีพเฉพาะการทหาร ” มีความสำคัญเห็นได้จากหลักสูตรระบบอุดมศึกษาทางพลเรือนของบางประเทศ ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร ?

- 5.) ระบบงานอุดมศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีควรจัดอย่างไร ? และระดับไหนควรรับผิดชอบ จึงน่าจะเป็นไปได้เหมาะสม ?
- 6.) สำหรับหลักสูตรปริญญาเอก ควรพิจารณาอย่างไร ? เพื่อให้ระบบอุดมศึกษา กลาโหม สามารถเป็นผู้นำทางด้านการศึกษาสาขาวิชาชีพเฉพาะการทหาร ?

- คำถามเรื่องการเรียนการสอน

- 1.) ปัญหาการปลูกฝังระเบียบวินัยตั้งแต่เริ่มการศึกษาเพื่อจุดเด่นในเรื่องวินัยทหารคือการฝึกให้จดจำ คำนวณ และถือซึ่ง แต่เมื่อทำเช่นนี้มากเกินไป ซึ่งสังเกตได้จากหลักสูตรที่มีหน่วยกิตวิชาระเบียบวินัย มากๆ ทำให้นักศึกษาอ่อนเพลียจากการฝึกอันเป็นผลให้ความสามารถในระบบการเรียนรู้อื่นๆ ควรแก้ไขอย่างไร ?
- 2.) จากการศึกษารายละเอียดข่าวสารข้อมูลหลักสูตร โรงเรียนนายร้อยโรงเรียนนายเรือโรงเรียนนายเรืออากาศ ที่แสดงแนบมา ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร ?

- คำถามเรื่องคณาจารย์และบุคลากร

- 1.) ทุกส่วนราชการมุ่งหวังคนดี คนเก่ง มาทำงาน คนเหล่านั้นที่มำต้องการความเป็นอิสระทางความคิด ความต้องการความทันสมัย ความเป็นสากล และต้องมีค่าตอบแทนที่ดีในขณะเดียวกัน เหล่านี้ ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร ?
- 2.) ในการที่มีทั้งทหารและพลเรือนเข้ามาทำหน้าที่คณาจารย์ ท่านมีความเห็นอย่างไร ? และมีกรรมวิธีอย่างไร เพื่อรักษานักคณาจารย์เหล่านี้ไว้ยาวนาน ๆ ?

- คำถามเรื่องการประเมินผลการศึกษา

- 1.) การศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม เป็นการศึกษาเฉพาะกิจเฉพาะกลุ่มของทหารเอง ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ?
- 2.) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ จะทำให้สถาบันอุดมศึกษาของประเทศทั้งหมดอยู่ในการประเมินค่าตามมาตรฐานเดียวกัน นั่นคือ ระบบอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม ต้องอยู่ภายใต้การประเมินดังกล่าวด้วย ท่านมีความเห็นอย่างไร ?
- 3.) การประเมินค่าสถาบันอุดมศึกษาทางทหาร ควรให้ประเมินกัน ในหมู่ทหารเองหรือไม่ ?
- 4.) การประเมินค่า คุณภาพการศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาของกระทรวงกลาโหม ควร โดยใช้ระบบการประเมิน เช่นไร?

- คำถามเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ (การศึกษา)

ในเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ (การศึกษา) ท่านมีความคิดเห็นในเรื่องนี้อย่างไรหรือไม่?

- คำถามเรื่องการวิจัย

1.) กิจการวิจัยมีความสำคัญต่อชาติ สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม ควรเกี่ยวข้องกับวิจัยหรือไม่อย่างไร ?

2.) ในเรื่องจรรยาบรรณของ นักวิจัย วงการอุดมศึกษาโดยทั่วไป มีความเห็นสอดคล้องกันว่าสำคัญ สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม ควรมีส่วนร่วมหรือไม่ ?

- คำถามเรื่องอุปกรณ์การศึกษาและห้องสมุด

1.) ท่านเห็นอย่างไรกับ เรื่องอุปกรณ์การศึกษาและเทคโนโลยีการศึกษา มีความจำเป็นหรือไม่ที่ควรต้องพิจารณา ในระบบอุดมศึกษาของกระทรวงกลาโหม ?

2.) ห้องสมุด สำคัญไฉน ?

- คำถามเรื่องความเป็นนานาชาติ

ความเป็นสากลมีเป็นประโยชน์ ในระบบอุดมศึกษาของกระทรวงกลาโหม บ้างหรือไม่ ? ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร ?

ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลเบื้องต้นจากพื้นฐานทัศนคติของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 3 กลุ่มกล่าวคือกลุ่มผู้ชำนาญการพิเศษ (Specialist) ทั้ง 24 คน เป็นทหาร 4 คน กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ที่เป็นผู้บริหารระดับสูง (Expertise) ทั้ง 12 คน เป็นทหาร 11 คน และกลุ่มผู้มีความรู้ความชำนาญ (Connoisseur) ทั้ง 24 คน เป็นทหารทุกคน เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย และ/หรือมีข้อคิดเห็นวิจารณ์อย่างอื่นของกลุ่มผู้ถูกสัมภาษณ์อื่นเกี่ยวข้องกับโดยตรงค่องค์ประกอบคุณภาพระบบอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมในอนาคต ที่เป็นความต้องการและมีความเป็นไปได้ เพื่อมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนด และนำเสนอโครงสร้างระบบอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม โดยทำการสังเกตแยกแยะ จัดหมวดหมู่ของความเห็น และนำหนักจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เพื่อสำรวจทัศนคติของกลุ่มผู้ถูกสัมภาษณ์ เพื่อใช้ในการตรวจสอบลักษณะของโครงสร้างระบบอุดมศึกษาของ

แยกแยะ จัดหมวดหมู่ของความถี่ และนำหน้าจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เพื่อสำรวจทัศนคติของกลุ่มผู้ถูกสัมภาษณ์ เพื่อใช้ในการตรวจสอบลักษณะของโครงสร้างระบบอุดมศึกษาของกระทรวงกลาโหม ที่ควรจะเป็นไปได้ ดำเนินการโดยใช้คำมัธยฐาน จากการประมวลข้อสรุปที่สังเกตจากคำตอบของกลุ่มตัวอย่างผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 3 กลุ่ม โดยกำหนดแบบมาตรวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของ Likert Type โดยให้น้ำหนักคะแนนเป็นระดับ ดังแสดงในตารางที่ 12. ต่อไปนี้

ตารางที่ 12 มาตรส่วนการประมาณค่า 5 ระดับ ในการให้น้ำหนักคะแนนเนื้อหา ที่ประมวลได้จากคำตอบการสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 3 กลุ่ม

ระดับคะแนน	รายการเนื้อหาข้อสังเกต
5 คะแนน	สำหรับเนื้อหาข้อสังเกตจากคำตอบการสัมภาษณ์ที่เห็นว่าข้อความที่ถาม มีความเหมาะสมมากที่สุด
4 คะแนน	สำหรับเนื้อหาข้อสังเกตจากคำตอบการสัมภาษณ์ที่เห็นว่าข้อความที่ถาม มีความเหมาะสมมาก
3 คะแนน	สำหรับเนื้อหาข้อสังเกตจากคำตอบการสัมภาษณ์ที่เห็นว่าข้อความที่ถาม มีความเหมาะสมปานกลาง
2 คะแนน	สำหรับเนื้อหาข้อสังเกตจากคำตอบการสัมภาษณ์ที่เห็นว่าข้อความที่ถาม มีความเห็นด้วยเพียงบางส่วน แต่มีข้อคิดเห็นที่ไม่ขัดแย้ง
1 คะแนน	สำหรับเนื้อหาข้อสังเกตจากคำตอบการสัมภาษณ์ที่เห็นว่าข้อความที่ถาม มีความไม่เห็นด้วย และมีข้อคิดเห็นที่ขัดแย้ง

สรุปผลคะแนนที่วัดได้

สรุปผลคะแนนที่วัดได้โดยใช้คำมัธยฐาน ที่ประมวลขึ้นเป็นข้อสรุปที่สังเกตจากคำตอบของกลุ่มตัวอย่างผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 3 กลุ่ม โดยกำหนดแบบมาตรวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของ “Likert Type” ดังกล่าวโดยให้น้ำหนักคะแนนเป็นระดับ แสดงในตารางที่ 4. แสดงได้ในตารางที่ 13. ทั้งนี้ การอภิปรายผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์โดยละเอียดได้กระทำไว้แล้วใน หัวข้อต่อ ๆ ไป

ตารางที่ 13. ผลการสำรวจทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างผู้ทรงคุณวุฒิ

แนวข้อความที่ถามในการสัมภาษณ์		น้ำหนักคะแนนที่ให้กับผู้ถูกสัมภาษณ์		
		กลุ่ม ก.	กลุ่ม ข.	กลุ่ม ค.
1.	ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษา 1.1 พื้นฐานการสถาบันอุดมศึกษาในสากลเน้นที่ความเชื่อถือ จริยธรรม ความรู้ในสาขาวิชาชีพ ความเจริญก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ เกื้อกูลความมีชีวิตประจำวันที่มีในสังคม 1.2 ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษาทางทหาร เพื่อผลิตบุคลากร ผู้นำทางทหารในสังคมไทย และสังคมภูมิภาคในระบอบประชาธิปไตย มีระเบียบวินัย เป็นผู้นำที่ฉลาด สามารถในการแก้ปัญหาในเชิงสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์มองเห็นอนาคตในสังคมไทยได้ชัดเจน รักหมู่คณะ	5	5	5
2.	คุณภาพของบัณฑิตที่ต้องการ 2.1 สถาบันอุดมศึกษาทหารที่มีมาตรฐานสากลต้องผลิตบัณฑิตที่มีลักษณะของความเป็นเลิศทั้งในประเทศและภูมิภาคด้วย 2.2 คุณสมบัติของความเป็นเลิศในการเป็นผู้นำต้องมี - ความเป็นนายทหารนักประชาธิปไตย มีความรู้ สาขาวิชาชีพเฉพาะการทหาร - สามารถปรับตัวกับสภาพความเป็นจริงทุกระดับ - มีวินัยเคร่งครัดเป็นตัวอย่างต่อหมู่ประชากร - ต้องทำเรื่องจากสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม - สนองตอบบางอย่างของกำลังทหาร - ต้องมีจรรยาบรรณในอาชีพ	1	1	3
3.	การบริหารและการจัดการระบบอุดมศึกษาของกระทรวงกลาโหมในอนาคต 3.1 ควรที่จะต้องมีกำหนดต้นทุนการผลิตที่เหมาะสมกับสภาพวิกฤติทั้งเศรษฐกิจ และเทคโนโลยีทางการศึกษาได้ การผสมผสานกันอย่างมีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรต้องเหมาะสม เทียบตรง สอดคล้องกับวิกฤติการณ์และต้องอยู่ได้ 3.2 การบริหารที่ดีในระบบอุดมศึกษาของกระทรวงกลาโหม ควรต้องมีความคล่องตัวเป็นอันดับแรกในการบริหารและการจัดการ ระบบราชการที่เป็นอยู่ มีองค์ประกอบยุ่งยากทำให้ล่าช้า จึงต้องมีการตรวจสอบคุณภาพในการบริหารทั้งผู้บังคับบัญชาและผู้บังคับบัญชา 3.3 ทหารต้องเป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์ชัดเจน กว้างไกลเข้ากับยุคโลกาภิวัตน์ มีวินัยที่เข้มแข็งกว่าพลเรือน	-	3	3
4.	โครงสร้างระบบอุดมศึกษา 4.1 โครงสร้างระบบอุดมศึกษาที่เป็นจริงในกระทรวงกลาโหม ปัจจุบันประกอบด้วยสถาบันอุดมศึกษาหลากหลาย ซึ่งกำเนิดจากวัตถุประสงค์และปรัชญาการศึกษาที่ต่างยุคต่างสมัยกัน จึงขาดความเป็นเอกภาพและมีข้อบกพร่องมากมายในปัจจุบัน	5	5	5

ตารางที่ 13. ผลการสำรวจทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างผู้ทรงคุณวุฒิ (ต่อ)

แนวข้อความที่ถามในการสัมภาษณ์	น้ำหนักคะแนน		
	กลุ่ม ก.	กลุ่ม ข.	กลุ่ม ค.
4.2 ข้อบกพร่องดังกล่าวได้แก่ การมีตถาบันต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่ซ้ำซ้อน โดยเฉพาะหลักสูตรสาขาวิชาชีพ หรือวิชาชีพเฉพาะการทหาร มีหน่วยงานที่คล้าย ๆ กัน แต่ชั้นการบังคับบัญชาต่างเหล่าทัพอยู่ทุกเหล่าทัพ	4	4	4
4.3 การจัดโครงสร้างระบบการศึกษาคือการจัดโครงสร้างกระทรวงกลาโหม เป็นปัจจัยหลักของโครงสร้างกระทรวงกลาโหมในทศวรรษต่อไปที่จะต้องทำให้แตกลง ทำให้เกิดข้อสังเกตที่ต้องพิจารณาในการปรับโครงสร้างกองทัพ คือ ภัยของวิกฤติด้านเศรษฐกิจและการจัดการ และพัฒนาทรัพยากรบุคคลของระบบอุดมศึกษาอย่างเหมาะสม	1	4	1
4.4 การนำระบบการศึกษาทั้งด้านกลุ่มวิชาชีพเฉพาะทางทหาร (Military Professional) และกลุ่มวิชาการทหาร มาศึกษาร่วมกันในส่วนการศึกษาของเหล่าทัพ ช่วงระยะแรก 8 เดือน แล้วจัดให้ศึกษาร่วมกันในลักษณะของโรงเรียนเสนาธิการทหารอีก 2 เดือน จะได้ประโยชน์ทางสาขาวิชาชีพเฉพาะได้มากกว่า	5	5	1
4.5 วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร เป็นระดับอุดมศึกษาชั้นสูง ควรให้กระทรวงกลาโหมรับผิดชอบ ไม่ใช่ของบัญชาการทหารสูงสุด	4	4	1
4.6 อยากเห็นสถาบันอุดมศึกษาปกครองจากระบบการเมือง	-	1	-
4.7 โดยทั่วไปมีความคิดเห็นว่า โครงสร้างระบบอุดมศึกษาของกระทรวงกลาโหม ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน - ไม่มีความเป็นเอกภาพ - ซ้ำซ้อน - สิ้นเปลืองงบประมาณเกินความจำเป็น - อุปกรณ์การศึกษา, สถานที่ และกิจกรรมของสถาบันมี คล้าย ๆ กันในหลายสถาบัน	5	4	4
5. องค์ประกอบเรื่องหลักสูตร			
5.1 หลักสูตรอุดมศึกษาทหารเอาระบบต่างประเทศมาใช้เป็นบางส่วน โดยเฉพาะนายร้อยยศปอยด์ ถูกผลิตให้เป็นผู้เฉลียวฉลาด มีร่างกายและจิตใจเข้มแข็ง เพื่อให้เป็นผู้นำสังคัมผู้จักคิดวิเคราะห์ มีใจเพื่อเป็นวิศวกรหรือนักวิทยาศาสตร์ ซึ่งกำหนดไว้เพียง 4 ปีของระยะเวลาหลักสูตร	2	3	3
5.2 ความหวังไขในสงครามวัฒนธรรมของโลกยุคใหม่ ซึ่งความรวดเร็วทางสื่อสารข้อมูลมีมาก จึงควรมีการบรรจุหลักสูตรการศึกษาด้านนิเทศศาสตร์ เข้าไว้ในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไว้ด้วย	3	3	3
5.3 ควรมีการเรียนร่วมกับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาทางพลเรือน เพื่อสร้างจุดหลากหลายประการให้เกิดขึ้น คือ ความตื่นเคย และแลกเปลี่ยนศักยภาพของนักศึกษาทั้งพลเรือน ทหาร ซึ่งกันและกันได้ เช่น ความมีระเบียบวินัย เป็นต้น	5	5	5
5.4 ควรมีหลักสูตรสาขาวิชาชีพเฉพาะการทหารในมหาวิทยาลัยของทบวง เพื่อให้ นักศึกษาพลเรือนได้ศึกษา	5	5	5

ตารางที่ 13. ผลการสำรวจทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างผู้ทรงคุณวุฒิ (ต่อ)

แนวข้อความที่ตามในการสัมภาษณ์		น้ำหนักคะแนน		
		กลุ่ม ก.	กลุ่ม ข.	กลุ่ม ค.
5.5	หลักสูตรระดับปริญญาที่สูงกว่าระดับปริญญาตรี ควรตั้งเป็นบัณฑิตวิทยาลัยทหารขึ้นในการกระทรวงกลาโหม รับผิดชอบงานปริญญาสูงดังกล่าว	1	-	1
5.6	สำหรับหลักสูตรปริญญาเอก ควรเพิ่มองค์ความรู้ใหม่ในสาขาวิชาชีพการทหารที่เหมาะสมกับประเทศไทย เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษากลาโหม สามารถเป็นผู้มีได้บ้างทางด้านการศึกษาสาขาวิชาชีพเฉพาะการทหารในระดับภูมิภาคและระดับโลกต่อไป	5	5	5
6.	องค์ประกอบเรื่องการเรียนรู้การสอน			
6.1	การปลูกฝังระเบียบวินัยตั้งแต่เริ่มการศึกษา ทำให้เป็นจุดเด่นในเรื่องวินัยทหาร การฝึกให้จดจำ คืบเคย และฝึกซึ่ง มีการนำมาใช้ในเบื้องต้นของทหารใหม่ แต่การทำเช่นนี้มากเกินไปสามารถสังเกตได้จากหลักสูตรที่มีหน่วยกิตวิชาระเบียบวินัยมาก ทำให้หน่วยกิตรวมสูง นักศึกษาอ่อนเพลียจากการฝึก และเป็นการฝึกให้จำมากกว่าฝึกให้คิด ควรเปลี่ยนเป็นระบบการเรียนรู้ และองค์กร ซึ่งเป็นระบบทันสมัย สากล มีประสิทธิภาพมากกว่า	5	5	5
6.2	มีการคาดหวังผลการเรียนจากผู้เข้ารับการศึกษามากเกินไป ในขณะที่นักศึกษาอยู่ภายใต้ข้อจำกัดที่จำเป็นต้องเรียนรู้ไปด้วย ฝึกวิชาทหาร ไปด้วย	5	5	5
7.	องค์ประกอบเรื่องคณาจารย์และบุคลากร			
7.1	ทุกส่วนราชการมุ่งหวังคนดี คนเก่ง มาทำงาน คนเหล่านั้นที่มาทำต้องการความเป็นอิสระทางความคิด และความต้องการทันสมัย ความเป็นสากล และต้องมีค่าตอบแทนที่ดีในขณะเดียวกัน	5	1	1
7.2	ควรให้ระบบอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมอ่อนตัวในการที่จะได้ทั้งทหารและพลเรือนเข้ามาทำหน้าที่คณาจารย์ โดยสร้างมาตรการจูงใจคนเหล่านั้น	4	1	4
7.3	ให้พิจารณาปรับปรุงระเบียบกระทรวงกลาโหมในเรื่องตำแหน่งทางวิชาการ เพื่อความเป็นมาตรฐาน ยอมรับในสังคม	1	4	1
8.	การประเมินคุณภาพการศึกษา			
8.1	การศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม เป็นการศึกษาเฉพาะกิจเฉพาะกลุ่มของตัวเอง	4	4	4
8.2	พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติจะทำให้สถาบันอุดมศึกษาของประเทศทั้งหมดอยู่ในการประเมินค่าตามมาตรฐานเดียวกัน นั่นคือ สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมต้องอยู่ภายใต้การประเมินดังกล่าวด้วย	4	4	4
8.3	ทหารไม่ยอมให้มีใครนอกเหนือจากทหารเองมาประเมินค่าสถาบันอุดมศึกษาทางทหาร ซึ่งจะถูกประชาชนหลักคั่นในเรื่องข่าวสาร	1	1	2
8.4	การประเมินค่าคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของกระทรวงกลาโหม ควรต้องมีจะเป็นผู้ประเมินหรือประเมินกันเอง โดยใช้ระบบการประเมินที่เหมาะสม เช่นระบบไคเซ็ง คือการวิเคราะห์ Input, Process และ Output ในเรื่องเฉพาะองค์ประกอบคุณภาพต่าง ๆ และคุณค่าเพิ่ม	2	1	2

ตารางที่ 13. ผลการสำรวจทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างผู้ทรงคุณวุฒิ (ต่อ)

แนวข้อความที่ถามในการสัมภาษณ์		น้ำหนักคะแนน		
		กลุ่ม ก.	กลุ่ม ข.	กลุ่ม ค.
9.	เทคโนโลยีสารสนเทศ (การศึกษา) เห็นควรให้นำมาใช้เพราะความสำคัญในศตวรรษที่ 21 ซึ่งควรมีการวางแผน จัดสอน การหารูปแบบระบบสารสนเทศ มาใช้ซึ่งอาจขอความร่วมมือกับสถาบันอื่น ๆ ทั้งในประเทศและสากล ไม่ใช่นำเงินการเองทั้งหมด อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม	4	3	4
10.	ความสำคัญของกิจกรรมการวิจัยที่ควรจัดให้มีในระบบอุดมศึกษา			
	10.1 กิจกรรมวิจัยมีความสำคัญต่อชาติ สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ควรเป็นส่วนสำคัญในการผลิตบัณฑิตที่สร้างองค์ความรู้ใหม่ให้เกิดขึ้น	5	5	5
	10.2 สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ต้องปลูกฝังจรรยาบรรณ หรือหลักอุดมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ	5	5	5
11.	อุปกรณ์การศึกษาและห้องสมุด			
	11.1 อุปกรณ์การศึกษาเป็นสิ่งและเทคโนโลยีการศึกษา มีความจำเป็นที่จะต้องมีความพร้อมเพื่อประโยชน์สูงสุดด้านความมั่นคงในการศึกษาและการสร้างไว้ซึ่งวัฒนธรรม	3	2	3
	11.2 ห้องสมุด เป็นปัจจัยในการค้นคว้าหาความรู้อ้างอิงและเพิ่มเติมให้กับนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษาจะขาดไม่ได้ในระบบอุดมศึกษาโดยรวม อาจมีเอกสารค้นคว้ากระจายอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่ง ดังนั้น จึงควรให้สามารถเชื่อมโยงหรือประสานความร่วมมือได้อย่างเป็นเอกภาพ	3	5	3
12.	เรื่องความเป็นนานาชาติ ความเป็นสากลเพื่อความร่วมมือกับต่างชาติ เป็นประโยชน์ในการประสานพลังอำนาจต่อรอง ฉะนั้น รัฐบาลและประชาชนโดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ในระบบอุดมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ จะต้องร่วมกันสร้างจิตสำนึกในเรื่องนี้ ตลอดจนส่งเสริมการกระจายการผลิตไปสู่ภูมิภาค ยกระดับสถาบันอุดมศึกษาทางทหารในระดับภูมิภาคให้มีมาตรฐานสากลเดียวกัน	5	5	5

ผลการวิเคราะห์บทบาทและภารกิจ(Role and Mission Analysis)และความต้องการ (Requirement Analysis) ของสถาบันอุดมศึกษา ต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

ผู้วิจัยได้ศึกษาบทบาทหน้าที่ภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการ โดยการศึกษาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 จากเอกสารที่กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบ ตลอดจนความมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ในอัตราการจัด และหลักนิยม เพื่อให้มั่นใจได้ว่าผลผลิตจากสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ในระบบอุดมศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในอนาคต จะมีขีดความสามารถที่จะ

สนับสนุนบทบาทและภารกิจ ตลอดจนหน้าที่ซึ่งมีความรับผิดชอบของกระทรวงกลาโหมได้ตามระบอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 หมวด 5 มาตรา 72 กำหนดให้รัฐต้องจัดกำลังทหารไว้เพื่อพิทักษ์รักษาเอกราช ความมั่นคง ของรัฐ สถาบันพระมหากษัตริย์ ผลประโยชน์แห่งชาติ การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและเพื่อการพัฒนาประเทศ โดยสรุปกระทรวงกลาโหมจึงควรได้กำหนดความต้องการระบบอุดมศึกษาทางทหาร เพื่อพัฒนาบุคลากรเพื่อเป็นกำลังทหารไว้ดังนี้ คือ

- 1.) เพื่อป้องกัน ป้อมกัน และต่อสู้เอาชนะภัยคุกคามจากภายนอกประเทศ
- 2.) เพื่อรักษาความมั่นคงภายในและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- 3.) เพื่อป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบภายในประเทศ หากได้รับการร้องขอจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
- 4.) เพื่อป้องกันสถาบันพระมหากษัตริย์ และพระบรมวงศานุวงศ์ จากอันตรายใดๆ ทั้งปวงและรักษาไว้ซึ่งสถาบัน ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
- 5.) เพื่อสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ การช่วยเหลือประชาชน และการบรรเทาสาธารณภัย ตลอดจนถึงสิ่งแวดล้อม สิทธิมนุษยชน และสันติภาพ
- 6.) เพื่อคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ
- 7.) เพื่อร่วมมือกับมิตรประเทศตามนโยบายรัฐบาลในการรักษาสันติภาพและการป้องกันร่วมกัน

การพัฒนา และใช้กำลังทหารจึงพึงยึดถือขอบเขตที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน โดยให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการในกระทรวงกลาโหมตามที่กฎหมายกำหนด ตลอดจนทั้งนโยบายด้านความมั่นคงแห่งชาติด้านการป้องกันประเทศ รวมทั้งให้สามารถตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ทางทหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Critical Success Factors)

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ สามารถพิจารณาได้จาก การทำความเข้าใจกับความต้องการระบบอุดมศึกษาของกระทรวงกลาโหมดังอภิปรายในหัวข้อที่ผ่านมา ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องนำไปใช้ในการวางแผนการทำงาน ปัจจัยของความสำเร็จถูกกำหนดขอบเขตเพื่อให้แน่ใจว่าโครงสร้างระบบอุดมศึกษา เดิมที่มีอยู่และระบบ ฯ ที่จะออกแบบขึ้นมาใหม่ ให้เป็นไปตามความต้องการ ของการปฏิบัติงาน ของแต่ละหน่วยงานในกระทรวงกลาโหม มีองค์ประกอบที่เป็นไปตามเป้าหมายของผู้

บริหาร ผกจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งสามกลุ่มอันเป็นการสำรวจทัศนคติ เพื่อที่จะระบุจุดหรือปัจจัยในการวางแผนผังโครงสร้างระบบ ฯ ตลอดจนศึกษาองค์ประกอบหน้าที่การงานหรือการปฏิบัติงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งยวดต่อความสำเร็จของกระทรวงกลาโหม ดังแสดงไว้ข้างต้น โดยเฉพาะตารางที่ 5. ที่กล่าวไปแล้วโดยละเอียด องค์ประกอบเหล่านั้นจะเป็นเหตุปัจจัยของการเปลี่ยนแปลงเรื่องนโยบาย กฎระเบียบ ข้อบังคับหรือสิ่งแวดล้อมอื่นๆ โดยเฉพาะระยะเวลา ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงปัจจัยการประสบผลสำเร็จในการจัดโครงสร้างระบบอุดมศึกษาของกระทรวงกลาโหม โดยทั่วไปผู้บริหารระดับสูง เป็นผู้กำหนดปัจจัยของความสำเร็จ และถ่ายทอดให้เป็นเป้าหมายสำหรับผู้ปฏิบัติในระดับรองๆ ถือปฏิบัติต่อไป ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวสามารถสรุปได้เป็นหัวข้ออภิปราย โดยอ้างอิงผลการสำรวจทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งสามกลุ่มที่กล่าวมา คือ

1.) **ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของระบบอุดมศึกษาของกระทรวงกลาโหมในทศวรรษต่อไป**
 การวิเคราะห์แนวความคิดของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญและผู้มีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาเห็นตรงกันว่า ซึ่งดูจากประวัติการอุดมศึกษาของโลกซึ่งส่วนใหญ่อิงกับศาสนา ตัวอย่างเช่นปรัชญาการอุดมศึกษาของประเทศอังกฤษซึ่งเรียนให้รู้ถึงความเป็นผู้ดี เป็นผู้มีการศึกษา (Educated Man) เป็นผู้ใฝ่เรียนใฝ่รู้ ปรัชญาการศึกษาอุดมศึกษาของประเทศฝรั่งเศสเรียนให้รู้ความเป็นวิชาชีพต่างๆ ซึ่งจะนำไปสู่การประกอบอาชีพ ในส่วนปรัชญาการศึกษาอุดมศึกษาของประเทศเยอรมันเป็นการศึกษาเพื่อค้นคว้าหาค้นคว้าความรู้ใหม่ ซึ่งองค์ความรู้ใหม่เกิดขึ้นได้โดยขบวนการวิจัย ส่วนปรัชญาการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา นำเอาปรัชญาของทั้งสามประเทศมาตอบสนองความต้องการของสังคมภายในประเทศสหรัฐอเมริกาโดยเฉพาะสนองตอบต่อสังคมท้องถิ่น ในประเทศญี่ปุ่นปรัชญาการศึกษานั้นเรื่ององค์ความรู้ใหม่และเน้นการวิจัยเป็นอย่างมาก และเช่นเดียวกันกับประเทศออสเตรเลีย

สำหรับปรัชญาการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของไทยในสังกัดกระทรวงกลาโหมควรมีอย่างไรในอนาคต คำตอบของผู้ทรงคุณวุฒิร้อยละ 90 เห็นว่าจะต้องให้การศึกษาที่มีปรัชญาเพื่อการเป็นผู้นำ และต้องเป็นผู้นำในการป้องกันประเทศ ผู้นำสังคมไทยและสังคมภูมิภาค (Regional Leadership) ในระบอบประชาธิปไตยมีระเบียบวินัยเป็นตัวกำหนดต้องมีปรัชญาและวัตถุประสงค์อันเดียวกันทั้งกระทรวงกลาโหม ยิ่งไปกว่านั้น มากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าควรเพิ่มปรัชญาการศึกษาให้รู้จักการเป็นมนุษย์ที่มีความคิดเป็นระบบ สามารถแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์การเป็นผู้นำแบบใหม่จะต้องมีวิสัยทัศน์มองเห็นภาพอนาคตความต้องการของประเทศไทยและสังคมไทยได้ชัดเจน สามารถเป็นผู้นำ แน่แนวทางให้สังคมไทยได้ ต้องมีความกล้าหาญ มี

บุคลิกภาพท่าทางที่ดี รักหมักรักคณะ การมีวินัยของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมจะสามารถสร้างผู้นำที่ดีได้มากกว่ามหาวิทยาลัยปกติ

2.) คุณภาพของบัณฑิตที่ต้องการ

ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นนักวิชาการ(Connoisseur) กว่าครึ่ง มีความเห็นว่า ผลผลิตจากโรงเรียนนายร้อยเวสต์พอยต์ (West Point) แห่งประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งจะมีอายุครบ 200 ปี ใน ค.ศ. 2002 ได้กำหนดให้เป็นปรัชญาเพื่อการผลิตนายทหารให้เหมาะสมกับในอนาคต โรงเรียนนายร้อยเวสต์พอยต์ (West Point) ต้องการผลิตผู้นำไม่ใช่เฉพาะทางทหาร (Military Officer) แต่เขาต้องการผลิตผู้นำ (Leader) ของโลก เพื่อไปดูแลด้านความมั่นคงของประเทศ และต้องไปเป็นผู้นำโลก ดังนั้น บัณฑิตจึงต้องมีความรู้ในเรื่องเทคโนโลยีทางทหาร (Military Technology) จะต้องมีคุณลักษณะของผู้นำเป็นเลิศ (Leadership) มีความเข้มแข็งแกร่งทั้งทางวิชาการ (Academic) และมีความรู้เข้มทางวิชาชีพเฉพาะการทหาร (Military Professional) ดังนั้น คุณภาพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม ในทศวรรษต่อไปนี้ ควรมีลักษณะของความเป็นเลิศในการเป็นผู้นำทั้งในประเทศไทยและภูมิภาคด้วย การมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

2.1) เป็นนายทหารนักพัฒนาและเป็นนักประชาธิปไตยที่มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาชีพเฉพาะการทหาร (Military Professional) ความมั่นคงของชาติ รู้จักการพัฒนาดน เพิ่มเติมความรู้ให้มีคุณภาพเป็นเลิศในทุกๆ ด้านและอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เป็นที่ยอมรับในสังคมไทยและสังคมโลก

2.2) ให้เป็นนายทหารที่รู้เรื่องของคนและความเป็นมนุษย์ให้มากขึ้น สามารถนำมาปรับตัว เมื่อต้องเผชิญกับความเป็นจริงในสังคมทุกระดับ

2.3) ต้องเป็นผู้มีวินัยทหาร และเป็นตัวอย่างแก่ประชากรกลุ่มอื่นๆ ได้ เพราะทหารมีคุณลักษณะเป็นพิเศษที่เป็นจุดแข็ง คือ ความมีระเบียบวินัยที่ดีและเข้มแข็ง

2.4) ต้องเป็นบุคลากรที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม ในทุกระดับการศึกษา ต้องมีความเป็นสุภาพบุรุษ และมีความเป็นสุภาพสตรีและกุลสตรี และจะต้องมีความอดทน อดกลั้น จันดี มานะพยายามอย่างสูงสุด

2.5) จะต้องมี ความสามารถ ในการสนองตอบ ภาระหน้าที่ บทบาทของกำลังทหารที่มีปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังนั้น ต้องมีทักษะในด้านวิชาการ (Academic) อย่างมีความเป็นเลิศในทุกด้าน เช่น ด้านศิลปศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ การบริหารและการจัดการ โดยเฉพาะสาขาวิชาชีพการทหาร

2.6) จะต้องเป็นนายทหารอาชีพที่มีจรรยาบรรณในวิชาชีพอย่างพร้อมมูล

3.) การบริหาร และการจัดการ

คำตอบจากนักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิเกือบร้อยละ 70 เห็นว่า สถาบัน ฯ ในระบบอุดมศึกษาของกระทรวงกลาโหมในอนาคต จะต้องสามารถกำหนดต้นทุนการผลิตผู้สำเร็จการศึกษาในทุกระดับได้ เพื่อการบริหารและการจัดการภายใต้ข้อจำกัดที่สำคัญๆ 3 ประการตามสภาวะปัจจุบัน คือ

3.1) สภาพวิกฤติเศรษฐกิจและข้อจำกัดในด้านงบประมาณ อันเป็นผลกระทบต่อการลงทุนโครงการใหญ่ๆ โดยเฉพาะการลงทุนระบบอุดมศึกษาของทุกแห่งในสังกัดกระทรวงกลาโหม ซึ่งจำเป็นที่ ผู้บริหารจะต้องมีทักษะอย่างเป็นเลิศในการจัดการเกี่ยวกับระบบงบประมาณกับการเงิน

3.2) เทคโนโลยี มีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นในทศวรรษต่อไปโดยเฉพาะ เทคโนโลยีทางการศึกษา ซึ่งประเทศไทยยังไม่สามารถผลิตเทคโนโลยีเหล่านี้เองได้ จำเป็นต้องพึ่งพาประเทศที่มีความเจริญและพัฒนาการด้านนี้อย่างสูงด้วยการลงทุนซื้อด้วยงบประมาณมาก เราต้องขาดแคลนเทคโนโลยี เหตุเพราะกำลังซื้อเรามีข้อจำกัด

3.3) การบริหารและการจัดการ เป็นเรื่องที่มีความสำคัญที่สุดในการบริหาร และการจัดการในระบบอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม ปัจจุบันกระทำได้ดีไม่เหมาะสมเช่นการใช้ทรัพยากรบุคคลขาดการผสมผสานกันอย่างมีประสิทธิภาพดังนั้นในการรับแผนการบริหารและจัดการในทศวรรษต่อไป จึงต้องพิจารณาด้านการบริหารทรัพยากรต่างๆ ให้เป็นไปในทางที่จะเกิดประสิทธิภาพและนำสู่ผลผลิตที่มีคุณค่าเป็นเลิศโดยการผสมผสานการบริหารนโยบายเกี่ยวกับการสื่อสารทั้งนี้เพราะกระทรวงกลาโหมมีแต่ผู้ใช้เครื่องมือเป็น แต่ขาดวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการระบบสารสนเทศ

ผู้ให้สัมภาษณ์ กลุ่ม ก. (Specialist) มีความเห็นว่า สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมที่ดีในทศวรรษหน้าควรต้องมีความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการ โดยจะต้องมีการบริหารทางวิชาการ ไปสู่ความเป็นเลิศให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามระบบราชการเดิมเป็นวัฒนธรรมที่ไม่คล่องตัวขัดกับปรัชญาของการศึกษาอุดมศึกษาสากลสมัยใหม่ เพราะกระทรวงกลาโหมมักมีการอนุรักษ์วัฒนธรรมอำนาจ ดังนั้น กิจการทางทหารจึงเป็นการบริหารจัดการที่เป็นแนวคั่ง บางครั้งมีการสั่งการไปแล้ว ไม่รู้ว่าผู้ใต้บังคับบัญชาทำได้หรือเปล่า ประกอบกับระบบการตรวจสอบคุณภาพการบริหารมีต่ำ หรือเมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติไปแล้ว ผู้บังคับบัญชารู้หรือไม่ กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์จึงมีความเห็นทางหลักการว่า สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงกลาโหม ควรจะมีการปรับปรุงระบบการบริหารและการจัดการให้มีความคล่องตัวเป็นเลิศ และจำเป็นที่จะต้องอยู่ให้รอดในระบบราชการที่ทำอะไรไม่ได้ในหลายประการ ด้วยการ

ปรับปรุงโครงสร้างระบบขององค์การอุดมศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับวิกฤติที่เกิดขึ้นในปัจจุบันจนถึงทศวรรษต่อไป

บทบาทของทหารต้องสามารถมีวิสัยทัศน์ชัดเจน เพราะการมีปรัชญาที่เหมาะสมแล้วยังต้องมีการบริหารให้เข้ากับยุคโลกาภิวัตน์ ประกอบเทคโนโลยีที่เกี่ยวกับวิชาชีพ ด้านการทหาร ที่จะต้องมีความก้าวหน้าไปมากขึ้นทับทวี ตลอดจนมีความสัมพันธ์ด้านความมั่นคงของชาติและของภูมิภาค ดังนั้น จึงต้องพิจารณาถึงประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการบริหารและการจัดการ เพื่อให้ประเทศไทยสามารถทรงความอยู่รอดซึ่งเป็นตัวกำกับ ดังนั้น ความเป็นเลิศจึงต้องมี เมื่อเปรียบเทียบกับพลเรือนมีความเป็นเลิศไม่เท่าทหาร วินัยทหารมีความเข้มแข็ง ฉะนั้นการเรียนรู้สาขาวิชาชีพเฉพาะการทหาร รอบรู้ด้านความมั่นคงแห่งชาติกับความรู้การบริหารจัดการที่ดี ย่อมเป็นที่ต้องการ

4.) โครงสร้างระบบอุดมศึกษา

ระบบอุดมศึกษาในกระทรวงกลาโหมที่เป็นจริงในปัจจุบันมีโครงสร้างดังแสดงในแผนภูมิที่ 3. ในบทที่ 2. สำหรับตารางที่ 14. หน้าถัดไป จะเห็นได้ว่า มีสถาบันการศึกษาหลากหลายในสังกัดกลาโหมที่เป็นจริงในปัจจุบัน อยู่ถึง 30 สถาบันศึกษา ทั้งในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี หรือสูงกว่าปริญญาตรี มีหลักสูตรรวมแล้วทั้งสิ้น ถึง 41 หลักสูตร รายละเอียดหลักสูตรของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ วิเคราะห์ได้จากตารางที่ 15. ผลการศึกษาวิจัยถึงอัตราส่วนเปรียบเทียบของจำนวนสถาบันอุดมศึกษาในกองบัญชาการทหารสูงสุดและเหล่าทัพเป็นเปอร์เซ็นต์ต่อจำนวนหลักสูตรในระดับปริญญาโท ปริญญาตรี และต่ำกว่าปริญญาตรี แสดงในแผนภูมิที่ 14 และ 15 หลักสูตรดังกล่าวทั้ง 41 นั้นเป็นหลักสูตรสาขาวิชาชีพเฉพาะการทหาร (Military Professional) และสาขาวิชาการ (Academic) อย่างไรก็ตาม สถาบันอุดมศึกษาทางด้านวิชาการเหล่านี้ ต่างก็มีกำเนิดขึ้นมาภายใต้ปรัชญาการศึกษา ห้วงระยะเวลา และสถานการณ์ที่แตกต่างกันไปในอดีตที่สถาบันนั้นถูกตั้งขึ้น ดังนั้นโครงสร้างการจัดระบบขององค์การ การศึกษาของแต่ละหน่วยในสังกัดกระทรวงกลาโหม จึงมุ่งที่จะรับใช้วัตถุประสงค์ของหน่วย หรือองค์การนั้น ๆ ทั้งสถาบันศึกษาที่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี หรือสถาบันอุดมศึกษาที่สูงกว่าระดับปริญญาตรี ฉะนั้นถ้าเราพิจารณาเฉพาะระบบอุดมศึกษาของกระทรวงกลาโหม โดยการนำเอาสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมปัจจุบัน มาบูรณาการ (Integrate) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ภารกิจ (Mission Analysis) ระบบ (System Analysis) ทั้งในเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) แล้ว ทำการสังเคราะห์ (Synthesis) เข้าด้วยกันในภาพรวมทุกระบบของทุกส่วนราชการ โดยให้มีการยอมรับทั้งในระบบการเมืองและข้าราชการประจำ ตลอดจนพิจารณาถึงความเป็นไปได้ทาง ด้านกฎหมาย ซึ่งโยงให้เห็นถึงความสอดคล้องใน 4 แผนผังต้นแบบที่แสดงขึ้น จากบทที่ 4 ที่น่าจะได้นำมาศึกษา

ตารางที่ 1. แสดงหน่วยงานสถาบันอุดมศึกษา ในสังกัดกระทรวงกลาโหม จำแนกตามหลักสูตร

หน่วยงานกระทรวงกลาโหม	จำนวนสถาบัน การศึกษา	หลักสูตร				หมายเหตุ
		ปริญญาโท	ปริญญาตรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	มัธยมศึกษา	
1. สำนักงานปลัดกระทรวง	-	-	-	-	-	
2. กองบัญชาการทหารสูงสุด	6	2	2	7	-	
3. กองทัพบก	13	1	5	11	-	
4. กองทัพอากาศ	5	-	3	3	-	
5. กองทัพเรือ	6	-	3	4	-	
6. กรมราชองครักษ์	-	-	-	-	-	
7. สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี	-	-	-	-	-	
รวม	30	3	13	25	-	
รวมหลักสูตร			41			

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 15. การจัดหลักสูตรการศึกษาวิชาชีพเฉพาะของสถาบันอุดมศึกษา ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

สถาบันการศึกษา	หลักสูตร				วุฒิ
	ชื่อหลักสูตร	ปริญญา			
		ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี	
กองบัญชาการทหารสูงสุด					
๑. โรงเรียนเตรียมทหาร	นักเรียนเตรียมทหาร	✓			ประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลาย
๒. โรงเรียนช่างฝีมือทหาร	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	✓			ประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.)
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	✓			ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)
๓. โรงเรียนแผนที่	นักเรียนนายสิบแผนที่(๒ปี)	✓			ประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.)
	วิศวกรรมแผนที่		✓		วิศวกรรมศาสตร์บัณฑิต
๔. วิทยาลัยเสนาธิการทหาร	เสนาธิการทหาร			✓	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
๕. กรมการขนส่งทหาร	วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วิทยาการคอมพิวเตอร์)		✓		วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วิทยาการคอมพิวเตอร์)
	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีสารสนเทศ)				✓ วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีสารสนเทศ)
๖. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร	วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร	✓		✓	ปริญญาบัตร
	วปอ. ภาครัฐร่วมเอกชน			✓	ปริญญาบัตร
	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต				✓ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
กองทัพบก					
๑. โรงเรียนทหารราบ	นายสิบเหล่าทหารราบ	✓			ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
๒. โรงเรียนทหารม้า	นายสิบเหล่าทหารม้า	✓			ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
๓. โรงเรียนทหารปืนใหญ่	นายสิบเหล่าทหารปืนใหญ่	✓			ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
๔. โรงเรียนทหารช่าง	นายสิบเหล่าทหารช่าง	✓			ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
๕. โรงเรียนทหารสื่อสาร	นายสิบเหล่าทหารสื่อสาร	✓			ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
๖. โรงเรียนทหารสรรพาวุธ	นายสิบเหล่าทหารสรรพาวุธ	✓			ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
๗. โรงเรียนเสนารักษ์	นายสิบเหล่าเสนารักษ์	✓			ประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์

ตารางที่ 15.(ต่อ) การจัดการหลักสูตรการศึกษาวิชาชีพเฉพาะของอาชีวศึกษา ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

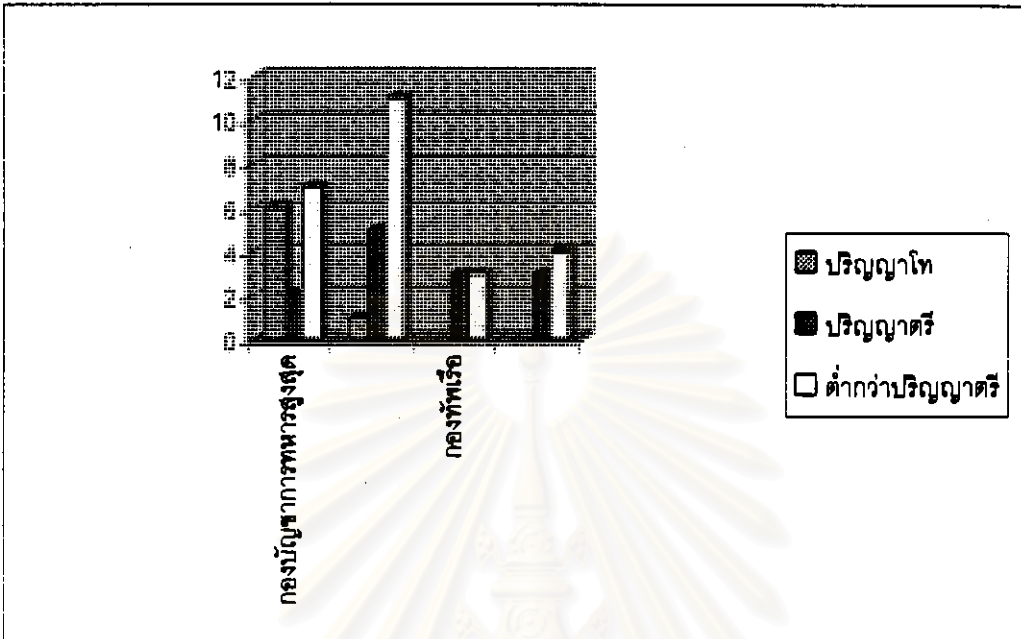
สถาบันการศึกษา	หลักสูตร				วุฒิ	
	ชื่อหลักสูตร	ปริญญา				
		ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี		ปริญญาโท
๘. โรงเรียนดุริยางค์ทหารบก	นักเรียนดุริยางค์ทหารบก	√				ประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์
	วิศวกรรมศาสตร์บัณฑิต		√			วิศวกรรมศาสตร์บัณฑิต
๙. โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า	วิทยาศาสตร์บัณฑิต		√			วิทยาศาสตร์บัณฑิต
	ศิลปศาสตร์บัณฑิต		√			ศิลปศาสตร์บัณฑิต
๑๐. วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า	แพทยศาสตร์บัณฑิต		√			แพทยศาสตร์บัณฑิต (สมทบมหาวิทยาลัยมหิดล)
	พยาบาลศาสตร์บัณฑิต		√			พยาบาลศาสตร์บัณฑิต (สมทบมหาวิทยาลัยมหิดล)
๑๑. วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก	ประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล	√				ประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล
๑๒. โรงเรียนเสนาธิการทหารบก	เสนาธิการทหารบก			√		ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
	ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต (ทางทหาร)				√	ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต (ทางทหาร)
๑๓. วิทยาลัยการทัพบก	วิทยาลัยการทัพบก			√		ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
กองทัพอากาศ						
๑. โรงเรียนชุมพลทหารเรือ	นักเรียนจ่าทหารเรือ	√				ประกาศนียบัตรหลักสูตรนักเรียนจ่า สาขาพรคนาวิน, พรคนกลิน, พรคนาวิกโยธิน, พรคนพิเศษ
๒. วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ	พยาบาลศาสตร์บัณฑิต		√			พยาบาลศาสตร์บัณฑิต (สมทบมหาวิทยาลัยมหิดล)
	วิศวกรรมศาสตร์บัณฑิต		√			วิศวกรรมศาสตร์บัณฑิต สาขาไฟฟ้า, อิเล็กทรอนิกส์,
๓. โรงเรียนนายเรือ	วิทยาศาสตร์บัณฑิต		√			เครื่องกล, เครื่องกลเรือ, บริหารงานวิเคราะห์ทุกศาสตร์
						วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาบริหารศาสตร์
๔. โรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ	เสนาธิการทหารเรือ			√		ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
๕. วิทยาลัยการทัพเรือ	วิทยาลัยการทัพเรือ			√		ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

ตารางที่ 15. (ต่อ) การจัดหลักสูตรการศึกษาวิชาชีพเฉพาะของสถาบันอุดมศึกษา ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

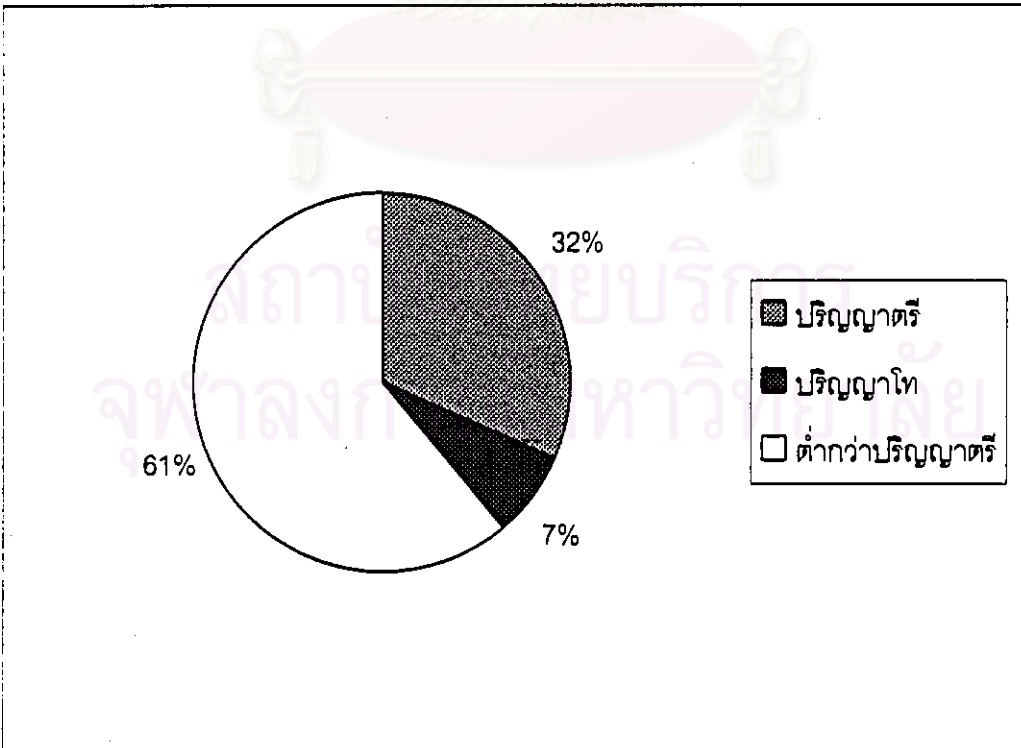
สถาบันการศึกษา	หลักสูตร				วุฒิ
	ชื่อหลักสูตร	ปริญญา			
		ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี	
กองทัพอากาศ					
๑. โรงเรียนจ่าอากาศ	นักเรียนจ่าอากาศ	√			ประกาศนียบัตรวิชาชีพ
๒. โรงเรียนดุริยางค์ทหารอากาศ	นักเรียนดุริยางค์ทหารอากาศ	√			ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาดนตรี
๓. โรงเรียนนายเรืออากาศ	วิศวกรรมศาสตร์บัณฑิต		√		วิศวกรรมศาสตร์บัณฑิต
	วิทยาศาสตร์บัณฑิต		√		วิทยาศาสตร์บัณฑิต
๔. วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ	พยาบาลศาสตร์บัณฑิต		√		พยาบาลศาสตร์บัณฑิต (กรมมหาวินิจฉัย)
๕. โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ	เสนาธิการทหารอากาศ			√	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
๖. วิทยาลัยการทัพอากาศ	วิทยาลัยการทัพอากาศ			√	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 14. แผนภูมิแสดงความต่างของจำนวนสถาบันอุดมศึกษาในกองบัญชาการทหารสูงสุด และเหล่าทัพ

แผนภูมิที่ 15. แผนภูมิแสดงการเปรียบเทียบอัตราส่วนจำนวนหลักสูตรอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมปัจจุบัน

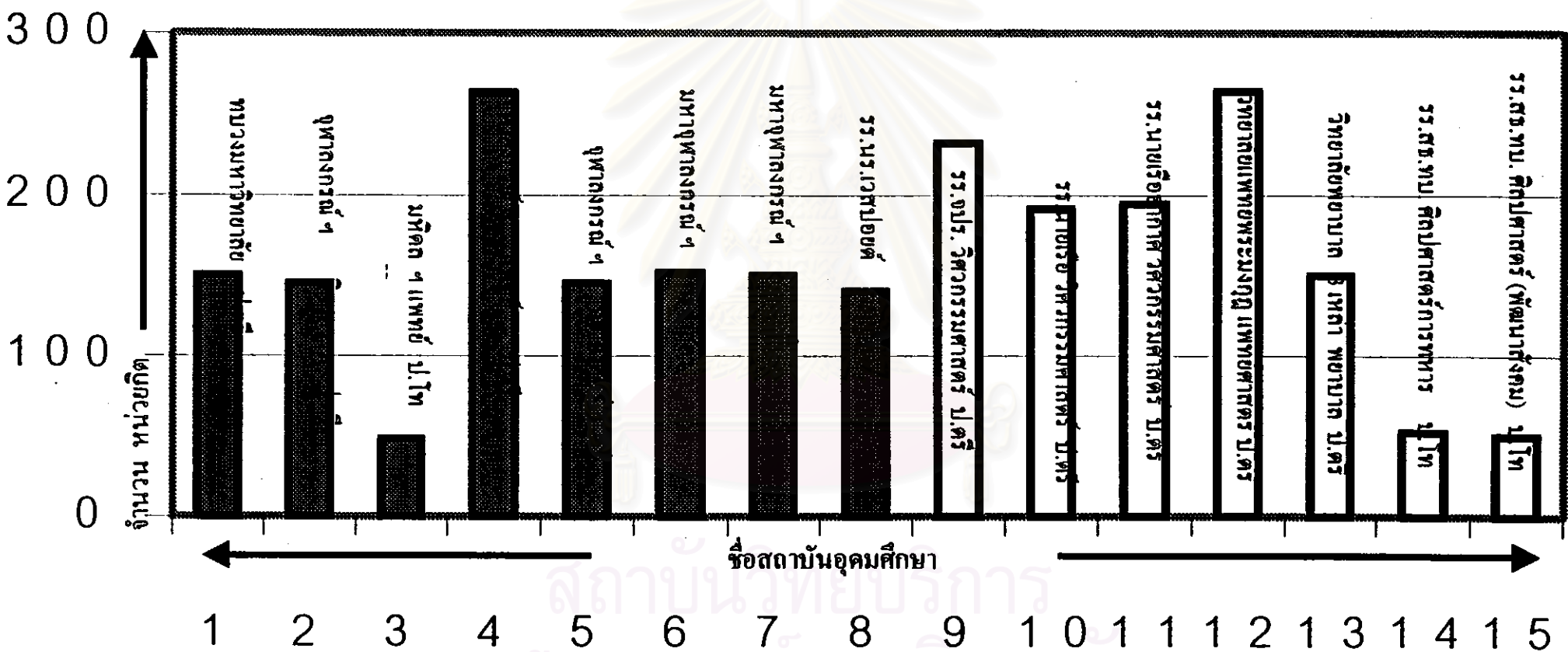
การศึกษาหลักสูตรระดับปริญญาตรี มีสาขาวิชาที่เน้นทางด้านวิศวกรรมศาสตร์ ซึ่งผู้เข้ารับการศึกษสามารถเลือกเรียนได้ตามเกณฑ์มาตรฐานและตามความสามารถของตนเอง ให้ตรงกับความต้องการของสถาบันการศึกษา โครงสร้างของหลักสูตรที่กำหนดไว้ ผู้เข้ารับการศึกษาค่าเรียน การศึกษาได้จะต้องมีหน่วยกิตให้ครบถึง 191 - 232 หน่วยกิต ใช้ระยะเวลาการศึกษา 5 ปีการศึกษา โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ และโรงเรียนนายเรืออากาศ เห็นได้ว่า ความต้องการหน่วยกิตมีอยู่สูงมากเกินไป สูงกว่าหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต ของทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งกำหนดตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ.2535 ซึ่งมีหน่วยกิตระหว่าง 120 - 150 หน่วยกิต และหลักสูตร โรงเรียนนายร้อยเวสปอยด์ ซึ่งจัดให้มี

การศึกษาระดับวิศวกรรมศาสตรบัณฑิตใช้เวลาเรียน 4 ปี ผู้สำเร็จการศึกษาค่าเรียน 147 หน่วยกิต ดังผลการเปรียบเทียบจำนวนหน่วยกิตของสถาบันอุดมศึกษาจากหลักสูตรของทบวงมหาวิทยาลัย, วิทยาลัยสงฆ์, มหาวิทยาลัยต่างประเทศ และสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวง กลาโหม แสดงในตารางที่ 16. และแผนภูมิที่ 16. แสดงการเปรียบเทียบแสดงการจำนวนสถาบัน กับจำนวนหลักสูตรที่มี ทำให้ผู้เข้ารับการศึกษาค่าเรียนในสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม ปัจจุบันนี้ ต้องแบกรับความจำเป็นของการศึกษาทั้งทางสาขาวิชาการและสาขาวิชาชีพเฉพาะ ซึ่งเป็นภาระที่หนักหนาสาหัสกว่านักศึกษาที่เข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ จึงทำให้นักศึกษาในระดับปริญญาตรี สาขาวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาในสังกัด กระทรวงกลาโหม เกิดความเครียด ไม่มีความสุขในการศึกษา ถูกกดดันจากทั้งคณาจารย์ด้านสาขา วิชาการ และถูกกดดันด้านระเบียบวินัยจากการบังคับบัญชาในแต่ละสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งทำให้เกิดความเสียหายต่อกระบวนการความคิดริเริ่ม กระบวนการความคิดสร้างสรรค์ ไม่เอื้อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในทศวรรษต่อจากนี้ไป จึงต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงโครงสร้างพื้นฐานของ หลักสูตรสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต ให้สอดคล้องกับหลักสูตรวิศวกรรมศาสตร บัณฑิตของทบวงมหาวิทยาลัยและของต่างประเทศ เพื่อสร้างให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ (Learning) ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีการสื่อสารสองทาง และให้มีการแสดงความคิดเห็น การถกแถลงทางวิชา การ ซึ่งจะก่อให้เกิดกระบวนการความคิดสร้างสรรค์ ผักหักลักษณะผู้นำไปสู่ความเป็นเลิศทาง สาขาวิชาการ เพิ่มกระบวนการค้นคว้าข้อมูล การคิดวิเคราะห์ ซึ่งจะเป็รูปแบบสถาบันอุดมศึกษา ในสังกัดกระทรวงกลาโหมในอนาคต ที่จะทันกับการเปลี่ยนแปลงอย่างสลับซับซ้อน ในมิติที่มีความหลากหลายทั้งด้านความมั่นคงภายในประเทศ และความมั่นคงจากภายนอกประเทศ ซึ่งจะมี ความสัมพันธ์กันอย่างสลับซับซ้อนมากขึ้น ในการระบับคิชอบบทบาทหน้าที่ของกำลังทหาร

ตารางที่ 16. การเปรียบเทียบโครงสร้างหลักสูตร ของ มหาวิทยาลัยต่าง ๆ

สังกัด	หลักสูตร	ระดับหลักสูตร	จำนวนปีที่ศึกษา	โครงสร้างหลักสูตร (หน่วยกิต)			รวม			หมายเหตุ
				วิชาพื้นฐานทั่วไป	วิชาเฉพาะด้าน/วิชาชีพ	วิชาเลือกเสรี/ทหาร	อย่างน้อย	มากที่สุด	รวม	
ทบวงมหาวิทยาลัย	วิศวกรรมศาสตร์	ปริญญาตรี	4	<30	<48	<5	<120	150	150	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	วิศวกรรมศาสตร์	ปริญญาตรี	4				141	145	145	
มหิดล	แพทยศาสตร์	ปริญญาตรี	6	ตามเกณฑ์ทบวงมหาวิทยาลัย			45	48	48	
	พยาบาลศาสตร์	ปริญญาโท	2							
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	แพทยศาสตร์	ปริญญาตรี	6	<39	-	-	130	145	145	<39
	พยาบาลศาสตร์	ปริญญาโท	2							
	วิทยาศาสตร์	ปริญญาตรี	4							
เทคโนโลยีพระจอมเกล้า	วิศวกรรมศาสตร์	ปริญญาตรี	4							
มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย	ครุศาสตร์	ปริญญาตรี	4	-	-	-	-	-	152	
	คณะอื่นๆ	ปริญญาตรี	4	-	-	-	-	-	150	
โรงเรียนนายร้อยเวสโพลีเทคนิค	วิทยาศาสตร์	ปริญญาตรี	4				140		147	
สถาบันอุดมศึกษา กระทรวงกลาโหม										
โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า	วิศวกรรมศาสตร์	ปริญญาตรี	5	60	90	82	-	232	232	
โรงเรียนนายเรือ	วิศวกรรมศาสตร์	ปริญญาตรี	5				189	191	191	
โรงเรียนนายเรืออากาศ	วิศวกรรมศาสตร์	ปริญญาตรี	5	86	86	22	-	194	194	
วิทยาลัยแพทยฯ พระมงกุฎเกล้า	แพทยศาสตร์	ปริญญาตรี	6						264	
วิทยาลัยพยาบาลทหารบก, ทหารเรือ, ทหารอากาศ	พยาบาลศาสตร์	ปริญญาตรี	4				148	150	150	
โรงเรียนเสนาธิการทหารบก	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (กททหาร)	ปริญญาโท	2	25	15	12	-	52	52	
	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต(พันเอกสังฆม)	ปริญญาโท	2	38	-	-	-	50	50	

แผนภูมิที่ 16. แผนภูมิแท่งเปรียบเทียบจำนวนหน่วยกิตตามหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์เรื่องการบริหารและการจัดการสถาบันอุดมศึกษาในระดับชาติและในระดับกระทรวงกลาโหม พบว่า การประชุมคณะกรรมการร่างพระราชบัญญัติการศึกษา เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2541 ได้พิจารณาถึง หมวดที่ 5 ว่าด้วยการบริหารและการจัดการศึกษา โดยมีมติเห็นชอบพร้อมกันในการให้ยุบรวมกระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัยอยู่ภายใต้กระทรวงเดียวกัน คือ กระทรวงศึกษาธิการแห่งชาติ ตาม 4 ร่างพระราชบัญญัติฉบับที่เสนอโดย 4 พรรคการเมือง อันได้แก่ พรรคประชาธิปัตย์ พรรคความหวังใหม่ พรรคชาติไทย และพรรคชาติพัฒนา ทั้งนี้เพื่อต้องการให้ **การบริหารจัดการศึกษามีความเป็นเอกภาพ** แต่มีเงื่อนไขว่า จะต้องเป็นกระทรวงที่เล็กกระทัดรัด ดูแลเฉพาะด้านนโยบายและแผน การกำหนดมาตรฐานการศึกษา การสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งการกำกับดูแลและการประเมินผลการจัดการศึกษา ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติให้ยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่หน่วยงานในท้องถิ่นและสถานศึกษาซึ่งเห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญในการมีกระทรวงการศึกษาแห่งชาติ เพราะถือเป็นจุดเปลี่ยนของระบบการบริหารงานการศึกษา อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาไทยยิ่งขึ้น ผลการประชุมฯ ครั้งนั้นสรุปได้ว่า มีเหตุผลทั้งความเห็นสนับสนุนและความเห็นเป็นกลาง ดังนี้ คือ

- 1) ความเป็นเอกภาพในระบบการศึกษา จะสามารถพัฒนาขึ้นในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับอนุบาลขึ้นมาจนถึงระดับอุดมศึกษา
- 2) ความสามารถในการเชื่อมโยง และรองรับกันได้จะดียิ่งขึ้น ในทุกระดับการศึกษา เพราะมีองค์คณะบุคคลระดับชาติชุดเดียวกันกำกับดูแล
- 3) การดำเนินการต่างๆ ทางการศึกษา ย่อมมีการพัฒนาในเรื่องความรวดเร็วที่เกิดขึ้น เนื่องจากไม่ต้องมีหลายกระทรวงที่กำกับดูแล

อนึ่ง ภายใต้กระทรวงการศึกษาแห่งชาติ มีคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เป็นผู้กำกับดูแล ควรต้องมีบทบาทหน้าที่ 4 เรื่องด้วยกัน ได้แก่ กำกับนโยบาย ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ในระดับภูมิภาคให้สอดคล้องกันอย่างชัดเจน ถ้าหากมองถึงประโยชน์ของชาติเป็นหลัก ต้องยอมรับกันว่า ในระบบการบริหารการศึกษาแบบเดิมนั้นมีปัญหา ขาดความเป็นเอกภาพ กระจัดกระจาย ต่างคนต่างทำ ถ้าดำเนินการให้เป็นเอกภาพและมีการเชื่อมโยงกัน ถัดขั้นตอน กฎระเบียบ กระจายความรับผิดชอบออกไป และในเรื่องความเป็นเอกภาพในการบริหาร ต้องพิจารณาองค์กรด้วยว่าจะใหญ่โตเกินไป หรือไม่ ในเรื่องสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในปี 2545 จะต้องออกนอกระบบราชการอยู่แล้ว กับทั้งมีความเป็นอิสระทางวิชาการ

การวิเคราะห์ในเรื่องเดียวกันนี้ของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม ผลการวิจัยพบว่า มากกว่าร้อยละ 90 ของผู้ให้สัมภาษณ์ ทั้งกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาชีพทหารและพลเรือน มีความเห็นสอดคล้องกับเรื่องเอกภาพในการบริหารการศึกษาทั้งทางสาขาวิชาชีพ สาขาวิชาชีพเฉพาะการทหาร และสาขาวิชาการซึ่งแต่เดิมในการจัดระบบการศึกษาของสถาบันทุกระดับในสังกัดกระทรวงกลาโหม ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่จากผู้ทรงคุณวุฒิ (กลุ่ม ข.) ที่เป็นนายทหารชั้นผู้ใหญ่ระดับรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวง ผู้บัญชาการเหล่าทัพ ต่างก็มีความเห็นว่าสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมขาดความเป็นเอกภาพ ในการบริหารมีความซ้ำซ้อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบางหลักสูตรควรบูรณาการร่วมกันและจัดให้มีการรวมหน่วยงานเดิมที่มีอยู่แล้วในกระทรวงกลาโหม เช่น สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ สถาบันวิชาการทหารเรือชั้นสูง กองบัญชาการฝึกศึกษาทหารอากาศและสถาบันวิชาการทหารอากาศชั้นสูง ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาทางด้านวิชาการสาขาทหาร (Military Science) หรือวิชาชีพเฉพาะการทหารและกรมยุทธศึกษาทหาร กรมยุทธศึกษาทหารบก กรมยุทธศึกษาทหารเรือ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ซึ่งในความเป็นจริงดำเนินการในเรื่องการฝึกวิชาชีพเบื้องต้นให้กับทหารซึ่งเป็นวิชาชีพเฉพาะกิจเฉพาะกลุ่ม มีหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูลจากส่วนราชการที่รองลงไป ที่มีกรมยุทธศึกษาเป็นหัวหน้าทำนั่นเอง

ความเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ จากกลุ่มตัวอย่างผู้ทรงคุณวุฒิ (Expertise) ทางกาทหาร ร้อยละกว่า 80 สรุปว่า การจัดโครงสร้างองค์การสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม เป็นส่วนหนึ่งของการจัดโครงสร้างของกระทรวงกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ อันเป็นองค์ประกอบของปัจจัยในการพิจารณาปรับปรุงโครงสร้างของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมในทศวรรษต่อไป เพื่อให้สามารถรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคไร้พรมแดน ซึ่งจะเกิดความสับสนซับซ้อนกันมากยิ่งขึ้นในระบบเศรษฐกิจ ระบบการเมือง จิตวิทยาและจะส่งผลกระทบต่อ ด้านความมั่นคงและด้านการป้องกันประเทศ--และการกึ่งของกำลังทหารเป็นส่วนรวม โดยตั้งข้อสังเกตในองค์ประกอบ 2 ประการ ที่สมควรได้รับการพิจารณา คือ

- 1.) การพัฒนาทรัพยากรบุคคลของกระทรวงกลาโหม ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับระบบการศึกษา
- 2.) การที่กระทรวงกลาโหมจะต้องลดขนาดของกองทัพลง เนื่องจากปัจจัยในด้านภัยคุกคาม กับภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจ ที่เป็นตัวบังคับ

ทั้ง 2 ประการนี้ เมื่อวิเคราะห์แล้ว เห็นได้ว่า การพัฒนาทรัพยากรบุคคลเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ เพราะถ้ากองทัพไทยมีขนาดเล็กกลง ในขณะที่บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถจริงๆ ก็จะสามารถสนองประโยชน์ต่อภารกิจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหมได้ ทั้งนี้หมายถึงเป็นการเตรียมบุคลากรของชาติซึ่งจะเป็นส่วนกำลังสำรองโดยรวมว่าจะต้องเป็นบุคคลที่ต้องมีความรู้ความสามารถจริงๆ ด้วยเช่นกัน

ความซ้ำซ้อนกันอย่างหลากหลาย วิเคราะห์จากผลการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีความรู้ความชำนาญ พบว่า กระทรวงกลาโหม มีความซ้ำซ้อนกันในระบบการศึกษาทั้งทางด้านวิชาชีพเฉพาะทางทหาร (Military Professional) และกลุ่มสาขาวิชาการ เช่น วิทยาลัยการทัพบกวิทยาลัยการทัพเรือ วิทยาลัยการทัพอากาศ และโรงเรียนเสนาธิการทหาร ซึ่งถ้าวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์ภารกิจ (Mission Analysis) แล้วร้อยละ 70 ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่า ควรนำมาศึกษาร่วมกันน่าจะใช้เวลาประมาณ 8 เดือน ในส่วนการศึกษาของเหล่าทัพ และอีก 4 เดือนที่เหลือ ไปศึกษาร่วมกันในลักษณะของโรงเรียนเสนาธิการทหาร กระทรวงกลาโหมก็จะสามารถลดเวลา ลดภาระ ลดการเปิดหลักสูตรที่ซ้ำซ้อน และยังได้ความรู้ทางสาขาวิชาชีพเฉพาะได้มากกว่า ด้วยเหตุที่ว่าโรงเรียนเสนาธิการทหารเปิดรับนายทหารนักเรียนประมาณหลักสูตรละหนึ่งร้อยคน วิทยาลัยการทัพบก หลักสูตรละประมาณหนึ่งร้อยคน วิทยาลัยการทัพเรือและการทัพอากาศก็ใกล้เคียงกัน แต่ถ้าเอาทั้งสี่สถาบันในห้วงระยะเวลาการศึกษา เขาก็ฝึกทำหน้าที่เป็นเสนาธิการทหาร (Joint Staff) ได้ มันก็จะเป็นตัวอย่างที่ประหยัดทั้งเวลาและก็จะได้นายทหารนักเรียนจำนวนมากขึ้นและห้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานหรือองค์การหนึ่งรวมทั้งการวิเคราะห์ผลกระทบในตนเองเดียวกัน

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ก็ไม่ใช่เป็นเรื่องของกองบัญชาการทหารสูงสุดแล้ว และต้องเป็นเรื่องที่กระทรวงกลาโหมจะต้องเป็นผู้กำกับดูแลเอง ดังนั้น กระทรวงกลาโหม จึงจำเป็นต้องจัดตั้งสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ให้มีการศึกษาทดลองแนวความคิดใหม่ๆ ที่ก้าวล้ำไปในโลกยุคใหม่ที่จะต้องริบเร่งดำเนินการปรับปรุง

ผลการวิเคราะห์ภารกิจหน้าที่ของกองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ จะต้องมึหน้าที่ในการเตรียมกำลังเพื่อให้มีการปฏิบัติการได้โดยตลอด 24 ชั่วโมง เพราะสถานการณ์ในปัจจุบันและในอนาคตจะไม่เหมือนในอดีตที่ต้องมีการประกาศสงครามกันก่อนแล้วการปฏิบัติการถึงจะดำเนินการได้ ในปัจจุบันและอนาคตจะต้องสามารถเตรียมพร้อมสถานการณ์ได้ตลอด 24 ชั่วโมง เช่นตามแนวชายแดนทั่วประเทศ และจะไม่ได้ปฏิบัติการเพียงกอง

ทัพเคียวอีกต่อไป จะต้องมีการรวบรวมผสมระหว่าง กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศอย่าง ใกล้ชิด เหตุการณ์เหล่านี้อาจจะเกิดขึ้นได้ทุกพื้นที่ ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสงครามข้อมูลข่าวสาร (Information Warfare) ก็จะมีความต้องการบุคลากรที่จะต้องมีการรับรู้และเข้าใจสิ่งที่จะเข้ามา และจะเกิดผลกระทบต่อความมั่นคงในการป้องกันประเทศชาติตลอด 24 ชั่วโมง การเตรียมพร้อม ตลอดเวลาจึงจำเป็น

สรุปการวิเคราะห์ที่เกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม ซึ่งกว่าร้อยละ 90 ของผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นประสานสอดคล้องดังกันในเรื่องการไม่มีเอกภาพในการบริหารและ ให้ลดความซ้ำซ้อน ความสิ้นเปลืองงบประมาณ อุปกรณ์การศึกษา สถานที่ และในการวิเคราะห์ การกึ่งของสถาบันอุดมศึกษาพบว่า ควรให้มีองค์กรสถาบันอุดมศึกษาที่มีหลากหลายในกระทรวง กลาโหมทั้งทางด้านวิชาชีพเฉพาะอาชีพทหารและสาขาวิชาการ ดังเช่น สถาบันวิชาการป้องกัน ประเทศ สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง สถาบันวิชาการทหารอากาศชั้นสูง และสถาบันวิชาการ ทหารเรือชั้นสูง ซึ่งถือได้ว่าเป็นสถาบันอุดมศึกษาทางสาขาวิชาการ (Academic) เพราะสถาบัน เหล่านี้เป็นสถาบันระดับบัณฑิตศึกษา (Graduate School) ทั้งนี้ ก็สามารถที่จะนำมารวมกันให้ เป็นบัณฑิตศึกษา (Post Graduate) เช่น หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การทหาร) หลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาพัฒนาการ หลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิตเทคโนโลยีสารสนเทศ และสามารถที่จะรวมเข้าไว้กับการศึกษาระดับปริญญาตรี (Undergraduate) ได้ด้วย เช่น โรงเรียน นายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระ มงกุฎเกล้า วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ วิทยาลัยพยาบาลทหาร อากาศ และโรงเรียน นายร้อยแผนที่ โดยจัดให้มีหน่วยงานหรือองค์กรขึ้นมากำกับดูแล บัณฑิต ศึกษา (Graduate) และการศึกษาในระดับปริญญาตรี (Undergraduate) แต่ไม่ควรรวมสาขาวิชาชีพ เฉพาะทางทหาร เช่น โรงเรียนนายสิบเหล่าต่างๆ การฝึกตามหลักสูตรเพื่อความก้าวหน้าและเพิ่ม พูนความรู้ความสามารถเฉพาะหน้าที่ เฉพาะเหล่า อาจไม่จำเป็นนำเข้ามารวมไว้ในสถาบันแห่งนี้ ซึ่งจะเป็นภาระของสถาบันมากกว่า และน่าที่จะนำไปพิจารณารวบรวมสาขาวิชาชีพเฉพาะทาง ทหาร ตั้งแต่หลักสูตรเบื้องต้นจนถึงระดับสาขาวิชาชีพชั้นสูง เช่นหลักสูตรชั้นนายพันของกองทัพ บกหรือเทียบเท่ากันในเหล่าทัพอื่น โดยจัดรวมสถาบันที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสาขาวิชาชีพเฉพาะทาง ทหารไว้เป็นสถาบันรวมเสียใหม่ ให้ขึ้นกับ กรมยุทธศึกษาทหาร กรมยุทธศึกษาทหารบก กรม ยุทธศึกษาทหารเรือ และกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

ผลจากการวิเคราะห์ต่อมาพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนหนึ่งซึ่งเป็นส่วนน้อย อยากเห็นสถาบัน อุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมปลดจากระบบการเมือง เช่นระบบการอุดมศึกษาในหลาย

ประเทศ มีนายกสภามหาวิทยาลัยเป็นประธาน เช่น มหาวิทยาลัยกรุงเบอร์ลิน ซึ่งปกอดจากทั้ง นักการเมืองและศาสนจักร ซึ่งจะก่อให้เกิดความมีเสรีภาพทางวิชาการอย่างแท้จริง สามารถสร้าง องค์ความรู้ใหม่ด้วยการวิจัยได้อย่างเต็มที่ กระทรวงกลาโหมของไทยควรมีคณะกรรมการนโยบาย การศึกษาระดับอุดมศึกษาในสังกัด โดยที่ไม่จำเป็นต้องให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็น ประธานหรือเป็นนายกสภาระบบอุดมศึกษานี้ และมีความเห็นว่า โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ หรือมหาวิทยาลัยในบางแห่งของประเทศไทย จะเป็น ระดับโรงเรียนมากกว่าเป็นระดับมหาวิทยาลัยเพราะเน้นมากในด้านการสอน โลกยุคปัจจุบัน สถาบันอุดมศึกษาเหล่านี้จะต้องมีส่วนสำคัญเกี่ยวกับการสร้างองค์ความรู้ใหม่โดยเน้นกระบวนการ วิจัยให้มากขึ้น

ความคิดเห็นเป็นส่วนรวมของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญและผู้มีความรู้ความชำนาญ ที่ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด เห็นสอดคล้องเป็นเอกภาพว่า การคงไว้ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาโรงเรียนนาย ร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ และโรงเรียนเตรียมทหาร มีความ จำเป็น เนื่องจากจุดเด่นของสถาบันอุดมศึกษาเหล่านี้ อาทิ ในเรื่องความมีระเบียบวินัยที่ดีและเข้ม แข็ง สำหรับวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก วิทยาลัยพยาบาล กองทัพเรือ และวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ มีความเห็นเป็นเอกภาพว่าควรจัดรูปแบบสถาบัน เหล่านี้ให้เป็นองค์การรวม โดยลดขบวนการซ้ำซ้อนที่มีอยู่ และเพิ่มประสิทธิภาพในด้านจุดเด่น ของการมีระเบียบวินัย ความเข้มแข็ง ให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

5. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเรื่องหลักสูตร

ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนหนึ่งที่เป็นข้าราชการทหาร จากทั้ง 3กลุ่ม ผู้ให้สัมภาษณ์มากกว่าร้อยละ 60 มีความเห็นว่า ระบบการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม มีประวัติ ศาสตร์และวิวัฒนาการมาตามลำดับโดยเฉพาะกองทัพบก ได้มีสถาบันอุดมศึกษาอันเก่าแก่มียุ ชาวนาน มากกว่า 111 ปี คือ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ซึ่งมีปรัชญาและวัตถุประสงค์ที่ เหมาะสม และมีพัฒนาการตั้งแต่ยุคก่อนๆ มาตามลำดับ ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 กระทรวง กลาโหมไทย ได้ใช้หลักนิยมทางทหารโดยเฉพาะทางด้านการศึกษามาจากหลักนิยมของหลาย ประเทศมหาอำนาจทางตะวันตก เช่น ประเทศสวีเดน เยอรมัน เป็นต้น แต่หลังจากสงครามโลก ครั้งที่ 2 แล้ว กระทรวงกลาโหมได้เอารูปแบบการศึกษาโดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษา โดยเอารูป แบบมาจากประเทศสหรัฐอเมริกา คือ โรงเรียนนายร้อยเวสปอยด์ โดยกระทรวงกลาโหมได้นำหลัก สูตรของโรงเรียนนายร้อยเวสปอยด์มาใช้ในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า มีคำราชซึ่งเขียนเป็น ภาษาอังกฤษมาใช้ตลอดจนรับการช่วยเหลือสนับสนุนจากประเทศสหรัฐอเมริกาในทุกระดับ เช่น

การส่งนายทหารไทยไปศึกษาหลักสูตรต่างๆ ในประเทศสหรัฐอเมริกา ทั้ง โรงเรียนนายร้อยเวสโปยด์ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก และโรงเรียนในระดับอุดมศึกษาต่าง ๆ มีผู้สำเร็จการศึกษาและกลับมารับราชการในกระทรวงกลาโหมมากมายที่ได้กลับมาปรับปรุงหลักนิยมของกระทรวงกลาโหมไทย โดยยึดถือหลักนิยมสำคัญของกองทัพสหรัฐอเมริกา แล้วนำมาประยุกต์ใช้กับของประเทศไทยตามยุคสมัย องค์ประกอบหนึ่งที่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงมีวิวัฒนาการมาตลอดเวลา และเป็นองค์ประกอบของรูปแบบสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมที่มีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธ อย่างเป็นทางการในระดับองค์ประกอบอื่นๆ ก็คือ หลักสูตร ซึ่งกระทรวงกลาโหมต้องพิจารณาความสัมพันธ์ในการกำหนดวุฒิและคุณสมบัติให้สอดคล้องกับระเบียบในการบรรจุบุคคลเข้ารับราชการ ซึ่งคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนเป็นผู้กำหนดคุณวุฒิ และอัตราถือจ่ายเงินเดือน ทบวงมหาวิทยาลัย เป็นหน่วยราชการให้การรับรอง ขอมรับ หลักสูตรที่กำหนดขึ้น ดังนั้น จึงถือว่าคุณสมบัติของผู้สำเร็จการศึกษาจากระบบอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม จะต้องให้มีการยอมรับและสอดคล้องกับกฎ กติกา ในเรื่องคุณสมบัติ ของการเข้ารับราชการ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการมีศักดิ์และสิทธิเท่ากับข้าราชการ กระทรวง ทบวง กรม อื่นๆ ในเรื่องของวุฒิการศึกษา สำหรับหลักสูตรทางวิชาชีพทหาร เช่น หลักสูตรชั้นผู้บังคับกองร้อย หลักสูตรชั้นผู้บังคับกองพัน หลักสูตรเสนาธิการเหล่าทัพ หลักสูตรวิทยาลัยการทัพ และหลักสูตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ก็ได้ใช้คิดแปลงมาจากของประเทศสหรัฐอเมริกา ในปัจจุบันตลอดทั้งในอนาคตแห่งทศวรรษต่อไป การปรับให้กองทัพ กระทรวงกลาโหม เล็กกลง และให้มีประสิทธิภาพที่เกี่ยวกับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรูปแบบสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม จึงมีความจำเป็นและสำคัญยิ่งโดยเฉพาะองค์ประกอบ หลักสูตร ที่กล่าวถึง ต้องไปอิงอยู่กับหลักนิยมการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งจากการได้ศึกษาข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ส่วนหนึ่งมีความเห็นว่า การคัดเลือกคุณสมบัติของผู้บริหารหรือเรียกว่า ผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยเกือบร้อยละ 80 ขึ้นไป จะมีคุณสมบัติทางวิชาการระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ทางสาขาวิชาประวัติศาสตร์ และสาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครองเพื่อให้ มีความสามารถที่จะรู้ทางลึกในเรื่องของโครงสร้างหลักสูตร ที่เน้นในการกำหนดคุณสมบัติ ให้กับบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อย (เวสโปยด์) เพื่อให้มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด มีร่างกายแข็งแรง มีจิตใจเข้มแข็ง ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า หลักสูตรโรงเรียนนายร้อยนี้ไม่ได้ผลิตนักวิทยาศาสตร์ หรือผลิตบัณฑิตนักวิศวกร เพื่อไปออกแบบโครงสร้างของอาคาร หรือไปเป็นวิศวกรแผนแบบ แต่ผลิตเพื่อให้ไปเป็นผู้นำสังคมทั้งในโลกรือในระดับภูมิภาคที่มีความเฉลียวฉลาด มีสติปัญญา มีจิตใจมั่นคง มีร่างกายเข้มแข็ง รู้จักการคิดวิเคราะห์ รู้จักการคิดเชิงสร้างสรรค์ โดยกำหนดระยะเวลาเรียนของหลักสูตรไว้เพียง 4 ปี โครงสร้างของหลักสูตรโรงเรียนนายร้อยเวสโปยด์ แบ่งออกเป็นสามส่วน คือ วิชาการระดับอุดมศึกษา

(ปริญญาตรี) วิชาทหาร และวิชาพลศึกษา โดยที่นักเรียนนายร้อยเวตปอยด์ จะต้องศึกษาด้าน วิชาการ 44 วิชา หรือ 135 หน่วยกิต วิชาทหาร 4 วิชา หรือ 8 หน่วยกิต และวิชาพลศึกษา 8 วิชา หรือ 7 หน่วยกิต เน้นหนักทางด้านวิชาการ เฉพาะทางด้านทหารจะมีการฝึกในระหว่างภาคฤดูร้อน นักเรียนนายร้อยใหม่ต้องผ่านการฝึกหัดแบบทหารใหม่ 6 สัปดาห์ และเน้นมากที่สุด คือ ระบบเกียรติศักดิ์ (Honor System) โดยกำหนดปรัชญาการศึกษาให้นักเรียนนายร้อยที่สำเร็จการศึกษาต้องมีลักษณะการเป็นผู้นำที่มีจริยธรรมและคุณธรรม มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักวิเคราะห์ ปัญหา และมีความคิดริเริ่ม ประวัติอันยาวนานของโรงเรียนนายร้อยเวตปอยด์ แสดงให้เห็นถึงความแข็งแกร่งทางวิชาทหารโดยเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โรงเรียนนายร้อยเวตปอยด์ ปัจจุบันมีให้เลือกศึกษาถึง 28 แขนงวิชา จาก 17 สาขาวิชา นักเรียนนายร้อยทุกคนจะต้องเรียนวิชาบังคับ 32 วิชา หรือ 103 หน่วยกิต วิชาบังคับจะเป็นวิชาเฉลี่ยระหว่างวิทยาศาสตร์กับศิลปศาสตร์ เพื่อให้ นักเรียนนายร้อยมีพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ พฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์ วิชาเหล่านี้เป็นพื้นฐานที่สำคัญจะทำให้เกิดความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่ และเป็นวิชาพื้นฐานที่จะรองรับวิชาที่สำคัญที่จะเกิดความสำเร็จในสาขาวิชาเลือกต่างๆ เพื่อความเป็นผู้ชำนาญเฉพาะทางต่อไป นักเรียนนายร้อยมีวิชาเลือกตามสาขาวิชา 10 วิชา หรือ 30 หน่วยกิตและเลือกเสรีอีก 2 วิชา หรือ 6 หน่วยกิตนอกจากนี้ นักเรียนนายร้อยทุกคนต้องศึกษาวิชาทหาร 4 วิชา หรือ 8 หน่วยกิต และวิชาพลศึกษาอีก 8 วิชา หรือ 7 หน่วยกิต รวมวิชาที่เรียน 48 สาขาวิชา รวมทั้งหมด 147 หน่วยกิต เวลาที่ใช้เรียน 4 ปีการศึกษา การสำเร็จการศึกษาได้จะต้องได้คะแนนสะสมเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 2.00 การนับเป็น 1 หน่วยกิต หมายถึงการเรียนในห้องเรียน 1 ชั่วโมง ใน 1 สัปดาห์ และต้องมีชั่วโมงฝึกฝนค้นคว้าด้วยตนเองไม่น้อยกว่า 2 ชั่วโมง เพื่อเตรียมตัวเรียนแต่ละชั่วโมงในห้องเรียน หลักสูตรหลักได้รวบรวมเอาวิชาคอมพิวเตอร์ศาสตร์ เข้าไว้ด้วย ดังนั้น เพื่อให้ นักเรียนนายร้อยได้เกิดความคุ้นเคยกับการใช้คอมพิวเตอร์ ซึ่งทศวรรษในอนาคต ซึ่งมีบทบาทเป็นอย่างมากต่อกระทรวงกลาโหม

กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์เห็นด้วยอย่างเป็นทางการว่า องค์ประกอบของกระบวนการนำวิชาที่นำมาประกอบเพื่อการศึกษา นั้น รวบรวมมาจากแนวทางหรือวิถีทางต่างๆ ของการสอนหรือการเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนาและทดสอบมาเป็นลำดับ โดยมีแนวทางอยู่ 2 ประการ คือ

1.) เป้าหมายของกระบวนการนั้นจะต้องตอบสนองในเรื่อง การกำเนิดแนวคิดใหม่ การพัฒนาที่มาจาก การเปลี่ยนแปลง ซึ่งการเรียนการสอนนั้น เป็นวิวัฒนาการที่ไม่หยุดยั้ง นักเรียนนายร้อยจะต้องแสวงหาประสบการณ์ใหม่อยู่เสมอ

2.) ข้อมูลจากการประเมินผล ที่มีความสมบูรณ์ เพื่อไขข้อข้องใจในเรื่องของเป้าหมาย

กระบวนการวิชา ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง

อนึ่งปรัชญาการให้คะแนนนักเรียนนายร้อย อยู่บนพื้นฐานของความสำเร็งที่นักเรียนนายร้อย แต่ละนายพึงกระทำได้ ทั้งนี้การให้คะแนนจะไม่มุ่งเน้นในการจัดลำดับนักเรียนนายร้อยที่ผ่านการทดสอบ แต่จะเสริมให้นักเรียนนายร้อยพัฒนามาตรฐานของตนเองให้สูงขึ้นตามหลักสูตรที่กำหนดไว้

สำหรับการศึกษาในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก และการศึกษาเพิ่มเติม มีแนวทางคือ

1.) ศึกษาเพิ่มเติมในสาขาวิชาที่สนใจ และเป็นที่ต้องการของกองทัพสหรัฐอเมริกาเป็นพิเศษ โดยที่กองทัพจะเป็นผู้กำหนดความต้องการสาขาวิชาที่กองทัพต้องการ

2.) สำหรับวิทยาลัยแพทย์ คณะกรรมการที่ปรึกษาของโครงการแพทย์ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการประเมินค่า นักเรียนนายร้อยที่มีคะแนนดีและมีความเหมาะสมที่จะเข้าทำการศึกษาในวิทยาลัยแพทย์ต่อไป โดยมีรายชื่อของนักเรียนนายร้อยจะถูกเสนอไปยังคณะกรรมการแพทย์แห่งสหรัฐอเมริกาเพื่อพิจารณาตัดสินใจ ทั้งนี้ นักเรียนนายร้อยดังกล่าวสามารถที่จะเข้ารับการการศึกษาที่วิทยาลัยแพทย์ของรัฐและของเอกชนได้

3.) วิทยาลัยกฎหมาย หลังจากที่นักเรียนนายร้อยได้สำเร็จการศึกษามาอย่างน้อย 2 ปีแล้ว จึงมีสิทธิในการขออนุญาตเข้ารับการการศึกษาในวิทยาลัยกฎหมาย ทั้งนี้ การพิจารณาอนุญาตให้เข้าทำการศึกษาได้ จะต้องผ่านการตรวจสอบจากกรมพระธรรมนูญที่จะดำเนินการสอบและการสัมภาษณ์ตามขั้นตอนเสียก่อน

การวิเคราะห์เนื้อหาสาระเกี่ยวกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 กลุ่ม สามารถแยกแยะผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับหลักสูตร ได้ดังนี้

1.) หลักสูตรระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก มีความคิดเห็นกว่าร้อยละเจ็ดสิบของผู้ให้สัมภาษณ์ว่าการศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม ควรจะได้มีการปรับปรุงโครงสร้างระบบอุดมศึกษาขึ้นใหม่ที่เหมาะสมกับสังคมไทยในอนาคต

2.) ความคิดเห็นกว่าร้อยละเก้า ๆ กัน เห็นว่าหลักสูตรปริญญาตรี ควรมีการกำหนดหลักสูตรแบบผสมระหว่างปรัชญาการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาประเทศอังกฤษ สถาบันอุดมศึกษาประเทศฝรั่งเศส และสถาบันอุดมศึกษาประเทศเยอรมัน โดยเน้นหนักแบบฝรั่งเศส ซึ่งมุ่งหวังผลสำเร็จทางสาขาวิชาชีพเฉพาะทางทหาร และสาขาแพทย์และพยาบาลศาสตร์ โดยให้มีภาระหนักหลักสูตรวิชาการด้านทหารด้านความมั่นคงแห่งชาติให้มากขึ้น และมีวิชาการด้านพลเรือนที่มีความเป็นสากลเข้าไปด้วย

3) ควรมีการรวมกันของกลุ่มหลักสูตรระดับปริญญาตรี เพื่อจะให้เป็นหลักสูตรวิทยาศาสตรและเทคโนโลยีการทหาร (Military Science Technology) โดยควรจัดแบ่งสาขาวิชา ออกเป็น 3 กลุ่ม

- สาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ

- วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีเช่นแพทยศาสตรทหาร พยาบาลศาสตรและคอมพิวเตอร์

- สาขาสังคมศาสตร์ เช่นการพัฒนาสังคม การบริหารและการจัดการทางทหาร

4.) จัดให้มีการรวมองค์การ หรือการรวมกลุ่มหลักสูตรเพื่อเป็นแนวทางกำหนด ระบบอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมใหม่ในอนาคตเพื่อให้เหมาะสมกับสังคมประเทศไทย

5.) ในการจัดสร้างรูปแบบขององค์การสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม จะต้องสามารถกำหนดวิสัยทัศน์ด้วยการวิเคราะห์ภารกิจใหม่ให้ชัดเจน แล้ว จึงกำหนดหลักสูตรในลักษณะ Military Science Technology

6.) มีผู้ทรงคุณวุฒิส่วนหนึ่งให้ความเป็นห่วง สงครามวัฒนธรรมในอนาคตทศวรรษต่อไปที่น่าจะเกิดขึ้น ซึ่งจะเป็นสงครามที่เป็นอันตรายต่อความมั่นคง ปกอดภัยของชาติ เพราะโลกยุคใหม่ เทคโนโลยีสารสนเทศ ข้อมูลข่าวสาร มีการรับรู้ได้โดยเปิดเผยมากยิ่งขึ้น รวดเร็ว และเข้มแข็ง ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม จะต้องมีการทบทวนและภาระหน้าที่สำคัญในการมีส่วนร่วมในเรื่องสื่อสารโทรคมนาคมกับประชาชน ตัวอย่างเช่น ควรมีการจัดทำหลักสูตรการศึกษากับคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หรือคณะวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หรืออาจจะปรับปรุงรูปแบบของหลักสูตรในระบบอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมในอนาคต โดยเพิ่มสาขาวิชาวิทย์และเทคโนโลยี ไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนระดับมหาบัณฑิต เพื่อเพิ่มทักษะการบริหารกับการจัดการในเรื่องสังคม

7.) ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 3 กลุ่ม เห็นพ้องกันว่า การศึกษาระดับอุดมศึกษาร่วมกันระหว่างสถาบันอุดมศึกษาพลเรือน และสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม เป็นความพยายามที่ดีในการหาทางออกเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ แต่มีข้อพิจารณาว่า การที่ให้ทหารไปเรียนร่วมกับพลเรือนตั้งแต่ต้น จะเกิดจุดค้อยในด้านการบ่มนิสัยของทหารทางด้านระเบียบวินัย ความเข้มแข็ง จะสูญเสียไป ซึ่งทหารจะขาดระเบียบวินัยไม่ได้ แต่หากพลเรือนมาเรียนร่วมกับทหาร พลเรือนเหล่านี้จะมีจุดเด่นที่จะได้รับเรื่องระเบียบวินัยที่เพิ่มมากขึ้น ดังนั้นการวิเคราะห์แนวทางนี้ เห็นว่า ทหารไม่ควรไปเรียนร่วมกับพลเรือนตั้งแต่ต้น หากแต่พลเรือนต่างหากที่ควรมาเรียนร่วมกับทหาร เพราะหากเกิดสงครามขึ้น การปฏิบัติกรในการรบจะเกิดปัญหาเรื่องระเบียบวินัยในการปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาขึ้นได้

8.) สำหรับหลักสูตรปริญญาโท จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมดแล้ว มีความเห็นแบ่งออกเป็น 2 ประการ คือ

- สมควรมีระดับปริญญาโททางสาขาวิชาชีพเฉพาะการทหาร ซึ่งไม่สามารถไปศึกษาได้จากมหาวิทยาลัยปกติ เช่น สาขาวิชาด้านความมั่นคงแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ทหาร สาขาวิชาการป้องกันประเทศชั้นสูง ความรู้ด้านเกี่ยวกับชายแดนที่ต้องการ ศาสตร์อาวุธที่เหมาะสมกับพื้นที่ปฏิบัติการ โดยสอดคล้องเพิ่มเติมความรู้ทางการบริหารธุรกิจและวิชาเฉพาะให้มากขึ้น ให้ถือว่าศาสตร์ความมั่นคงมีความสำคัญมาก และต้องจัดหลักสูตรลักษณะจิตวิทยาพิเศษ เพราะต้องสร้างองค์ประกอบของมนุษย์ให้มีลักษณะพิเศษในการปฏิบัติตามคำสั่ง

- มีระดับปริญญาโททางวิชาการ โดยศึกษาให้รู้ถึงกระบวนการของความรู้อ ความสามารถที่จะพิจารณา วิเคราะห์ความถูกต้อง มีวิจารณ์ญาณ และมีกระบวนการพิจารณา โดยให้มีความเป็นสากลให้มาก อนึ่ง มีผู้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ในการกำหนดหลักสูตรและสาขาวิชาในการศึกษาวิชาการในระดับปริญญาโท สมควรดั่งบัณฑิตวิทยาลัยทหารขึ้นในกระทรวงกลาโหม เพื่อรวบรวมความเป็นเอกภาพ นโยบายการบริหารทางวิชาการ และการกำหนดสาขาวิชาจะได้ตรงกับความต้องการของกระทรวงกลาโหม ทั้งในเชิงปริมาณและในเชิงคุณภาพ และกระทรวงกลาโหม มีศักยภาพที่จะจัดตั้งระดับบัณฑิตวิทยาลัยทางทหารได้

9.) สำหรับหลักสูตรในระดับปริญญาเอก กระทรวงกลาโหมควรที่จะเพิ่มองค์ความรู้ใหม่ในสาขาวิชาชีพเฉพาะการทหารให้เหมาะสมกับประเทศไทย โดยมีกระบวนการวิจัยตามระเบียบวิธีเพื่อให้มีการพัฒนาปรับปรุงและมีความคิดใหม่ๆ เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมในอนาคตเป็นผู้นำทางด้านการศึกษาสาขาวิชาชีพเฉพาะการทหาร ในระดับภูมิภาคและระดับโลกต่อไป

6. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเรื่องการเรียนรู้การสอน

ลักษณะของทหารโดยทั่วไป จะต้องมิตลักษณะของการอนุรักษ์ระเบียบวินัย ความแข็งแรง ความมีน้ำอดน้ำทน ซึ่งเป็นจุดเด่นในเรื่องวินัยทหาร เพราะมีกรรมวิธีการเรียนการสอนให้มีการปลูกฝังวินัยตั้งแต่เริ่มเข้ารับการศึกษา ก็จะมีการเรียนการสอนในเรื่อง แบบธรรมเนียมทหาร และต้องมีการฝึกธรรมเนียมทหาร ต้องสร้างคุณลักษณะทหารฝังลงไปให้เป็นรากลึก ซึ่งการฝึกลักษณะเช่นนี้เป็นการฝึกเพื่อให้เกิดความทรงจำ ฝึกบ่อยๆ ก็จะมีการจดจำให้ลึกซึ้งและนำไปใช้เพื่อการปฏิบัติตั้งแต่ในเรื่องการฝึกเบื้องต้นของทหารใหม่ การใช้อาวุธประจำกาย การใช้อาวุธประจำหน่วย การฝึกทางยุทธวิธีเฉพาะเหล่า เฉพาะหน้าที่ การฝึกในระดับหน่วยขนาดเล็ก การฝึกทำหน้าที่เป็นผู้บังคับหมวด ผู้บังคับกองร้อย การฝึกยุทธวิธีผสมเหล่า การฝึกหลักสูตรจู่โจม การส่งกำลังทาง

อากาศ (กระโศกร่วม) ผู้เข้ารับการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม จะต้องมีการฝึกและการเรียนรู้วิชาการ สลับกันไปทุกวัน สำหรับทางวิชาการเป็นการสอนจากคณาจารย์ในกองวิชาการที่มีอยู่ เป็นการสอนตามหลักสูตรที่มีหน่วยกิตสูงมากและมีการประเมินผลในลักษณะการตอบแบบสอบถามประจำวัน การสอบถามทบทวน ซึ่งกระทำเป็นรายสัปดาห์ และการสอบถามทั่วไป ซึ่งเป็นการประเมินผลเมื่อการสอนในสาขาวิชาชั้นเสร็จสิ้นลง ซึ่งเห็นได้ว่าวิธีการสอนการฝึกในแต่ละวัน ทำให้ผู้เข้ารับการศึกษาเหนื่อยอ่อนเพลียไม่มีกำลังแม้แต่การที่จะตั้งใจเรียน เพราะอยู่ในสภาพการนอนและตื่นต้องตรงเวลา โอกาสที่จะเรียนให้แกร่งทางวิชาการ เช่น วิชาแพทย์ วิชาวิศวกรรม ซึ่งต้องมีเวลาด้านคว้าศึกษาด้วยตนเองตามหน่วยกิตที่กำหนด เกิดความเครียดเกิดความบีบคั้นสะสมมาตลอดห้วงการศึกษา ผู้เข้ารับการศึกษาจำต้องหาทางแก้ความบีบคั้นต่างๆ เหล่านี้ เพื่อให้เกิดการอยู่รอดทั้งจากการฝึกและการสอนที่มีหน่วยกิตรวมแล้วในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ถึง 232 หน่วยกิต โรงเรียนนายเรือ 191 หน่วยกิต และโรงเรียนนายเรืออากาศ 200 หน่วยกิต ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าวิทยาลัยแพทย์ศาสตร์พระมงกุฎเกล้า ซึ่งสมทบมหาวิทยาลัยมหิดล เรียนตามหลักสูตร 6 ปีการศึกษา มีหน่วยกิต 264 หน่วยกิต และมีวิชาที่มีการฝึกและการสอนที่ไม่คิดหน่วยกิต คือ วิชาการทหาร วิชาพลศึกษา และวิชาส่งกำลังทางอากาศ สำหรับวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ และวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ มีการศึกษาสมทบมหาวิทยาลัยมหิดล มีหน่วยกิตรวมแล้วตั้งแต่ 142 ถึง 150 หน่วยกิต และเมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนนายร้อยเวสปอยด์ แห่งประเทศสหรัฐอเมริกา มีหน่วยกิตเรียนทั้งหมด 147 หน่วยกิต ใช้เวลาเรียน 4 ปี มหาวิทยาลัยในประเทศไทย คณะวิศวกรรมศาสตร์ ใช้เวลาเรียน 4 ปีการศึกษา มีหน่วยกิตอย่างต่ำ 120 ถึง 150 หน่วยกิต มหาวิทยาลัยสงฆ์ มีหน่วยกิต 200 หน่วยกิต โดยไม่ต้องฝึกวิชาทหาร จึงเห็นได้ว่าในกระบวนการเรียนการสอนจึงกลายเป็นกระบวนการฝึกการสอนซึ่งการฝึกจึงมีลักษณะการรับรู้ได้โดยการจดจำจากผู้ฝึก และการสอนจึงเป็นกระบวนการรับความรู้จากผู้สอน นับว่าเป็นการสื่อสารทางเดียว ซึ่งก็เป็นวิธีการที่เหมาะสมในบางสาขาวิชา เช่น สาขาวิชาทหารเกี่ยวกับการฝึกให้รู้จักแบบธรรมเนียมทหาร การฝึกใช้อาวุธประจำกาย ประจำหน่วย เป็นต้น ในบางสาขาวิชา โดยเฉพาะสาขาวิชาการ หรือวิชาทหารที่เกี่ยวกับยุทธวิธี ยุทธศาสตร์ จะต้องเป็นกระบวนการการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการเรียนรู้หรือการสื่อสาร 2 ทาง โดยที่ผู้ให้ความรู้และผู้รับความรู้ต่างก็อยู่ในลักษณะเป็นการสร้างสรรค์แนวความคิด การวิเคราะห์ รวมไปถึงการค้นคว้า เพื่อให้มีการวิพากษ์วิจารณ์ การถกแถลง การแสดงความคิดเห็น ที่ก่อให้เกิดความคิดที่เป็นอิสระทางวิชาการ ดังนั้น จึงต้องจัดให้มีขบวนการเรียนรู้เกิดขึ้นในการกำหนดรูปแบบสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมในอนาคต จึงควรดำเนินการให้เกิดระบบองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ด้วยการสร้างสังคม สร้างนิสัย และวิธีการเรียนรู้ให้เป็นสากล

1.) การค้นคว้าข้อมูล (Data Base) ต้องมีการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่ทันสมัยและมีอยู่มากมายในโลกยุคโลกาภิวัตน์ สามารถค้นคว้าได้ด้วยความเร็ว

2.) เมื่อได้รับข้อมูลที่ทันสมัย รวดเร็ว มีความเป็นสากลแล้ว จึงเรียนรู้ได้ด้วยการนำมาวิเคราะห์ จัดหมวดหมู่ จัดให้เป็นระเบียบ ด้วยวิธีการบริหารจัดการให้เป็นข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศหรือสารสนเทศ (Information) เก็บรวบรวมไว้ในสถานที่หรือเทคโนโลยีที่เหมาะสม

3.) เพิ่มเติมให้มีการคิดค้นเพื่อให้เกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ (Knowledge) ด้วยการศึกษาค้นคว้าตามระเบียบวิธีการ ที่เป็นระบบ มีระเบียบ ก่อให้เกิดเป็นผลงานใหม่ๆ ซึ่งก็เป็นการวิจัยเพื่อก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้นนั่นเอง

4.) เมื่อได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆ ซึ่งเป็นผลจากการวิจัยมาแล้ว จึงควรใช้ภูมิปัญญา สติปัญญา (Wisdom) เพื่อนำองค์ความรู้ใหม่ๆ ที่ได้รับมาไปสู่ภาคการปฏิบัติให้มีขั้น มีตอน ซึ่งการปฏิบัติลักษณะนี้จะมีการพัฒนาการไปเป็นลำดับ หากสามารถปฏิบัติได้อย่างมีผลดี ก็สามารถปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ และพัฒนาขึ้นไปให้ดีที่สุดก็จะเกิดประสบการณ์ (Experience) เป็นความชำนาญการเฉพาะกิจ เฉพาะกลุ่ม เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกกลุ่มมีความเห็นตรงกันว่าขบวนการเรียนการสอนที่คาดหวังจากผู้เข้ารับการศึกษามากเกินไป เพราะสำหรับผู้เข้ารับการศึกษาย่อมได้ข้อจำกัดที่เขาจำเป็นต้องเรียนรู้และฝึกวิชาการ หากได้มีสถาบันหรือองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระเป็นผู้ประเมินในด้านวิชาการ จะสะท้อนออกมาได้ว่า ต้องเพิ่มเวลาเรียนให้ ผู้เข้ารับการศึกษามากขึ้น หรือจะลดเนื้อหาสาระของหลักสูตร หรือปรับรูปแบบการเรียน การสอนให้เหมาะสม

7. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเรื่องคณาจารย์และบุคลากร

ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มหนึ่งต่างมีความเห็นว่า สถาบันอุดมศึกษาทุกสังกัดไม่เว้นแม้แต่กระทรวงกลาโหม ต่างก็อยากได้คนดีคนเก่งมาเป็นคณาจารย์ และบุคลากร ประเภทที่ชองงานด้านวิชาการ การเรียนการสอน การเพิ่มทักษะ การมีใจรักเป็นอาจารย์ ชอบค้นคว้า เพราะต้องการความเป็นอิสระทางความคิด และมีความต้องการในด้านความทันสมัย ความเป็นสากลเทียบเคียงนานาชาติได้ และมีความเป็นเลิศในด้านวิชาการ ชอบการแข่งขันในด้านนี้โดยเฉพาะ และต้องมีค่าตอบแทนและสวัสดิการที่สูงพอที่ดำรงความมีเกียรติ ศักดิ์ศรี ของจรรยาบรรณในวิชาชีพนี้ด้วย

ผู้ทรงคุณวุฒิบางกลุ่มมีความเห็นว่า ควรให้ระบบอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมในอนาคตที่คณาจารย์ทั้งที่เป็นทหารและพลเรือน หากนำเสนอมาตรการจูงใจคณาจารย์ที่เป็นพลเรือน ถ้ามีความสามารถในการสอนหรือเป็นที่ปรึกษาได้เป็นอย่างดีก็อาจจะขอพระราชทานยศทางทหารให้เป็นกรณีพิเศษ กับทั้งมีความเห็นอยากให้มีคณาจารย์ในกิจการคณาจารย์ของสถาบัน

อุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมในอนาคตอีกด้วย และผู้ทรงคุณวุฒิในกลุ่มเดียวกันนี้แสดงความคิดเห็นว่าควรมีการพิจารณาเรื่องคณาจารย์ โดยเฉพาะอัตราส่วนจำนวนคณาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ให้มีอัตราส่วนที่เหมาะสมกับผู้เข้ารับการศึกษา เพื่อก่อให้เกิดคุณภาพทางการศึกษา

ผู้เชี่ยวชาญอีกกลุ่มหนึ่งได้แสดงความคิดเห็น ในการพิจารณาปรับปรุงระเบียบกระทรวงกลาโหม ในเรื่องตำแหน่งทางวิชาการ เช่น ศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ โดยเน้นในทางปฏิบัติให้ตำแหน่งทางวิชาการเหล่านี้ต้องทรงคุณค่า มีมาตรฐาน และให้เป็นที่ ยอมรับได้ในสังคมนักวิชาการ ด้วยการกำหนดมาตรการในการแต่งตั้งให้เทียบเท่ากับสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นสากล เพราะตำแหน่งเหล่านี้เป็นตำแหน่งที่ทรงเกียรติ ทรงความเชื่อถือ ศรัทธา ต้องมีความรู้เป็นองค์ความรู้ใหม่ มีความสามารถทางวิชาการ หรือวิชาชีพทหาร มีความเป็นสากล คงมีการตรวจสอบคุณภาพของผู้ที่จะได้รับการบรรจุในตำแหน่งทางวิชาการ จากองค์การนักวิชาการที่มีมาตรฐานทั้งจากภายในและภายนอกกระทรวงกลาโหม ซึ่งต้องได้รับการยินยอมพร้อมกันในการรับรองความเป็นเลิศทางวิชาการ ดังนั้น มาตรฐานในการแต่งตั้ง หรือการบรรจุต้องเป็นที่ ยอมรับได้ทั้งในสังคมของนักวิชาการ มีความเป็นสากลที่เชื่อมั่นได้

บางกลุ่มของผู้แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นปัญหาของคณาจารย์บางส่วนที่มีจุดอ่อนในด้านการขาดองค์ความรู้ในการเป็นคณาจารย์ ทำให้ขาดภาพวิสัยทัศน์ในการอบรมสั่งสอนน่าจะ มีการแยกแยะบุคลากรในกระทรวงกลาโหมในสายบริหารด้านกำลังรบ กับการบริหารด้านวิชาการ หรือ จะทำให้เสริมความเป็นวิชาชีพของผู้อยู่ในสายบริหารด้านวิชาการ ได้ จะเป็นเรื่องที่ดียิ่งขึ้น

8. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเรื่องการประเมินคุณภาพการศึกษา

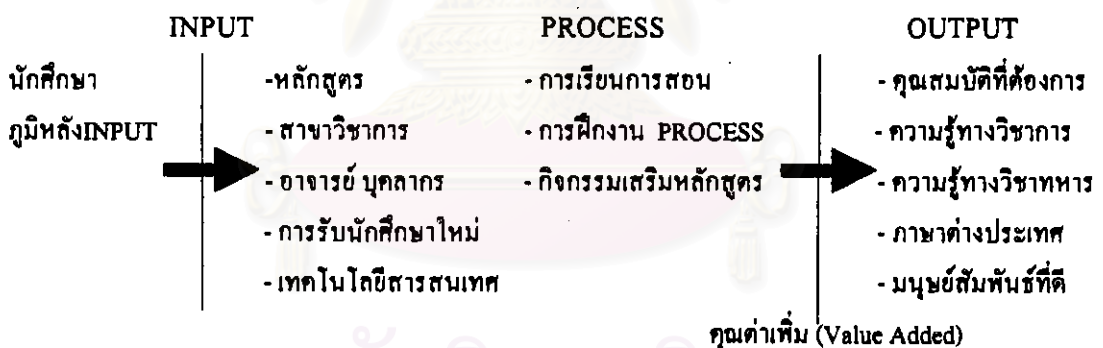
ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ มากกว่าร้อยละ 80 มีความเห็นว่า การศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมในอนาคต ซึ่งเป็นการศึกษาเฉพาะกิจ เฉพาะกลุ่มของตัวเอง ซึ่งในอนาคตการอุดมศึกษาทั่วไปในประเทศไทยกำลังมีแนวโน้มที่มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ทุกโรงเรียน ทุกระดับ สถาบันอุดมศึกษา จะถูกประเมินคุณภาพโดย องค์การของรัฐที่เป็นอิสระ ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมในทศวรรษต่อไป จะปฏิเสธแนวโน้มเหล่านี้ได้ยาก เพราะฉะนั้นจะต้องพิจารณาว่าพร้อมที่จะอยู่ภายใต้การกำกับของระบบในเชิงมาตรฐานขององค์การของรัฐที่เป็นอิสระในการประเมินคุณภาพการศึกษาในทางวิชาการ นอกกระทรวงกลาโหมได้มากน้อยแค่ไหน และควรมีการดำเนินการในแนวทางใดจึงจะเกิดประสิทธิภาพ

ความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นทหารจากทุกกลุ่ม มีความคิดว่าทหารคงไม่อยากจะให้ใครเข้าไปทำการประเมินคุณภาพ หรือตรวจสอบคุณภาพ จึงมีความเห็นว่า กระทรวงกลาโหมควรมี

การตรวจสอบคุณภาพของการศึกษากันเองและหากมีข้อจำกัดของระบบอุดมศึกษาเช่นขาดแคลนงบประมาณ ก็จะต้องบอกให้สังคม ประชาชน ได้รับรู้ ซึ่งประชาชนจะเป็นส่วนสำคัญที่จะผลักดันและส่งเสริมให้ได้หากประชาชนได้รับรู้ความขาดแคลนที่ควร ได้รับการช่วยเหลือซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์กับสังคมและประเทศชาติได้อย่างมาก

ความคิดของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ (กลุ่ม ค.) โดยเฉพาะนักวิชาการที่ไม่เป็นทหาร มีความเห็นว่า อยากให้ใช้แนวคิดในการประเมินคุณภาพการศึกษาใช้ระบบไคเซ็ง ของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งมีแนวคิดว่าการมีคุณภาพทางการศึกษาต้องมีย่างต่อเนื่องปีต่อปี มีการประเมินผู้สำเร็จการศึกษาโดยให้ผู้อื่นประเมินเช่น ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน หรือผู้ได้บังคับบัญชา มาเป็นผู้ประเมินคุณภาพให้ โดยใช้กระบวนการ วิเคราะห์ หรือการประเมินคุณภาพทางการศึกษาตามระบบไคเซ็ง (รูปที่ 1.)

รูปที่ 1. ผังองค์ประกอบในขั้นตอนการผลิตคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา

กล่าวคือ ควรจะต้องมีการวิเคราะห์ประเมินค่าระบบ โดยเริ่มตั้งแต่ การประเมินค่าคุณสมบัติของวัตถุดิบ (Input) ในที่นี้คือนักศึกษา การประเมินค่ากรรมวิธีการผลิต (Process) และการประเมินค่าผลผลิต (Output) ทุกปี ด้วยการวิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์คณาจารย์ บุคลากร การรับนักศึกษา อุปกรณ์การเรียนการสอน ความรู้ทางวิชาการ ความรู้ทางวิชาชีพ ว่ามีคุณค่าเพิ่ม (Value Added) ไปในแนวทางที่ต้องการ และให้มีการปรับปรุงพัฒนาขึ้นทุกปี ขบวนการนี้จะได้ Output ที่มีประสิทธิภาพได้ผู้สำเร็จการศึกษาตามคุณภาพคุณสมบัติที่ต้องการและอย่างต่อเนื่อง ผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการกำหนดนโยบายการศึกษาของชาติส่วนหนึ่ง มีความเห็นว่า ปัญหาการบริหารการศึกษาของประเทศไทย คือ ขาดส่วนของการประเมินผล ทำให้ไม่สามารถวัดความสำเร็จของการดำเนินงานและแผนไปปฏิบัติ ไม่มีข้อมูลย้อนกลับเพื่อการพัฒนา นอกจากนี้ ยังมีปัญหาการประเมิน

กันเองอย่างไม่มีมาตรฐาน มีปัญหาการไม่ยอมรับผลการประเมินที่ออกมาในทางลบ และปัญหาการประเมินอย่างไม่ครบวงจร กล่าวคือขาดการเปรียบเทียบและประเมินผล ที่สมบูรณ์ ครบวงจร

9. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ

มากกว่าครึ่งของผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด ประมาณร้อยละ 77 เห็นความสำคัญของโลกยุคไร้พรมแดนในทศวรรษต่อไปนี้ การมีข้อมูลข่าวสารที่ทันเวลา ถูกต้อง ทันสมัย จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญทั้งในด้านการบริหารและการจัดการ การ ค้นคว้าวิจัยเพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ใหม่ที่มีความเป็นเลิศ และสามารถที่จะนำไปสู่การปฏิบัติที่ได้กำหนด กลยุทธ์ไว้อย่างเป็นขั้นเป็นตอน ดังนั้นในการดำเนินการศึกษารูปแบบสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมในอนาคต จึงต้องพิจารณาระบบสารสนเทศเพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม เพราะนับจากปัจจุบันไปสู่ทศวรรษในอนาคตต่อไป การเชื่อมโยงเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างสถาบันอุดมศึกษาในทุกกระทรวง ทบวง จะต้องเป็นแบบอัตโนมัติอย่างเต็มรูปแบบ สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม จะต้องให้ความสนใจเข้าร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ ทั้งทางวิชาการและวิชาชีพเฉพาะสาขาการทหาร เช่น การสะสมองค์ความรู้พื้นฐานในสาขาวิชาต่างๆ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ผลงานการศึกษาค้นคว้า การวิจัยพัฒนาทั้งทางค้ำต้นสังคมศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี การนำเอาข้อมูลทั้งหลายออกไปใช้นั้น ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา คณาจารย์ นักเรียน รวมทั้งบุคลากร ผู้เกี่ยวข้องดำเนินการของสถาบัน จะใช้โดยตรงหรือการบริหารบุคลากรภายนอกอื่นๆ ที่มีความสนใจ ทั้งเป็นการส่งเสริมองค์ความรู้ของชาติ นับเป็นคุณค่าที่องค์กรของรัฐได้แสดงผลการดำเนินงานเพื่อประเมินคุณค่าให้สังคมเห็นได้ชัดเจนเป็นรูปธรรม

ในปี 2541 นี้ ทบวงมหาวิทยาลัยได้วางระบบโครงสร้างพื้นฐานข้อมูลข่าวสาร เพื่อที่จะรองรับการเชื่อมต่อระบบสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษาทุกกระทรวง ทบวง ทั่วประเทศ ในประเทศไทย โดยใช้ระบบโครงข่ายไฟเบอร์ออปติก วางไว้ทุกภาค สามารถถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารได้ 155 เมกกะไบต์ต่อวินาที สำหรับสถาบันอุดมศึกษาภายในกรุงเทพมหานคร ได้วางโครงข่ายไว้ตามพื้นที่ชุมชน ซึ่งครอบคลุมบริเวณที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษาทั้งของภาครัฐทุกกระทรวง ทบวง และสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยการจัดระบบการ ต่อเชื่อม (Switching) พ่วงเข้าตามสถานีเครือข่ายระบบสารสนเทศเพื่อการพัฒนาการศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัยนี้ได้ด้วยการประสานงานกับทบวงมหาวิทยาลัย

ประโยชน์ที่สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมในอนาคต เมื่อได้เชื่อมต่อระบบสารสนเทศเข้าด้วยกันกับของทบวงมหาวิทยาลัยแล้ว จะเป็นการเพิ่มศักยภาพของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม ให้ก้าวทันโลกยุคใหม่ ซึ่งเป็นโลกยุคไร้พรมแดน ทำให้มีความเป็น

สากลมากขึ้น เพราะโครงข่ายสารสนเทศที่ทบวงมหาวิทยาลัยดำเนินการอยู่นี้ ได้รับการสนับสนุนจากทั่วโลก และมีระบบเชื่อมต่อกับประเทศมหาอำนาจทางการศึกษา และวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีไว้บ้างเป็น บางส่วน และกำลังดำเนินการขยายผลให้ครอบคลุมทุกประเทศมากยิ่งขึ้น ดังนั้นในการกำหนดรูปแบบสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมในอนาคต จึงไม่ควรละเลยในเรื่องสารสนเทศระหว่างสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยด้วยกัน และโดยไม่แยกว่าจะเป็นของภาครัฐและเอกชน สำหรับสาขาวิชาการเทคโนโลยีด้านนี้ ควรต้องกำหนดหลักสูตร การเรียนการสอน เพื่อรองรับให้ชัดเจน

สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมในอนาคต ไม่ควรเป็นหน่วยงานปิด กิจกรรมต่างๆ ควรดำเนินการร่วมกับสถาบันอื่นๆ ได้ด้วย โดยเฉพาะในส่วนที่มีลักษณะทางธรรมชาติของเทคโนโลยีที่คล้ายกัน และสามารถ นำมาใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ เพื่อการพัฒนาศักยภาพของระบบอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม ให้มีความสัมพันธ์กับมหาวิทยาลัยพลเรือน เพื่อประโยชน์ในการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาร่วมกัน เพราะสังคมของทหารและสังคมประชากรอื่นๆ ก็สามารถมุ่งสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) ร่วมกันได้

ผู้เข้ารับการศึกษาในระบบอุดมศึกษาของกระทรวงกลาโหม จะต้องได้รับการฝึกฝนให้เรียนรู้ ในเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ ข้อมูลข่าวสารทุกระบบ ตั้งแต่ระบบอินทราเน็ต (Intranet) ระบบ อินเทอร์เน็ต (Internet) สามารถคิดค้นสร้างโปรแกรมติดต่อกันได้ในระบบการสื่อสารผ่านดาวเทียม ต้องมีความสามารถในการค้นคว้าหาข้อมูล จากระบบ Information Data Base รู้จักได้ ตอบสื่อสารกันได้ในระบบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Mail) ซึ่งที่รับรู้ข่าวสารสองทาง เช่น ระบบ วิดีโอ คอนเฟอเรนซ์ (Video Conference) และสามารถสื่อสารสองทางด้วยการพูดคุย หรือ วิพากษ์ วิจัย โดยระบบสนทนาผ่านวงจรโทรศัพท์ (Tele Conference) ได้เป็นอย่างดี

10. ผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเรื่องการวิจัย

ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดเห็นด้วยตามแนวทางที่คณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติ ได้กำหนดจรรยาบรรณนักวิจัยขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวหลักเกณฑ์ พฤติกรรมของนักวิจัยทั่วไป ไม่ว่าจะสาขาวิชาการใดๆ โดยกำหนดให้มีลักษณะเป็นข้อพึงสังวรคุณธรรมและจริยธรรม ในการทำงานของนักวิจัยไทย ไม่เว้นนักวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมในอนาคต

นักวิจัย หมายถึง ผู้ที่ดำเนินการหาความรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อตอบประเด็นที่สงสัย โดยมีระเบียบวิธีอันเป็นที่ยอมรับในแต่ละศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ระเบียบวิธีดังกล่าวจึงครอบคลุมทั้งแนวคิด มโนทัศน์ และวิธีการที่ใช้ในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

จรรยาบรรณ หมายถึง หลักความประพฤติอันเหมาะสม แสดงถึงคุณธรรมและจริยธรรม ในการประกอบอาชีพ ที่กลุ่มบุคคลแต่ละสาขาวิชาชีพประมวลขึ้นไว้เป็นหลัก เพื่อให้สมาชิกใน สาขาวิชาชีพนั้นๆ ยึดถือปฏิบัติเพื่อรักษาชื่อเสียงและส่งเสริมเกียรติคุณของสาขาวิชาชีพของตน ทั้งนี้ เพราะจรรยาบรรณในการวิจัย จัดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของระเบียบวิธีวิจัย เนื่องด้วยใน กระบวนการค้นคว้าวิจัย นักวิจัยจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ศึกษา ไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่มีชีวิต หรือ ไม่มีชีวิต การวิจัยอาจส่งผลกระทบต่อสิ่งที่ศึกษาได้ หากผู้วิจัยขาดความรอบคอบ ระมัดระวัง การวิจัยเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางแผน และกำหนดนโยบายในการ พัฒนาประเทศทุกด้าน โดยเฉพาะในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทรัพยากรมนุษย์ในประเทศ ผลงาน วิจัยที่มีคุณภาพขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของนักวิจัยในเรื่องที่จะศึกษา และขึ้นอยู่กับคุณธรรม และจริยธรรมของนักวิจัย ในการทำงานวิจัยด้วย ผลงานวิจัยที่ด้อยคุณภาพด้วยสาเหตุใดก็ตาม หาก เผยแพร่ออกไปอาจเป็นผลเสียต่อวงวิชาการและประเทศชาติได้

ด้วยเหตุนี้สภาวิจัยแห่งชาติจึงกำหนดจรรยาบรรณนักวิจัย ไว้เป็นแนวทางสำหรับนักวิจัย ยึดถือปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินงานวิจัย ตั้งอยู่บนพื้นฐานของจริยธรรมและหลักวิชาการที่เหมาะสม ตลอดจนประกันมาตรฐานของการศึกษาค้นคว้า ให้เป็นไปอย่างสมศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของนัก วิจัยไว้ 9 ประการคือ

- 1.) นักวิจัยต้องซื่อสัตย์และมีคุณธรรมในทางวิชาการและการจัดการ
- 2.) นักวิจัยต้องตระหนักถึงพันธกรณีในการทำงานวิจัย ตามข้อตกลงที่ทำไว้กับหน่วยงาน สนับสนุนงานวิจัยและต่อหน่วยงานที่ตนสังกัด
- 3.) นักวิจัยต้องมีพื้นฐานความรู้ในสาขาวิชาที่ทำการวิจัย
- 4.) นักวิจัยต้องมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ศึกษาวิจัยไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิต
- 5.) นักวิจัยต้องเคารพศักดิ์ศรี และสิทธิมนุษยชนที่ใช้เป็นตัวอย่างในการวิจัย
- 6.) นักวิจัยต้องมีอิสระทางความคิด โดยปราศจากอคติในทุกขั้นตอนของการทำวิจัย
- 7.) นักวิจัยพึงนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในทางที่ชอบ
- 8.) นักวิจัยพึงเคารพความคิดเห็นทางวิชาการของผู้อื่น
- 9.) นักวิจัยพึงมีความรับผิดชอบต่อสังคมในทุกระดับ

ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีความรู้ความชำนาญเกือบทั้งหมด ต่างก็มีความเห็นร่วมกัน ว่า สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมในอนาคต ควรมีความสามารถผลิตบัณฑิตที่สร้าง องค์ความรู้ใหม่ๆ โดยมีการมุ่งหวังให้มนุษย์มีความอยากรู้อยากเห็น เพื่อเพิ่มทักษะให้ทันสมัย คิด ค้นเป็นระบบมีระเบียบอย่างเป็นรูปธรรม โดยที่สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมควรมี ข้อคำนึงว่า งานวิจัยเป็นงานคู่แฝดกับการเรียนการสอน ถ้าไม่ทำงานวิจัยความรู้ที่มีอยู่ก็จะหายไป

หมด และสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ในระบบอุดมศึกษาสังกัดกระทรวงกลาโหม ควรต้องทำการวิจัยงานประจำตามภาระหน้าที่ บทบาทของตนเอง โดยใช้ลักษณะการวิจัยเชิง Action Research และ Development Research

11. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเรื่องอุปกรณการศึกษาและห้องสมุด

ผู้ให้สัมภาษณ์จากทั้ง 3 กลุ่มมากกว่าร้อยละ 50 มีความเห็นสอดคล้องกันในเรื่องอุปกรณการศึกษาและห้องสมุด เกี่ยวกับสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา คณาจารย์ (กลุ่ม ก.) ส่วนใหญ่ เห็นว่าควรจะต้องสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ให้สำเร็จ ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องมีความพร้อมในเรื่องสื่อและเทคโนโลยี นับตั้งแต่ เรื่อง ห้องสมุด สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ในระบบอุดมศึกษาของกระทรวงกลาโหมในอนาคต ต้องจัดสร้างให้มีเครือข่ายห้องสมุดให้บริการกับผู้เข้ารับการศึกษา คณาจารย์ และบุคลากรทุกคน รวมไปถึงสื่อที่สำคัญ คือ วิทยุและโทรทัศน์ ซึ่ง รัฐธรรมนูญมาตรา 40 กำหนดไว้ให้นำทรัพยากรเพื่อการสื่อสาร มาใช้เพื่อประโยชน์สูงสุดทางด้านความมั่นคงของการศึกษาและวัฒนธรรม

ห้องสมุด ผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งมีความเชี่ยวชาญทางด้านวิชาชีพทหารส่วนใหญ่ ได้ให้ความเห็นร่วมกันว่า ห้องสมุด ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม มีอยู่ในทุกสถาบันการศึกษา แต่อยู่กระจัดกระจายตามสถาบันการศึกษาต่างๆ เช่นที่สถาบันวิชาการทหารชั้นสูงในทุกเหล่าทัพ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร โรงเรียนเสนาธิการทุกเหล่าทัพ วิทยาลัยการทัพทุกเหล่าทัพ และในสถาบันการศึกษาระดับปริญญาตรี คือ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ และระดับโรงเรียนเตรียมทหาร ซึ่งถ้าพิจารณาแต่ละแห่งแล้ว ยังขาดหนังสือและเอกสารอ้างอิงทางวิชาการเป็นจำนวนมาก บางแห่งขาดบุคลากรในตำแหน่งบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ สมควรที่จะได้รับการปรับปรุงแบบสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมในอนาคต

12. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเรื่องความเป็นนานาชาติ

กระแสโลกาภิวัตน์ และแรงกดดันจากองค์การการค้าระหว่างประเทศ (World Trade Organization) ประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ จี 7 ทำให้ประเทศในภูมิภาคต่างๆ ต้องเปิดตลาดการค้าเสรียิ่งขึ้น ซึ่งเป็นทั้งการเปิดโอกาสพร้อมๆ กับเป็นการเผชิญกับความเสี่ยงมากขึ้น ความสามารถในการอยู่รอดและเติบโต ต่อไปได้ ต้องมีการพัฒนาระบบภายในประเทศให้เกิดการกระจายรายได้ครบวงจร และต้องเป็นวงจรที่พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนด้วย

การที่ประเทศไทยจะฝ่าฟันวิกฤติเศรษฐกิจ ที่เกิดจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ นอกทวีป กระแสการทรุดตัวทางเศรษฐกิจเคยเกิดขึ้นในยุโรปมาก่อนที่จะมีการรวมตัวเป็นสหภาพ หรือประชาคมยุโรป ผู้ทรงคุณวุฒิเกือบครั้งที่ให้สัมภาษณ์ เห็นว่าประเทศไทยจะต้องเริ่มประสานความร่วมมือในภูมิภาค โดยใช้การเมือง การทูต เพื่อประสานประโยชน์และเป็นพลังอำนาจต่อรอง ขณะเดียวกันรัฐบาลและประชาชนโดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมในอนาคต จะต้องร่วมกันสร้างจินตทัศน์ (Vision) ว่าอยากสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคงก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ การศึกษา สังคมและคุณภาพชีวิต ด้วยการเก็บข้อมูล สร้างภูมิปัญญาระหว่างประเทศ โดยเฉพาะระบบการศึกษาระดับสถาบันอุดมศึกษา ไม่ใช่ปล่อยให้ต่างคนต่างทำ ซ้ำซ้อนกันโดยไม่มีศูนย์รวมและไม่มีทิศทางร่วม ต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) สื่อความรู้และภูมิปัญญาทางปฏิบัติ ยกระดับคุณภาพทางการศึกษา คุณภาพแรงงานฝีมือ

การกระจายการผลิตไปสู่ภูมิภาค ยกระดับผู้บริหาร ผู้ประกอบการเข้าสู่ระดับมาตรฐานโลกภายในทศวรรษหน้าให้ได้ โดยเฉพาะต้องให้ทุกคนมีจรรยาวิชาชีพ ครู คณาจารย์ หรือนักวิชาการที่ขาดจรรยา บิดเบือนความถูกต้องได้โดยไร้ความละอายแก่ใจ ไร้ความรับผิดชอบ ก็จะแสวงหาสาวกและผลประโยชน์ครอบงำความคิดผู้คน มากกว่าจะจุดประกายภูมิปัญญาให้กับลูกศิษย์และประชาชนทุกสถาบันที่เกี่ยวข้องกับจรรยาวิชาชีพ ต้องมุ่งควบคุมมาตรฐานการปฏิบัติตัวไปพร้อมๆ กับการสร้างคุณค่าจิตใจในวิชาชีพของตนเองด้วย

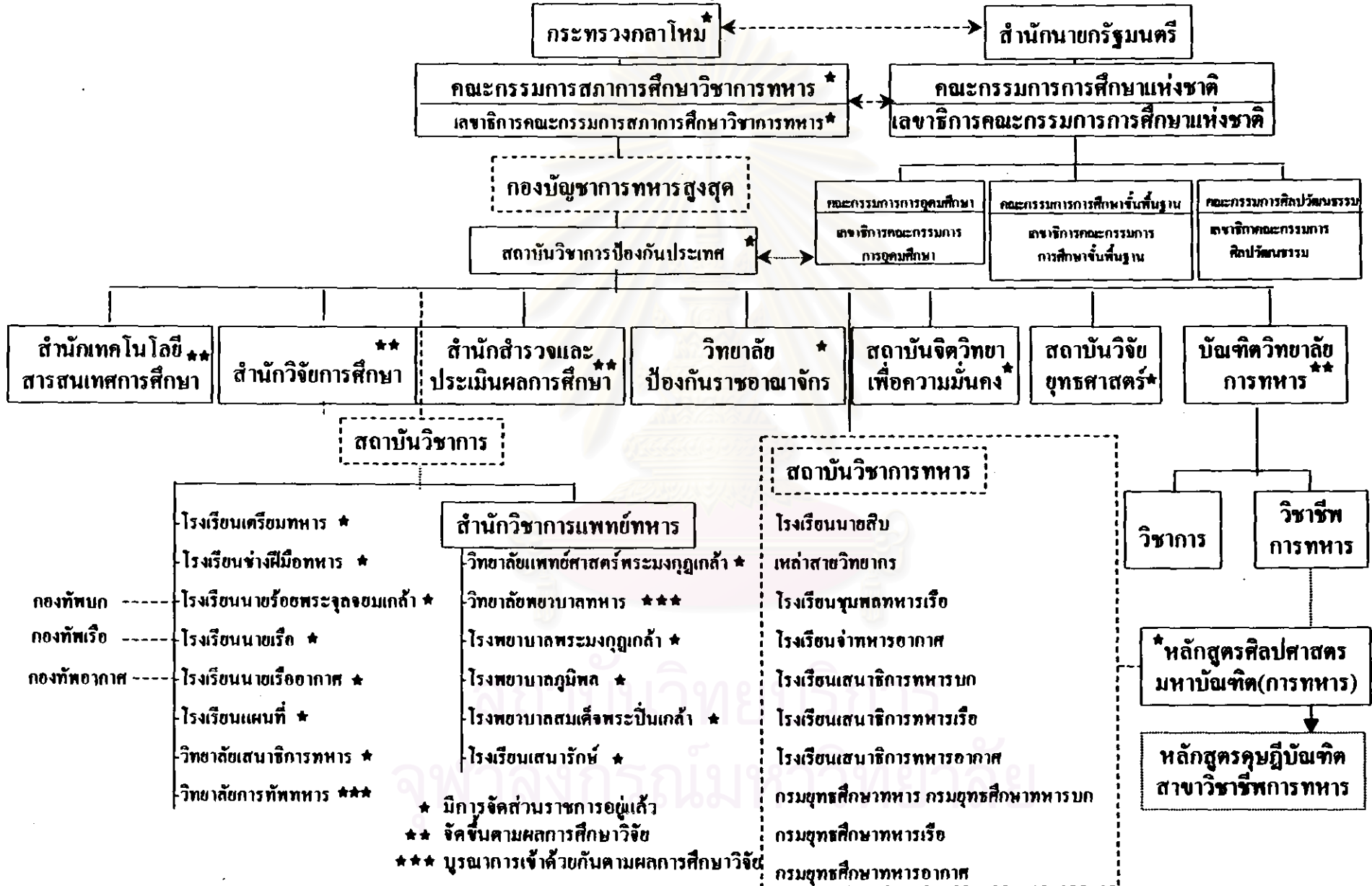
การสรุปผลการสัมมนาผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีความรู้ความชำนาญ

การสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “การนำเสนอโครงสร้างระบบอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมในอนาคต” จัดขึ้นที่ห้องประชุม สรสัมมนาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา ในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2542 มีรายละเอียดกิจกรรมและรายงานผู้เข้าร่วมการสัมมนาทางวิชาการครั้งนี้ แสดงไว้ใน หมวด ก. การสัมมนามีผลสรุปร่วมกันว่า องค์ประกอบคุณภาพรูปแบบที่สำคัญของรูปแบบสถาบันอุดมศึกษา ในสังกัดกระทรวงกลาโหมในอนาคต ที่อย่างน้อยควรเป็นไปในการอธิบายความสัมพันธ์ของคุณภาพตามมาตรฐานสถาบันสากล องค์ประกอบของรูปแบบสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมควรทั้ง 12 องค์ประกอบนี้อยู่ด้วย กล่าวคือ ปรัชญาและวัตถุประสงค์ คุณภาพบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา การบริหารสถาบัน โครงสร้างการจัดองค์การ หลักสูตร การเรียนการสอน คณาจารย์และบุคลากร การประเมินผลการศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศ การวิจัย อุปกรณ์การศึกษาและห้องสมุด และความเป็นนานาชาติของสถาบัน

สำหรับ ดันแบบ แผนผังขั้นต้น ทั้ง 4. ดันแบบดังกล่าวในบทที่ 4. ได้ถูกผู้วิจัยและ
 วิทยาการจากการสัมมนานำข้อเด่นของแต่ละดันแบบ ดัดข้อคือยที่คาดจะทำให้เป็นต้นเหตุแห่ง
 อุปสรรคในการดำเนินการจริงออก แล้วมาประยุกต์จัดทำแผนผังใหม่ ซึ่ง เป็นดันแบบแผนผัง ที่มี
 คุณสมบัติรัดกุมยิ่งขึ้น จัดรวมได้เป็น 3 ดันแบบด้วยกัน โดยถูกเรียกชื่อว่า “MODEL 1.”,
 “MODEL 2.” , “ MODEL 3.” ดังแสดงในรูปที่ 2., รูปที่ 3, และรูปที่ 4., ตามลำดับ เพื่อเป็นจุดเริ่ม
 ให้กลุ่มสัมมนาได้ดำเนินการทดลอง เพื่อปรับปรุงได้ในขั้นเริ่มการสัมมนา

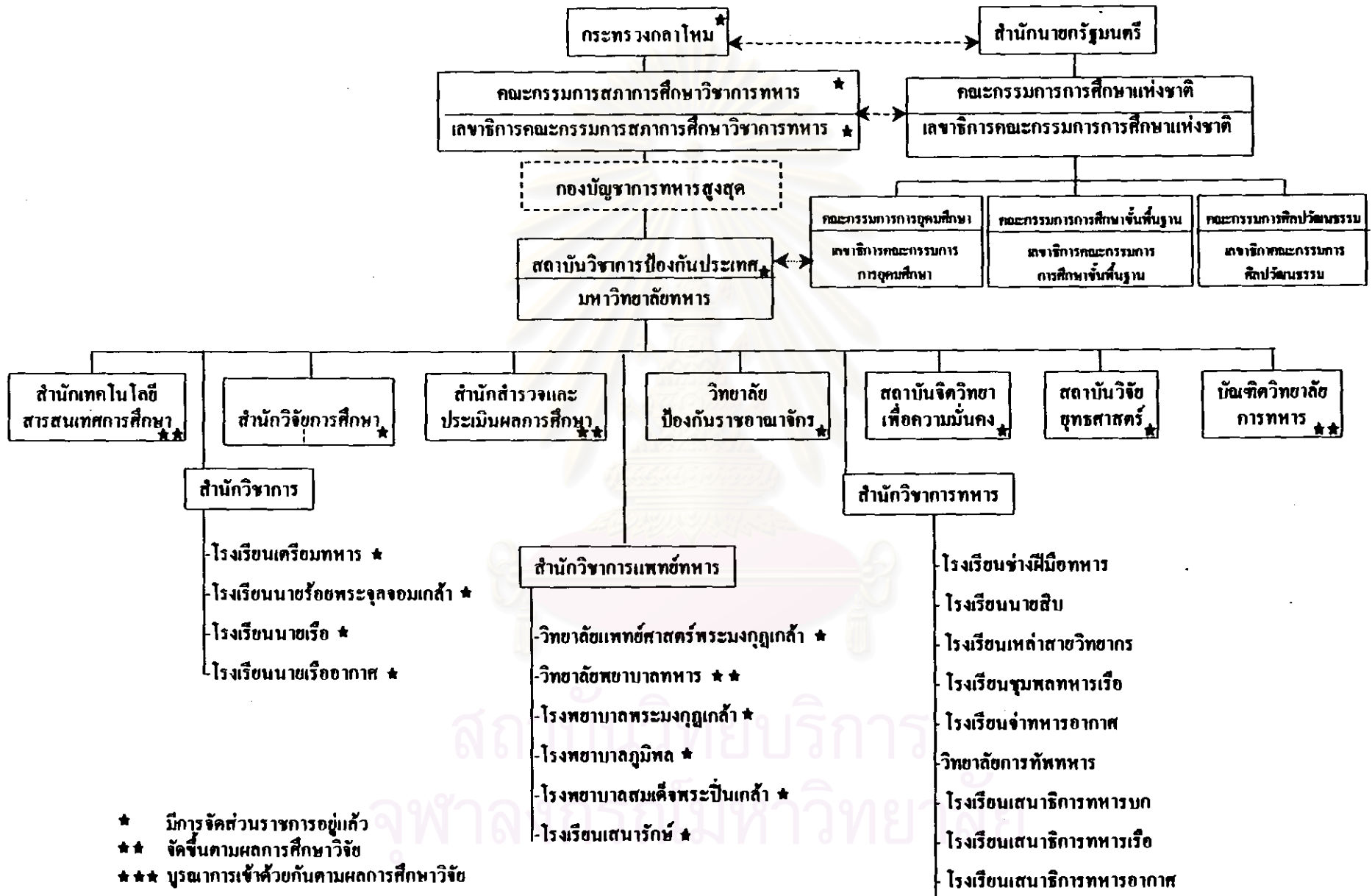
ผลการทดลองของกลุ่มสัมมนาประกอบคำบรรยายและข้อวิจารณ์ของวิทยาการ พบว่า
 การวิจัยโครงสร้างของแผนผัง MODEL ทั้ง 3 รูปแบบ ซึ่งให้เห็นถึงความเหมาะสมของสายการ
 บังคับบัญชา และการจัดกลุ่มของการแบ่งส่วนจัดองค์กรของสถาบัน อุดมศึกษาต่าง ๆ ในสังกัด
 กระทรวงกลาโหม ที่ต้องแบ่งออกเป็น ระดับการปฏิบัติ และระดับนโยบาย โดย ในระดับปฏิบัติ
 เมื่อได้พิจารณาถึงความสอดคล้องของมาตรการในการปฏิบัติของหน่วยในสายรบ สายสนับสนุน
 การรบ และสายช่วยรบแล้ว แบ่งออกได้ในทางราบ เป็น 10 ส่วนในระดับอุดมศึกษา เช่นกลุ่มที่ให้
 การศึกษาระดับปริญญาตรี กับกลุ่มที่ให้การศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี คือ สถาบันวิชาการ
 สถาบันวิชาชีพการทหาร บัณฑิตวิทยาลัยการทหาร สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษา
 สำนักวิจัยการศึกษา สำนักสำรวจการศึกษาและประเมินผลการศึกษา วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
 จักร สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง และสถาบันวิจัยยุทธศาสตร์ โดยส่วนทั้งหมดนี้ ขึ้นตรงต่อ
 สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการทหารสูงสุด สำหรับสถาบันที่เป็นลักษณะเตรียม
 บุคคลากรในขั้นเริ่มที่จะเข้ามาสู่การเป็นบุคลากรทางทหาร เช่น โรงเรียนเตรียมทหาร โรงเรียนช่าง
 ฝีมือทหาร โรงเรียนช่างขนส่ง โรงเรียนนายสิบของเหล่าทัพบก โรงเรียนจำทหารเรือ และโรงเรียน
 จำอากาศ เป็นต้น ควรจัดแยกออกไปเป็นกลุ่มที่ต่ำกว่าอุดมศึกษา (สุชาติ ดันธนะเดชา, 2542) ทั้ง
 หมดนี้อยู่ภายใต้การบริหารในระดับนโยบายของกระทรวงกลาโหมเอง ส่วนในระดับนโยบายจะ
 ประกอบด้วยคณะกรรมการสภาการศึกษาวิชาการทหาร ที่ขึ้นตรงต่อกระทรวงกลาโหมเป็นผู้บังคับ
 บัญชา สำหรับให้เกิดความสอดคล้องกับนโยบายในระดับกระทรวง ที่ในอนาคตอาจจำเป็นต้อง
 ดำเนินการประสานงานกับ คณะกรรมการสภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ อันขึ้น
 ตรงต่อสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นพื้นฐาน ทั้งนี้จะเป็นเหตุทำให้มีอำนาจในการต่อรอง หรือติดตาม
 ผลการดำเนินงานในกิจการอุดมศึกษาของทหารระดับต่าง ให้สอดคล้องกับของชาติได้ อย่าง มี
 ประสิทธิภาพ

รูปที่ 2. MODEL 1. แผนผังโครงสร้าง และการจัดองค์การรูปแบบสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมในอนาคต

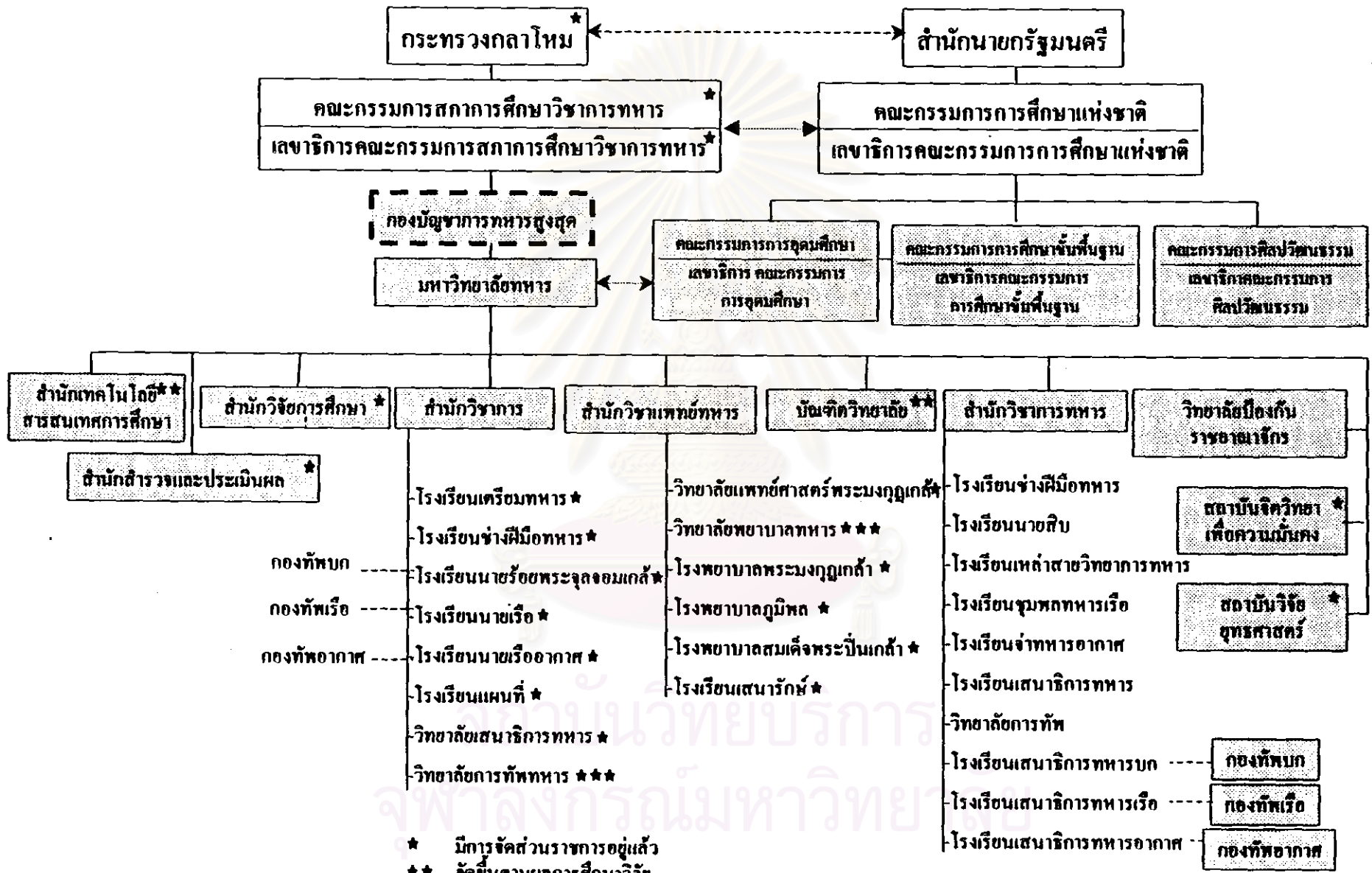

* มีการจัดส่วนราชการอยู่แล้ว
 ** จัดขึ้นตามผลการศึกษาวิจัย
 *** บูรณาการเข้าด้วยกันตามผลการศึกษาวิจัย

รูปที่ 3. MODEL 2 แผนผังโครงสร้าง และการจัดองค์การรูปแบบสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมในอนาคต

รูปที่ 4. MODEL3 โครงสร้าง และการจัดองค์การรูปแบบสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมในอนาคต

* มีการจัดส่วนราชการอยู่แล้ว
 ** จัดขึ้นตามผลการศึกษาวิจัย
 *** บูรณาการเข้าด้วยกันตามผลการศึกษาวิจัย

การจัดโครงสร้างองค์การซึ่งเป็นองค์ประกอบพื้นฐานสำคัญของระบบอุดมศึกษา ต้องคำนึงถึงการสร้างองค์ความรู้มูลค่าเพิ่ม ด้วยการวางโครงสร้างพื้นฐานองค์กรที่สามารถใช้ขบวนการเรียนรู้ได้เอง (Learning Organization) อันจะมีเหตุปัจจัยเหมาะสมให้เกิดขีดความสามารถในการเรียนรู้ และการเจริญเติบโตขององค์ความรู้ได้ยิ่งขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดความก้าวหน้าในการดำเนินงานไปสู่เป้าหมายรวมขององค์การ ปัจจัยนี้มี 5 ประการคือ

ปัจจัยที่ 1 การใฝ่ใจพัฒนาตน (Personal Mastery) ใฝ่เรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคล สร้างสรรค์ผลที่มุ่งหวัง และสร้างบรรยากาศกระตุ้นเพื่อนร่วมงานให้พัฒนาศักยภาพไปสู่เป้าหมาย

ปัจจัยที่ 2 โมเดลความคิด (Mental Models) ทำให้เกิดความเข้าใจกับรูปแบบความคิดความเชื่อที่มีผลต่อการตัดสินใจ และการกระทำของคน เพียงพัฒนารูปแบบความคิดความเชื่อให้สอดคล้องกับการแปรเปลี่ยนไปของโลก ไม่มียึดติดกับความเชื่อเก่าๆ ที่ล้าสมัยแล้ว

ปัจจัยที่ 3 จินตทัศน์ร่วม (Shared Vision) ช่วยกันสร้างภาพอนาคตของหน่วยงานที่ทุกคนจะทุ่มเท หนักแรงกายแรงใจ กระทำให้เกิดขึ้น

ปัจจัยที่ 4 การสร้างภูมิรู้ทีม (Team Learning) โดยแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์และทักษะ วิธีคิด เพื่อพัฒนาภูมิปัญญาและศักยภาพของทีมงานโดยรวม

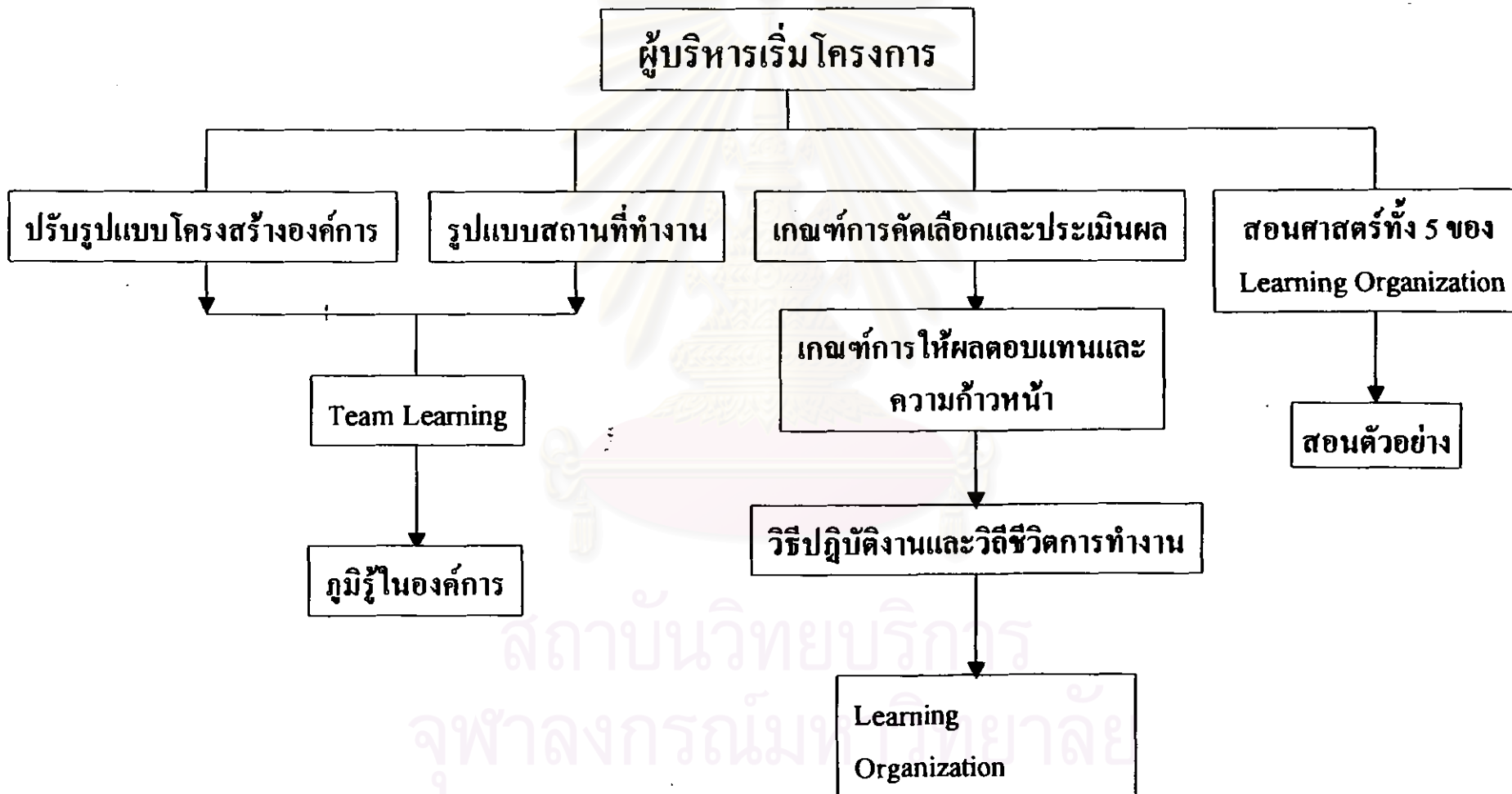
ปัจจัยที่ 5 การคิดเชิงระบบ (Systems Thinking) เป็นวิธีคิดและภาษาที่ใช้อธิบายพฤติกรรมความเป็นไปต่างๆ ในรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลที่สืบเนื่องกัน เพื่อให้สามารถเปลี่ยนแปลงระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับกระบวนการและความเป็นจริง

ฝ่ายบริหารต้องริเริ่มและมุ่งมั่นในการวิเคราะห์ภาวะองค์กรปัจจุบัน ว่าการเรียนรู้ขององค์การอยู่ในระดับใด แล้วนำผลที่ได้มาวางแผนสร้าง Learning Organization แสดงไว้ในรูปที่ 5. โดยปรับเปลี่ยนไปพร้อมกัน 3 ด้าน คือ

- การปรับรูปแบบองค์การ และรูปแบบสถานที่ทำงาน ให้เอื้อต่อการสร้างภูมิรู้ในองค์การ (Team Learning) มีการประสานแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และทักษะวิธีคิด เป็นเอกภาพ
- การปรับเปลี่ยนเกณฑ์การคัดเลือกและประเมินผล ผนวกกับการเรียนรู้และการถ่ายทอดภูมิปัญญา ปรับเปลี่ยนระบบการให้ผลตอบแทนให้ขึ้นกับผลงานทีม และผลงานของแต่ละบุคคล
- การจัดระบบสนับสนุนการเรียนรู้และมีฝึกผู้สอน คณาจารย์ด้วย

รูปที่ 5. Learning Organization คือ องค์กรที่สามารถเรียนรู้และสร้างความรู้เพื่อเพิ่มขีดสมรรถนะที่จะก่อให้เกิดความก้าวหน้าในการดำเนินกิจการไปสู่เป้าหมายร่วมขององค์กร

ขบวนการสร้าง Learning Organization

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ระดับการเรียนรู้ ของคนที่อยู่ในองค์กรทั้งหมดมีความสำคัญ บุคลากรต้องมีการเรียนรู้ทุกคน การเรียนรู้กระทำเพื่อให้องค์กรเกิดความเปลี่ยนแปลง สามารถไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ จึงไม่ใช่ว่าการจัดสอนหรือฝึกอบรมแบบดั้งเดิม การเรียนรู้จึงควรทำ 7 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 บุคคลเรียนรู้ คือมีทั้งระบบการเรียนรู้ด้วยตัวเอง มีการจัดการสอนให้บุคคลเข้าเรียนและทำการทดสอบเป็นรายบุคคล

ระดับที่ 2 ทีมเรียนรู้ คือคนที่อยู่ในทีม ต้องเรียนรู้ถ่ายทอดงานของทีมให้กัน ต้องสามารถทำงานแทนกันได้หากมีผู้หนึ่งผู้ใดในทีมขาดไป

ระดับที่ 3 เรียนรู้ข้ามสายงาน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ถ้าระหว่างทีมไม่มีการเรียนรู้ข้ามสายงาน ปัญหาในการประสานงานจะเกิดขึ้น การแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และทักษะวิธีคิดข้ามสายงาน จะทำให้เข้าใจระบบงานซึ่งกันและกัน

ระดับที่ 4 เรียนรู้เรื่องภายในองค์กร ต้องทราบว่าภาวะความเป็นจริงในองค์กรเป็นอย่างไร มีทิศทางไปทางใด เพราะถ้าบุคคลในองค์กรไม่ทราบข้อเท็จจริงในองค์กร อาจก่อให้เกิดปัญหาในองค์กรได้

ระดับที่ 5 เรียนรู้เรื่องภาวะแท้จริงนอกองค์กร ต้องรู้ว่าโลกภายนอกเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร มีเหตุการณ์อะไรที่จะก่อให้เกิดผลคุกคาม ความอยู่รอดขององค์กร มีเทคโนโลยีอะไรใหม่เกิดขึ้นบ้าง เพื่อนำไปปรับปรุงองค์กรให้ทันโลก

ระดับที่ 6 เรียนรู้อนาคต ต้องทำการวิเคราะห์ทำนายอนาคตได้ มองเห็นช่องทางที่สามารถทำได้ในอนาคตนอกเหนือจากที่ทำอยู่ในปัจจุบัน

ระดับที่ 7 องค์กรนำความรู้ไปปฏิบัติให้เกิดผลตามวิสัยทัศน์ จะต้องมีการนำความรู้ที่มีไปปฏิบัติจริง การถ่ายทอดเป็นเพียงการสร้างความรู้ความเข้าใจเท่านั้น ไม่ได้ทำให้เกิดผลและต้องนำผลที่ได้จากการปฏิบัติมาวิเคราะห์และสังเคราะห์สร้างเป็นภูมิปัญญาใหม่ เพื่อศักยภาพหลุดไป

ผลที่ได้จากการสัมมนา

1.) ได้นำเสนอโครงสร้างระบบอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมในอนาคต ขึ้นร่วมกันพิจารณา ซึ่งนำเป็นรูปแบบฯซึ่งเหมาะสำหรับประเทศไทยในทศวรรษต่อไป

2.) ได้แนวทางในการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาทางทหาร ในสังกัดกระทรวงกลาโหมที่เป็นเอกภาพซึ่ง

2.1) สามารถนำผลที่ได้สัมมนามาประกอบในงานวิจัย เพื่อไปใช้วิเคราะห์ปรับปรุงหลักสูตรนิคมเกี่ยวกับการศึกษา การบริหารการศึกษา ให้สอดคล้อง เหมาะสมกับการพัฒนาทางเทคโนโลยีที่ทันสมัยและการปฏิรูปกระทรวงกลาโหมรวมทั้งการปรับปรุงโครงสร้างกองทัพด้วย

2.2) ทำให้การศึกษาระดับอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม สามารถตอบสนองต่อภารกิจของอุดมศึกษา อันได้แก่ การผลิตบัณฑิต การค้นคว้าวิจัย ก่อให้เกิดความรู้ใหม่นำไปสู่การบริการทางวิชาการแก่สังคม และขยายผลในการรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมที่สั่งสมของทหารไทย

2.3) ทำให้ระบบสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมมีความเป็นสากล มุ่งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ และเกื้อหนุนไปสู่การเป็นผู้นำทางการศึกษาในระดับกลาง และภูมิภาค

2.4) ส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทของกองทัพ ในการปฏิบัติภารกิจที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพิ่มความสัมพันธระหว่างทหารกับประชาชนให้มั่นคง สมบูรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ

3.) สามารถกำหนดยุทธศาสตร์ ในการปฏิบัติเพื่อนำรูปแบบสถาบันอุดมศึกษาในกระทรวงกลาโหม ในอนาคต ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างสมเหตุสมผลต่อไป

การอภิปรายผล

จาก ค.ศ. 1900 เป็นต้นมา โลกก้าวสู่ยุคโลกาภิวัตน์ไร้พรมแดนในความรู้สึกรวมของคนทั่วไป เพราะเกิดการตื่นไหลของระบบเศรษฐกิจ การเงินการคลัง ระบบสื่อสารโทรคมนาคม ระบบการศึกษา ศิลปวัฒนธรรมและการทหาร การเปลี่ยนแปลงในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ครอบคลุมกว้างขวางทุกประเทศอย่างรวดเร็ว ประเทศใดเข้มแข็งก็ย่อมได้เปรียบ ประเทศใดอ่อนแอก็เสียเปรียบหรืออาจถึงเสียเอกราชทางเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรมและทางการทหาร เช่น ประเทศภูเวด เป็นต้น

การจะทำให้ประเทศเข้มแข็ง ต้องทำให้ประชาชนเข้มแข็ง และการจะทำให้ประชาชนเข้มแข็งจะต้องดำเนินการให้เกิดระบบการศึกษาที่มาจากนโยบายแห่งชาติที่มีเอกภาพ ทั้งในด้านนโยบายและด้านการบริหาร การประสานงานในระบบการศึกษาให้สามารถสะท้อนวิสัยทัศน์กว้างไกลและมีเป้าหมายชัดเจน มียุทธศาสตร์ที่ปฏิบัติได้ภายใต้เงื่อนไขของประเทศ และข้อจำกัดที่มีอยู่ในส่วนของการศึกษาเองก็ต้องจัดให้สัมพันธ์กันทุกระดับ แต่ทุกระดับต้องจัดให้สมบูรณ์ มิใช่เน้นการเจริญเติบโตบางระดับหรือปล่อยให้กลุ่มเครือข่ายไม่ชัดเจนในบางส่วนของระดับเดียวกัน

การเน้นแต่ละระดับให้สมบูรณ์ หมายถึง การทำให้ความสัมพันธ์แห่งการศึกษา (Trilogy of Education) เกิดประสิทธิภาพทั้งในด้านนโยบาย ด้านการบริหารและการจัดการ รวมทั้งการประสานงานที่มีประสิทธิภาพอย่างยิ่ง ดังแสดงในรูปที่ 6. นี้

รูปที่ 6. ความสัมพันธ์แห่งการศึกษา (Trilogy of Education)

ความสัมพันธ์ของค่านิยมความเชื่อถือหรือเจตคติที่จะเกิดขึ้นกับตัวบัณฑิตของระบบอุดมศึกษาทางทหารนั้น จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับความรู้วิชาการและทักษะในการทำงานได้ ดังนั้นวิชาการนอกเหนือจากความรู้ในหลักสูตรแล้ว ระบบการศึกษาจะต้องให้ความรู้เกี่ยวกับระบบโลกาภิวัตน์ และสิ่งแวดล้อม อื่น ๆ อันเป็นเทคโนโลยีเพื่อการดำเนินชีวิต รวมถึงหลักเศรษฐศาสตร์ หลักนิติศาสตร์ โดยเฉพาะระบบการค้าและการรักษาสิทธิของผู้บริโภค แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารคุณภาพ การทำงานให้สำเร็จ และเครือข่ายงานหลายประเภทที่เกี่ยวข้องกัน กับความรู้เกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ความเป็นชาติไทย ศาสนา ประเภทและยุคสมัยต่างๆ ของศิลปวัฒนธรรมทางทหาร ได้ด้วย โดยให้มีการประสานงานกันให้ได้ซึ่งมีประสิทธิภาพอย่างยิ่ง อันจะก่อให้เกิดคุณภาพของผลผลิต หล่อหลอมจนเป็นบัณฑิตจากระบบอุดมศึกษาของกระทรวงกลาโหมที่มีความเป็นเลิศตามต้องการ

การมีทักษะเพื่อให้ทำงานได้จำเป็น จึงต้องเน้นการฝึกทักษะของความเป็นผู้นำ (Leadership) ทักษะการสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น การแก้ปัญหา การสร้างโอกาส การคิดวิเคราะห์ การนำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่ หรือเนื้อหาสาระนำไปใช้ คือ ทักษะในการรู้จักตัดสินใจ ทักษะในการครองชีวิตและครองเรือน ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นต้น

ใน ค.ศ. 1999 และในอีกทศวรรษต่อไป คาดว่าประเทศไทยคงต้องเผชิญการทำลายที่ไม่คาดหวังหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นกระแสโลกาภิวัตน์ในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเงิน การคลัง การเมือง ความมั่นคง วัฒนธรรมการทหารและการศึกษา มิติเหล่านี้ต้องการความเข้มแข็งของทุกระบบเพื่อสร้างความแข็งแกร่งให้กับประเทศ ในปัจจุบัน (1998) ประสบกับภาวะเศรษฐกิจถดถอยและการปล่อยลอยตัวค่าเงินบาท จนเป็นภาวะบีบบังคับให้จำเป็นต้องขอความช่วยเหลือทางการเงินจำนวนมากจากต่างประเทศมากมาย ภาวะเช่นนี้ทำให้การสร้างเสริมเข้มแข็งในระบบต่างๆ ที่กล่าวแล้วเป็นไปได้อย่างยิ่งขึ้น ทั้งนี้ไม่นับรวมถึงภาวะจิตใจถดถอยในสภาพเศรษฐกิจตกต่ำ รวมทั้งความรู้สึกหดหู่เมื่อคิดถึงว่า ประเทศไทยต้องเป็นหนี้ต่างชาติมากมาย เมื่อประมวลภาพรวมแล้วความหวังที่ยังเหลืออยู่ในขณะนี้ ก็คือ ผู้รับผิดชอบด้านการศึกษาแห่งชาติ จะต้องมิใจเด็ดเดี่ยวใน

การพัฒนาเยาวชนของชาติเพื่อเป็นทุนสำรองที่เข้มแข็งไว้ต่อสู้กับการทำทาสทั้งหลายนั้น ช่วยกันพัฒนาการศึกษาทุกระดับอย่างประหยัด แต่มีประสิทธิภาพ การศึกษา คือ ความหวังของประชาชนคนไทยทุกคน

การวิเคราะห์ทำความเข้าใจบทบาท หน้าที่ ภารกิจทั้งหมด รวมทั้งความรับผิดชอบของสถาบันอุดมศึกษาในอดีตและปัจจุบันเกี่ยวกับการจัดโครงสร้างสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ตามกระบวนการวิเคราะห์ภารกิจ (Mission Oriented Analysis) ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการวิเคราะห์ทำความเข้าใจภารกิจ และนับเป็นขั้นตอนสำคัญในการออกแบบขั้นตอนการทำงานใหม่ ซึ่งเป็นกระบวนการอันเป็นระบบและได้รับความสำเร็จมาแล้ว จากการดำเนินการจัดทำขึ้นโดยประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อให้หน่วยราชการตลอดจนกระทั่งหน่วยงานภาคเอกชน นำไปใช้เพื่อปรับปรุงโครงสร้างและวิธีการทำงานใหม่ (Re-engineering) เพื่อให้ทราบถึงภาระหน้าที่และการจัดหน่วยงานในแต่ละระดับ ซึ่งจะนำไปสู่ความเข้าใจในลักษณะของข้อมูลที่ใช้บังคับบัญชาจำเป็นต้องใช้ประกอบการตัดสินใจ ผลจากการสำรวจและวิเคราะห์ภารกิจ หน้าที่ และการจัดหน่วยสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม ทำให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ โครงสร้างของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมในอนาคต ซึ่งตรงกับวัตถุประสงค์ทางทหารของกระทรวงกลาโหม วิธีการสำรวจและวิธีการวิเคราะห์ตามกระบวนการนี้ ได้ใช้การวิเคราะห์ตามกระบวนการของกระบวนการวิเคราะห์ภารกิจ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์ใช้ ซึ่งเป็นวิธีการที่ทันสมัยและนิยมใช้กันอย่างกว้างขวาง

กระบวนการวิเคราะห์ภารกิจ (Mission Oriented Analysis : MOA จากคู่มือฝ่ายอำนวยการ เลขที่ 101-5 โรงเรียนเสนาธิการทหารบก สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง) อธิบายได้ดังต่อไปนี้

1.) การวิเคราะห์องค์การ (Enterprise Analysis) เป็นการวิเคราะห์เพื่อให้ได้ผลลัพธ์จากข้อมูลต่างๆ ที่มีอยู่ เช่น ข้อมูลที่ใช้ในการทำงาน ที่มาของข้อมูล สภาพแวดล้อมข้อมูล หน้าที่ของข้อมูล ขบวนการเป้าหมาย ขบวนการตัดสินใจ โดยทำการวิเคราะห์สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม รวมทั้งหน้าที่และกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ในส่วนที่เป็นภาระหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมโดยมีผลการวิเคราะห์พันธกิจ สรุปได้ ดังนี้

1.1) สร้างเอกภาพ ของระบบบริหารสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม ให้มีระบบการบริหารสถาบันอุดมศึกษาที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องเป็นอันเดียวกัน เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพในการบริหารการศึกษาในระบบอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมในอนาคต

1.2) ทำให้ระบบอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมมีเสถียรภาพทางวิชาการ คือมีเสถียรภาพทางการสอนและวิจัย และมีความเป็นอิสระในการดำเนินกิจการในฐานะเป็นส่วนของ

ระบบราชการทั้งนี้เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมทุกระดับ เพื่อให้ผู้ที่สำเร็จการศึกษา รู้ถึงกระบวนการเบื้องหลังความรู้นั้น สามารถใช้วิจารณญาณแยกแยะความรู้ที่ถูกต้อง สามารถใช้ปัญญาของตนพิจารณาองค์ความรู้ใหม่ถึงที่มาของความรู้ สามารถดึงความรู้ออกมาใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมตามความจำเป็นในการแก้ปัญหา สามารถพิจารณาสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่างๆ แล้วเห็นปัญหาหรือปัจจัยแห่งปัญหา และรู้ทิศทางต่างๆ ที่อาจมีให้ถือในการแก้ปัญหาต่างๆ และสามารถเลือกทางแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และต้องสามารถพยากรณ์หรือบอกล่วงหน้าถึงปัญหาในอนาคตได้ โดยสามารถมองเห็นโอกาสในการสร้างสรรค์ได้ด้วย

1.3) สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม จะต้องดำเนินการเร่งรัดพัฒนาความรู้ของกำลังพลในแต่ละเหล่าทัพ ด้วยการสำรวจและพัฒนาระบบการศึกษาในปัจจุบันเพื่อให้เพียงพอและเหมาะสมกับวุฒิภาวะและหน้าที่ของกำลังพลในแต่ละระดับเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

1.4) สถาบันอุดมศึกษาทุกระดับในสังกัดกระทรวงกลาโหม สมควรที่จะต้องปรับปรุงโครงสร้างของหลักสูตรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ จิตวิทยาและเทคโนโลยี ให้เป็นไปโดยเหมาะสมกับงบประมาณรายจ่ายประจำปีของหน่วยปรับปรุงวิชาความรู้พื้นฐานด้านวิทยาการความรู้ทั่วไป ให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีควบคู่ไปกับวิชาทหารตามสาขาอาชีพ และให้เทียบเท่ากับสถาบันการศึกษาพลเรือนทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยให้สามารถศึกษาต่อเนื่องในสถาบันอุดมศึกษาพลเรือนในระดับที่สูงขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ

1.5) ปรับปรุงหลักสูตรของสถาบันระดับอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมให้สามารถผลิตบุคลากรในสาขาวิชาที่เหล่าทัพต้องการและให้กับภาครัฐและเอกชนในสาขาวิชาที่ขาดแคลน ปรับปรุงหลักสูตรระดับปริญญาโทให้มีลักษณะสหวิทยาการ คือนั้นในด้านเศรษฐศาสตร์-ทหาร วิศวกรรมศาสตร์-ทหาร วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี-ทหาร เกษตรศาสตร์-ทหาร อุตสาหกรรม-ทหาร และให้เพิ่มเติมวิชากฎหมายมหาชนและวิชากฎหมายระหว่างประเทศสำหรับวิชาเลือกควรเพิ่มความสัมพันธระหว่างประเทศ วิชาการบริหารธุรกิจ วิชาการสื่อสาร และการประชาสัมพันธ์ในหลักสูตรระดับปริญญาโท

1.6) สำรวจและวิจัยเพื่อจัดการศึกษาให้แก่กำลังพลในแต่ละระดับ ให้สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละเหล่าทัพ และสามารถที่จะศึกษาในชั้นสูงต่อไปได้ ทั้งภายในกระทรวงกลาโหมและในส่วนของภาครัฐและเอกชนจากในและต่างประเทศ

1.7) ส่งเสริมให้เพิ่มระดับการศึกษาถึงขั้นปริญญาตรี หรือสูงกว่าในสาขาวิชา พื้นฐาน หรือเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่กองทัพหรือสาขาวิชาอื่นๆที่สามารถนำไปประกอบอาชีพที่ไม่ใช่อาชีพทหารได้ เมื่อลาออกจากราชการหรือต้องทุพพลภาพจากการรบ

1.8) หลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาโทและเอก ควรพัฒนาต่อของความรู้จากสถาบันของเหล่าทัพ คือโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ โรงเรียนแผนที่ และวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า

1.9) พัฒนากำลังคน ด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีการพลังงานและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งส่งเสริมการวิจัย การพัฒนาและการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมและสอดคล้องกับโครงสร้างของประเทศทุกด้าน

1.10) ศึกษา และวิจัยพัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีการทหาร การพัฒนาการจัดและการบริหารทางการทหาร และการพัฒนาทางด้านวิชาการ และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง ระดับนายสิบหรือนายทหารประทวน ให้ความรู้ทั้งการศึกษาและการฝึก เพื่อพัฒนาขีดความสามารถทางด้านวิชาการทหาร นิติศาสตร์ และหรือรัฐศาสตร์ในระดับพื้นฐาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่ กองทัพ ส่งเสริมให้เพิ่มระดับการศึกษาถึงขั้นปริญญาในสาขาวิชาที่กองทัพต้องการ หรือสาขาวิชาอื่น เพื่อนำไปประกอบอาชีพเมื่อลาออกจากราชการหรือต้องทุพพลภาพจากการรบ ซึ่งจะช่วยให้มีการปลดปล่อยหมุนเวียนกำลังพล ทำให้กำลังพลไม่แออัดและทำให้ระบบกำลังสำรองมีคุณภาพและปริมาณที่เพียงพอ ระดับนายทหารสัญญาบัตร จะต้องส่งเสริมมาตรฐานการศึกษาเพื่อให้กำลังพลในระดับนายทหารสัญญาบัตร มีพื้นฐานความรู้จนถึงระดับปริญญาตรี สำหรับหลักสูตรตามแนวทางรับราชการและหลักสูตรตามหน้าที่ จะต้องสอดคล้องความรู้ในด้านนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ และเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของความก้าวหน้าทางวิชาการ

2.) ความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานอื่น

ระบบอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม ที่มีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ จะต้องสนธิเชื่อมโยงหน่วยราชการทุกหน่วยในกระทรวงกลาโหมและทบวงมหาวิทยาลัย กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงหรือหน่วยงานอื่นๆ ที่จะเกิดขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ให้ประสานสอดคล้องเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม ให้สามารถสนับสนุนการปฏิบัติการกิจของกระทรวงกลาโหม ตามที่กำหนดบทบาท หน้าที่ของกำลังทหารไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และให้เป็นที่เชื่อมั่นของประชาชนชาวไทยและประชากรโลก

ระบบการศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม สามารถวิเคราะห์แยกแยะออกมาได้เป็นสาขาวิชาชีพเฉพาะ (Professional) คือ อาชีพทหาร (Military Professional) เป็นเรื่องเร่งด่วนอย่างยิ่ง ใน

ขณะนี้ที่จะต้องทำการวิเคราะห์ให้ชัดเจนว่าจะทำให้กำลังพลในส่วนของแต่ละกองทัพบก มีประสิทธิภาพ มีความสามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตัวเองได้อย่างดีที่สุดในลำดับแรก และในลำดับต่อไป ความรู้ทางด้านวิชาการ (Academic) ก็เป็นส่วนที่สำคัญที่จะมาเพิ่มพูนความรู้ทางด้านวิชาชีพเฉพาะการทหาร (Military Professional) เพราะส่วนวิชานี้เป็นพื้นฐานสำคัญที่จะก้าวหน้าไปในอาชีพทหาร และก็เช่นเดียวกันจะเป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งที่จะออกไปประกอบอาชีพอื่นเมื่อเขาไม่สามารถที่จะมีความก้าวหน้าทางอาชีพทหารต่อไปได้และเขาเหล่านั้นถ้าจะออกไปประกอบอาชีพอื่นๆ แล้ว ตัวเขาเองจะต้องมีความรู้ มีคุณวุฒิเพียงพอ อาจจะต้องอยู่ในระดับมหาบัณฑิต หรือ บัณฑิตวิทยาลัย (Post หรือ Graduate College) ก็มีความจำเป็นในทศวรรษต่อไป

ดังนั้น ในเรื่องของโครงสร้างองค์การสถาบันการศึกษาในทุกระดับของกระทรวงกลาโหม วิเคราะห์ได้ว่า หลายๆ อย่างที่มีความซ้ำซ้อนกัน ทำให้สิ้นเปลืองทรัพยากรบุคคล สิ้นเปลืองงบประมาณ สิ้นเปลืองเวลาและสถานที่ อุปกรณ์การศึกษา ควรจะต้องนำมาบูรณาการเข้าด้วยกัน และสถาบันการศึกษาใดที่ไม่ควรจะไปอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของกองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ ก็พิจารณาเอาออกไปเสียเพื่อให้องค์การเหล่านี้ ซึ่งต้องมีหน้าที่ที่จะต้องดูแลในเรื่อง การปฏิบัติการยุทธในการป้องกันประเทศ (Operations) และกระทรวงกลาโหม โดยสำนักงานปลัดกระทรวง ซึ่งมีหน้าที่ดูแลในเรื่องต่างๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการปฏิบัติการยุทธ ตามพระราชบัญญัติการบริหารราชการกระทรวงกลาโหม พุทธศักราช 2503 (แก้ไขเพิ่มเติมอีกหลายครั้ง) ก็จะต้องดูแลรับผิดชอบในเรื่องของระบบการศึกษา รวมทั้งเรื่อง การกำหนดยุทธศาสตร์หรือการวางแผนระยะยาว (Long Term Planning) และตลอดทั้งการกำหนดยุทธศาสตร์ทางทหารในเรื่องสำคัญที่เกี่ยวกับด้านความมั่นคงของชาติ

ความเป็นปัญหาของระบบการบริหารและการจัดการในเรื่องโครงสร้างระบบอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม และเป็นปัญหาที่มีความสำคัญ จะเห็นได้ว่า หากไม่เริ่มปรับปรุงโครงสร้างหรือรูปแบบให้ทันกับสภาวการณ์เปลี่ยนแปลงในทศวรรษต่อไป จะไม่มีอะไรที่จะสามารถรองรับภาระหน้าที่ของกระทรวงกลาโหมในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่ง

สำหรับสถาบันศึกษาระดับปริญญาตรี (Under Graduate School) เช่น โรงเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า โรงเรียนนายร้อยแผนที่ และหลักสูตรมหาบัณฑิตทุกหลักสูตร ได้ทำการวิเคราะห์ภารกิจ (Mission Analysis) แล้ว เห็นได้ว่า มีอะไรหลายอย่างที่จะสามารถรวมกันได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิทยาลัยพยาบาลของ แต่ละเหล่าทัพ เห็นได้ว่ามีหลักสูตรซ้ำซ้อนกัน ใช้บุคลากร อุปกรณ์ เครื่องมือ การเรียนการสอน ที่สิ้นเปลืองทั้งงบประมาณที่ควรลดลงได้อย่างมาก โดยเฉพาะวิทยาลัยแพทย

ศาสตราจารย์พระมงกุฎเกล้า ซึ่งเป็นวิทยาลัยแพทยทหารวิทยาลัยเดียวของกระทรวงกลาโหม จะมีปัญหาต่อไปในอนาคตอย่างแน่นอน เพราะกระทรวงกลาโหมจะไม่มีอัตรานายแพทย์ที่จะบรรจุให้อีกแล้ว ซึ่งเห็นได้ว่า กำลังพลเหล่าแพทย์ เป็นกำลังพลที่มีมากเป็นอันดับสองของกองทัพบกและมีมากเป็นอันดับหนึ่งของ กองทัพอากาศ และกองทัพเรือ

ในโครงสร้างคณะกรรมการนโยบายการศึกษาระดับอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม ควรประกอบด้วย ผู้มีอำนาจตัดสินใจในระดับนโยบายร่วมกับฝ่ายเสนาธิการ ผู้มีประสบการณ์ทางด้านวิชาชีพเฉพาะสาขาการทหาร และสาขาวิชาการ รวมทั้งควรมีพลเรือนที่มีความรู้ความชำนาญทางการอุดมศึกษา อาทิ ทบวงมหาวิทยาลัย หรืออธิการบดีมหาวิทยาลัยจากสาขาวิชาการที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน อันจะทำให้คณะกรรมการดังกล่าวนี้ ให้ทำหน้าที่ดูแลทางด้านการบริหารทางวิชาการ และคุณภาพของแต่ละสถาบัน ตลอดจนทั้งคำริและคำเนิการจัดสรรงบประมาณเพื่อเน้นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ อันมุ่งเน้นการวิจัยและพัฒนา เพื่อให้การปฏิบัติเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนในเรื่องความมีเสรีภาพทางวิชาการ ความเป็นเลิศทางวิชาการ และความเป็นสากลบังเกิดขึ้นด้วย

อย่างไรก็ตามในปัจจุบันการวิจัยครั้งนี้ได้ถือโอกาสดำเนินการปรับปรุงด้วยการวิเคราะห์ให้ชัดเจน ว่า กำลังวิจัยเพื่อเสนอโครงสร้างระบบอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม ในอนาคตในทศวรรษต่อไปซึ่งต้องกำหนดขั้นตอนเพื่อดำเนินการในการจัดโครงสร้างระบบใหม่ดังนี้

1) กำหนดกรอบแนวคิด(Conceptualization)ให้ผู้มีอำนาจในการตกลงใจมีความเข้าใจให้ถูกต้องถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนที่สำคัญคือการนำเสนอยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิบัติ (Implementation) ตามแผนกลยุทธ์ โดยให้ทุกระบบทุกส่วนราชการทั้งในกระทรวงกลาโหมและกระทรวง ทบวง กรมอื่นๆ ให้การยอมรับ

2) องค์ประกอบที่สำคัญทุกองค์ประกอบต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัย โดยการออกแบบแผนงานให้กับแต่ละองค์ประกอบ มีความสัมพันธ์กันอย่างสหสัมพันธ์ และบูรณาการได้เป็นภาพรวม

3) ในการออกแบบองค์ประกอบที่เกี่ยวกับการบริหารและการจัดการ (Management System) อันได้แก่ หลักสูตร การเรียนการสอน คณาจารย์และบุคลากร เทคโนโลยีสารสนเทศ ให้มีความสัมพันธ์กันอย่างบูรณาการในทศวรรษหน้า จะต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน จึงจะทำให้ระบบสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมในอนาคต เหมาะสมกับประเทศไทยและสังคมไทยในยุคเทคโนโลยีล้ำสมัย และมีผลผลิตได้คุณภาพตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์อีกด้วย

สำหรับโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ โรงเรียนนายร้อยแผนที่ วิทยาลัยแพทยศาสตราจารย์พระมงกุฎเกล้า วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ และโรงเรียนเตรียมทหาร ตลอดจนทั้ง

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การทหาร) หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาพัฒนาสังคม หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิตสาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์ และหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมในปัจจุบันที่ผู้วิจัย ได้ศึกษาเพื่อหารูปแบบสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมในอนาคตให้มีความเหมาะสมกับสังคมไทยและมีการผลิตบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับทั้งในสังคมการศึกษาอุดมศึกษาในประเทศไทยและต่างประเทศ ซึ่งในอดีตระบบการศึกษาสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม ต่างก็มีแนวคิดถือหลักนิยมและรูปแบบการศึกษามาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ซึ่งเป็นสถาบันที่ได้ทำการสอนวิชาทหารเป็นแห่งแรกในประเทศไทยและเป็นสถาบันที่ทำการสอนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีชั้นสูง หลักสูตรการศึกษาที่ใช้เพื่อการผลิตนายทหารหลักและนายตำรวจของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ได้มีการพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศชาติมาโดยตลอด ตามลำดับดังต่อไปนี้

1.) หลักสูตรนักเรียนนายร้อยทหารบก ตั้งแต่มีพระราชทานกำเนิดโรงเรียนนายร้อย ในปี พ.ศ. 2430 คือ หลักสูตรโรงเรียนนายร้อยชั้นประถม และหลักสูตรโรงเรียนนายร้อยชั้นมัธยม และได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมมาตามลำดับ ได้ปรับปรุงเป็นหลักสูตรมีการศึกษา 3 ปี ต่อจากชั้นมัธยมปีที่ 8 ของกระทรวงศึกษาธิการ สาระสำคัญของหลักสูตรเป็นการศึกษาวิชาสามัญ ผสมกับวิชาฝ่ายตำรวจ ผลิตนายทหารและนายตำรวจ ถึงปี พ.ศ. 2491

2.) หลักสูตรนักเรียนนายร้อยเทคนิค เริ่มใช้ตั้งแต่ พ.ศ. 2476 ควบคู่ไปกับ หลักสูตร 3 ปี เป็นหลักสูตรที่มีการศึกษา 5 ปี ต่อจากชั้นมัธยมปีที่ 8 (มัธยมปีที่ 6) เน้นหนักทางด้านวิศวกรรมศาสตร์ในสาขาที่ใช้มาก ในเหล่าทหารปืนใหญ่ เหล่าทหารช่าง เหล่าทหารสื่อสาร เหล่าทหารอากาศ เหล่าช่างแสง และช่างอากาศ ตามแบบอย่างของโรงเรียน Poly Technique ประเทศฝรั่งเศส สาระสำคัญของหลักสูตร เป็นการศึกษาวิชาทหาร ประกอบกับวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เหมือนกันหมดใน 3 ปีแรก ส่วนปีที่ 4 และปีที่ 5 เป็นการแยกศึกษาวิชาทหาร วิชาวิทยาศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์ ตามความต้องการของแต่ละเหล่าทัพโดยเฉพาะผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรนี้จะได้รับพระราชทานปริญญาตรี สาขาวิทยาศาสตร์ คือ วิทยาศาสตร์บัณฑิต (ทบ.) ตามพระราชบัญญัติกำหนดวิद्यฐานะผู้สำเร็จวิชาทหาร พ.ศ. 2498

3.) หลักสูตรนักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า เริ่มใช้ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2492 ตามแบบอย่างของโรงเรียนนายร้อยเวสต์พอยต์ (West Point) แห่งประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นหลักสูตรการศึกษา 5 ปี ต่อจากชั้น มัธยมปีที่ 8 (มัธยมปีที่ 6, โรงเรียนเตรียมทหาร) เน้นหนักทางด้านวิศวกรรมศาสตร์ คือ ด้านวิศวกรรมไฟฟ้า วิศวกรรมโยธา และวิศวกรรมเครื่องกล ผสมผสานวิชาการด้านสังคม

ศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ในสัดส่วนที่เหมาะสม หลักสูตรนี้ได้ผลิตนายทหารและนายตำรวจ จนถึง ปี พ.ศ. 2511 และจึงได้มีการปรับปรุงหลักสูตรดังนี้

- พ.ศ. 2518 นำเอาระบบหน่วยกิตมาประยุกต์ใช้ เนื้อหาหลักสูตรใกล้เคียงกับ เดิมต่างกันที่วิชาเลือกตามถนัด ในชั้นปีที่ 4 และปีที่ 5 ให้เลือกได้ 6 สาขาวิชา คือ ฟิสิกส์ วิศวกรรม ไฟฟ้า วิศวกรรมโยธา วิศวกรรมเครื่องกล วิศวกรรมสรรพาวุธ และสังคมศาสตร์ หลักสูตรนี้ผลิต นายทหารถึง ปี พ.ศ. 2521

- พ.ศ. 2522 ได้เพิ่มสาขาวิชาความมั่นคงแห่งชาติ การทูตในที่ชุมชน การพัฒนา เศรษฐกิจ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สงครามกองโจร และสงครามปฏิบัติการของพรรคคอมมิวนิสต์แห่ง ประเทศไทย และใน พ.ศ. 2525 ได้ปรับปรุงหลักสูตรทางด้านวิศวกรรมไฟฟ้า วิศวกรรมโยธา และวิศวกรรมเครื่องกล ให้สอดคล้องกับข้อกำหนดการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมของกระทรวง มหาดไทย เพื่อให้แก่นักเรียนนายร้อยที่สำเร็จการศึกษาออกจากราชการเป็นนายทหารมีสิทธิได้รับใบ อนุญาตการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมด้วย

- ในปี พ.ศ. 2527 - 2530 ได้ปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับ การนำ นักเรียนนายร้อย นักเรียนนายเรือ นักเรียนนายเรืออากาศ และนักเรียนนายร้อยตำรวจ มาเรียน รวมกันในโรงเรียนรวมเหล่า (โรงเรียนเตรียมทหาร) โดยปรับหลักสูตรชั้นปีที่ 1 ให้สามารถเรียน รวมกัน ได้ทุกเหล่า แล้วปรับปรุงเนื้อหาวิชา โดยให้เพิ่มสาขาวิชาเป็น 11 สาขาวิชา คือ สาขาวิชา วิศวกรรมไฟฟ้า แขนงไฟฟ้าสื่อสาร วิศวกรรมไฟฟ้า แขนงไฟฟ้ากำลัง วิศวกรรมโยธา วิศวกรรม เครื่องกล วิศวกรรมอุตสาหกรรม วิทยาการคอมพิวเตอร์ วิทยาศาสตร์ทั่วไป เทคโนโลยี ปีโตรเคมี บริหารศาสตร์และวิศวกรรมแผนที่

การปรับปรุงหลักสูตรของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียน นายเรืออากาศ โรงเรียนนายร้อยแผนที่ โรงเรียนเตรียมทหาร หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การทหาร) หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาพัฒนาสังคม หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิตสาขา วิทยาการคอมพิวเตอร์ หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามพระราช บัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จการศึกษาวิชาทหาร (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2533 ซึ่งกำหนดให้สภากา รศึกษาวิชาทหารสามารถพิจารณาอนุมัติหลักสูตร และอนุมัติให้นักเรียนนายร้อย นักเรียนนาย เรือ นักเรียนนายเรืออากาศ ที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนาย เรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ ได้รับปริญญาตรี ตรงตามสาขาที่ตนได้เรียนมาและอนุมัติให้ผู้สำเร็จ การศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การทหาร) ได้รับปริญญาโท สาขาศิลปศาสตร มหาบัณฑิต ในการนี้จะทำให้นักเรียนนายร้อย นักเรียนนายเรือ และนักเรียนนายเรืออากาศ ที่สำเร็จ การศึกษาแล้ว สามารถเลือกประกอบวิชาชีพอื่นได้นอกเหนือจากการเป็นทหาร หลักสูตรได้รับ

การปรับปรุงใหม่ ในปี พ.ศ. 2534 ซึ่งมุ่งเน้นเฉพาะสาขาให้มากขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับสาขาของปริญญาที่จะได้รับ เช่น สาขาวิศวกรรมไฟฟ้า มุ่งเน้นด้านการสื่อสารดาวเทียม และระบบเรดาร์เพื่อให้ทันกับความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสารของชาติในอนาคต

โครงสร้างหลักสูตรปัจจุบันของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า พ.ศ. 2534 ประกอบด้วย

วิชาการทั่วไป	60	หน่วยกิต
วิชาการเฉพาะด้าน	90	หน่วยกิต
วิชาการทหาร	82	หน่วยกิต
รวม	232	หน่วยกิต

ซึ่งเปิดสอนในสาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้าสื่อสาร วิศวกรรมคอมพิวเตอร์ วิศวกรรมเครื่องกล วิศวกรรมอุตสาหการ วิศวกรรมโยธา บริหารรัฐกิจ โดยมีกองวิชาซึ่งเป็นเสมือนภาควิชาหรือคณะวิชาเพื่อดำเนินการด้านวิชาการอยู่ถึง 11 กองวิชาการ คือ กองวิชาไฟฟ้า กองวิชาเครื่องกล กองวิชาโยธา กองวิชาสรรพาวุธ กองวิชาคณิตศาสตร์ กองวิชาอักษรศาสตร์ กองวิชาเคมี กองวิชาประวัติศาสตร์ กองวิชากฎหมายและสังคมศาสตร์ กองวิชาฟิสิกส์ และกองวิชาสุขศาสตร์ และมีการปกครองบังคับบัญชา เพื่อดำเนินการฝึกและศึกษาวิชาการทหารโดยกรมนักเรียน โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ใช้ระยะเวลาการศึกษา 5 ปี

โครงสร้างหลักสูตรปัจจุบันของโรงเรียนนายเรือพ.ศ.2541 รวม 191 หน่วยกิตประกอบด้วย

วิชาพื้นฐานทั่วไป	51	หน่วยกิต
วิชาแกนหลัก	45-50	หน่วยกิต
วิชาการเฉพาะด้าน	18	หน่วยกิต
วิชาเฉพาะสาขา	22-27	หน่วยกิต
วิชาชีพทหารเรือ		
วิชาชีพพื้นฐาน	34	หน่วยกิต
วิชาชีพเชี่ยวชาญเฉพาะ	13	หน่วยกิต

ซึ่งเปิดสอนใน 8 สาขาวิชา คือ วิศวกรรมไฟฟ้า (อิเล็กทรอนิกส์) วิศวกรรมไฟฟ้า (กำลัง) วิศวกรรมเครื่องกล วิศวกรรมอุทกศาสตร์ วิศวกรรมโยธา วิศวกรรมอากาศยาน บริหารศาสตร์ ปัจจุบันเปิดสอน 6 วิชา โดยที่สาขาวิชา วิศวกรรมโยธา และวิศวกรรมอากาศยาน ยังไม่เปิดสอน โดยมีภาควิชา 3 ภาควิชา ดำเนินการด้านวิชาการ ได้แก่ ภาควิชาเครื่องกลเรือ ภาควิชาไฟฟ้า และภาควิชาอุทกศาสตร์ และมีการปกครองบังคับบัญชาเพื่อดำเนินการฝึกและศึกษาวิชาการทหาร โดยกรมนักเรียน โรงเรียนนายเรือ ใช้เวลาการศึกษา 5 ปี

โครงสร้างหลักสูตรปัจจุบัน ของโรงเรียนนายเรืออากาศพ.ศ. 2535 รวม 194 หน่วยกิต

ประกอบด้วย

วิชาการทั่วไป	86	หน่วยกิต
วิชาการเฉพาะด้าน	86	หน่วยกิต
วิชาการทหาร	22	หน่วยกิต

ซึ่งเปิดสอนใน 8 สาขาวิชา คือ วิศวกรรมอากาศยาน วิศวกรรมเครื่องกล วิศวกรรมไฟฟ้า วิศวกรรมโยธา วิศวกรรมอุตสาหการ คอมพิวเตอร์ วัสดุศาสตร์และบริหารศาสตร์ โดยมีภาควิชา 5 ภาควิชาดำเนินการด้านวิชาการ คือ ภาควิชาเครื่องกล ภาควิชาโยธา ภาควิชาไฟฟ้า ภาควิชาอากาศยาน และภาควิชาอุตสาหการ และมีการปกครองบังคับบัญชา เพื่อดำเนินการการฝึกและศึกษาวิชาการทหาร โดยกรมนักเรียน โรงเรียนนายเรืออากาศ ใช้ระยะเวลาการศึกษา 5 ปี

โครงสร้างหลักสูตรวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า รวม 264 หน่วยกิต

ระดับเตรียมแพทย์	44	หน่วยกิต
ระดับปรีคลินิก	65	หน่วยกิต
ระดับคลินิก	154	หน่วยกิต

วิชาที่ไม่คิดหน่วยกิต คือ วิชาการทหาร วิชาพลศึกษา และวิชาส่งกำลังทหารอากาศ ซึ่งวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า เป็น มหาวิทยาลัย สมทบ มหาวิทยาลัยมหิดล สำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาแพทยศาสตรบัณฑิต ใช้ระยะเวลาการศึกษา 6 ปี

โครงสร้างหลักสูตรวิทยาลัยพยาบาล

วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก	150	หน่วยกิต	ระยะเวลาการศึกษา 4 ปี
วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ	150	หน่วยกิต	ระยะเวลาการศึกษา 4 ปี
วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ	142	หน่วยกิต	ระยะเวลาการศึกษา 4 ปี

วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ และวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ เป็นวิทยาลัยพยาบาล สมทบ มหาวิทยาลัยมหิดล-สำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต

ในเรื่องการประเมินคุณภาพ สมควรที่จะต้องมีการประเมินคุณภาพทางการศึกษาคณาจารย์ทั้งระบบ ซึ่งประกอบด้วย การประเมินคุณภาพภายใน ซึ่งหมายถึงสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหม หรือสถาบันองค์กรรวมทั้งที่อยู่ในกระทรวงกลาโหม เป็นผู้ทำหน้าที่ในการประเมินคุณภาพทางการศึกษาทางวิชาการเองก่อนที่จะมีการประเมินโดยองค์กรภายนอกกระทรวงกลาโหม หรือองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งจะเป็นการประเมินในลักษณะการประเมินคุณภาพทั้งระบบ (Performance Audit)

ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับชาติและระดับกระทรวงกลาโหม สมควรระดมความคิดเห็นเพื่อตกลงร่วมกันในหลักการ อันนำไปสู่การประเมินผลภายในและการประเมินผลภายนอก ร่วมกัน บนพื้นฐานของการยอมรับซึ่งกันและกัน จะก่อให้เกิดผลในการสร้างสรรค์ต่อการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมในอนาคต จะต้องมีความเข้าใจในทางสร้างสรรค์ว่า การประเมินผลไม่ใช่การจับผิด แต่เป็นการประเมินผลเพื่อการพัฒนา

ผลจากการสำรวจพบว่า การนำเอาระบบการประเมินผลมาใช้อย่างทั่วถึง ทำให้การศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ ประเทศนิวซีแลนด์ มีมาตรฐานสูงตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงมหาวิทยาลัย ซึ่งมีระบบการควบคุมคุณภาพทั้งภายในและภายนอก การตรวจเป็นไปอย่างมีระบบ มีการรอบสำหรับการตรวจ มีการฝึกอบรมเข้มเพื่อให้ผู้ตรวจดำเนินการตรวจคุณภาพมาตรฐานการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเชื่อถือได้

ระบบการศึกษาของประเทศไทย ต้องการการประเมินผลทางด้านการศึกษา เพื่อที่จะพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน จึงต้องมีการวางระบบการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของชาติ สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมในอนาคต จะต้องรีบ ตื่นตัวในเรื่องการประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อจะได้มีระบบประเมินมาตรฐานการศึกษา เพื่อให้การศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงกลาโหมในอนาคตมีคุณภาพระดับมาตรฐานโลก (World Class Education) ทัดเทียมกับประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งหลาย

ผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงเห็นได้ว่า ทุกหน่วยงาน ทุกสถาบันอุดมศึกษา จะต้องทำงานวิจัยเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่มีประโยชน์และสามารถนำไปปฏิบัติได้ตามขั้นตอนกลยุทธ์ที่ได้กำหนดไว้ โดยต้องคำนึงถึงจรรยาบรรณของนักวิจัย ที่ได้กำหนดไว้เป็นแนวทาง สำหรับนักวิจัยยึดถือปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินการวิจัยดังกล่าวแล้วของบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกระทรวงกลาโหม ตั้งอยู่บนพื้นฐานของจริยธรรมและหลักวิชาการที่เหมาะสม

อุปกรณ์การศึกษาที่มีอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกระทรวงกลาโหม เป็นอุปกรณ์เก่า อยู่ในสภาพชำรุดทรุดโทรม และล้าหลัง ต้องเร่งรัดโครงการพัฒนาห้องปฏิบัติการ และจัดหาเพิ่มเติมตามความเหมาะสม เช่น ระบบโสตทัศนูปกรณ์ในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า และจัดหาอุปกรณ์พิเศษเฉพาะงาน ที่ยังมีความต้องการอยู่อีกมากในหลายแขนง เช่น Aircraft Simulator ให้กับโรงเรียนนายเรืออากาศ เป็นต้น